

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A francia kölcsön.

Irta: Dr. Bernát Ottó.

Ma a pénzügyminiszter félhivatalos formában, a Pester Lloyd útján, kijelentette, hogy a kormány végleg felmagyort azzal a szándékával, hogy az 560 millió kölcsönt a francia piacon vegye fel.

A hír nem lephet meg senkit. Az után a vad agitáció után, amelyet a francia sajtó egy része a magyar kölcsön ellen folytatott, Lukács László egyebet nem is tehetett. Végre is a magyar állam hitele, tekintélye szenvedne sérelmet, ha tovább is erőltetné a kölcsönnek a francia piacon való elhelyezését. Mikor a Wekerle-kormány először látott hozzá komolyan ahhoz, hogy a magyar járadék számára a francia tőkét megnyerje, ebben az akciójában mélyreható gazdasági és politikai célok vezették. Az első komoly lépés akart ez lenni ahhoz, hogy a magyar pénzügyi piacot függetlenítse az osztrák tőkéktől, aminek nagy politikai hordereje is lett volna, hisz Sztéryni 1909 tavaszán a brassói választói előtt tartott beszámoló beszédében rámutatott arra, hogy a Wekerle-kormány azért nem köthetett Ausztriával kedvezőbb vám- és kereskedelmi szerződést, mert 1907-ben, a kiegyezési tárgyalások idején, három és fél milliárd korona értékű magyar hitelpapír volt osztrák kézben s ezzel ellenállhatlan nyomást tudott gyakorolni a tárgyaló magyar kormányra. Wekerlét éppen ez a tapasztalat vezette akkor, mikor az új kölcsönt tovább már nem Ausztriában, hanem Franciaországban akarta elhelyezni. Fájdalom, előbb volt kénytelen helyéről távozni, mintsem ezt a nagyszabású tervét végre tudta volna hajtani.

Lukács László mindenesetre elkövette azt a mulasztást, hogy nem folytatta azonnal, kormányra jutása után, a francia pénzügyi körökkel a tárgyalásokat ott, ahol azt Wekerle abban hagyta, hanem a P. Lloyd mai számában érthetetlen önérettel jelenti ki, hogy „a jelenlegi kormány egyetlen lépést sem tett, hogy a magyar kölcsönt a francia piacon kontrahálja.” Kár. Mert a magyar gazdasági életnek s a magyar pénzügynek az osztrák tőkéktől való függetlenítése nagy nemzeti érdek s ebben 48-as és 67-es politikuskoknak egyaránt meg kell egyezniük. Ha Lukács László az idézett kijelentésével azt akarta mondani, hogy a kölcsönnek a francia piacon való meg-hiusulása nem az ő kudarca, ezt elhiszszük neki, de most nem ez a kérdés. Az egész magyar nemzeté a kudarc. De még ennél a kudarcnál is szomo-

rubb, hogy ezzel egy messze kiható gazdasági és politikai lépés hiúsult meg. Mert ha a kölcsönt Lukács László el akarja helyezni, ismét csak az osztrák tőkéhez kell fordulnia, amelytől pedig már eddig is a kelleténél függőbb viszonyban vagyunk.

A magyar pénzügyi kormány az 560 millió kölcsönrel szemben elfoglalt ellenséges érzést, ami a francia lapok támadó cikkeiben megnyilatkozott, nem érzelmi momentumokra vezeti vissza. Nem is tulajdonít annak nagy fontosságot, hogy a francia lapok azzal agitáltak a magyar kölcsön ellen, hogy az katonai célokra kell, hanem a P. Lloyd azt írja, hogy a magyar kölcsön elhelyezése a francia piacon azért hiúsult meg, mert az utóbbi időben annyi magas kamatozású külföldi járadék helyezettett el a francia piacon, hogy a belföldi francia járadéknak kevés vevője akadt, hogy tehát ennek árfolyama tíz hét alatt 1.7 százalékkal esett. Tehát tulajdonképpen a francia járadék árfolyamát akarják a francziák védeni, mikor új külföldi papír kotirozása ellen állást foglalnak. Nem akarjuk vitatni, hogy ez nem igaz. Elhiszszük, hogy Lukács Lászlónak jó információi vannak s elhiszszük azt is, hogy információját hiven adta közre, főleg miután saját kijelentése szerint ő a magyar járadék érdekében egyetlen lépést sem tett a francia piacon, tehát higgadt és objektív megfigyelő lehetett. De azért ennek igazságához mégis volna megjegyzésünk. Fájdalom, a magyar koronajáradék is 92-es árfolyamon áll, tehát egészen jó kamatozású papír még az exotikus papirokhoz szokott francziák szemében is, viszont nem olyan exorbitans kamatozású, hogy a francia járadék árfolyamára befolyást gyakorolhatott volna. Kár tehát szépitelnünk magunk előtt a szenvedett kudarcot. A francia közvélemény nem ilyen financiaiális okokból fordult a magyar járadék ellen, hanem tisztán politikai okokból. Jöjjünk azzal tisztába, hogy a francziák ellenséges érzülete a magyar járadék ellen csakis abból a politikai okból eredt, hogy Magyarország rendületlen hive a hármasszövetségnek. Ha ezt tudjuk, akkor, bár fájlaljuk a francia piac visszautasító magatartását, de a refust egészen más szemmel tudjuk nézni. Éppen ezért, ha teljes elismeréssel vagyunk is Wekerle zseniális terve iránt, Lukács Lászlónak sem tudunk szemrehányást tenni, hogy ezt nem tudta effektuálni.

De most, mikor 560 milliónyi új járadék elhelyezéséről van szó, egy nagyon komoly és nagyon fontos felhívást akarunk intézni a magyar kormányhoz. A magyar járadék árfolyama

hosszu évek óta abnormisan alacsony, sőt a francia piac visszautasító magatartása folytán még esett. Rá vagyunk utalva az osztrák piacra s ezt a kapzsi osztrák tőke mindenesetre arra fogja felhasználni, hogy még jobban lenyomja a koronajáradék árfolyamát, mert annyival olcsóbb lesz az új járadék átvételi árfolyama s annál nagyobb a haszon, amit az osztrákok zsebre váganak. Fontos tehát, hogy a magyar járadék árfolyama emeltessék. Nem akarunk panaceákkal szolgálni, de éppen most a kormánynak módjában van egy nagy akcióra a magyar járadék érdekében, még pedig az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának meghosszabbítása kapcsán. Tegnap azt a hírt közölte a N. Fr. Presse, hogy a magyar kormány a legnagyobb határozottsággal ragaszkodik a készfizetések kötelező felvételéhez, de ezentul egyéb kívánsága a bankkal szemben nincs. A készfizetések felvétele óriási fontosságú, az igaz, de egymagában még nem elégséges ahhoz, hogy járadékaink a külföldön könnyebben el legyenek helyezhetők. A készfizetés csakis valutánk paritását biztosíthatja, de nem befolyásolja a járadék árfolyamát. A járadék árfolyamának emelésére a jegykontingens fel-emelése volna a legegyszerűbb mód.

Az Osztrák-Magyar Bank mai kontingense a szabadalom fejében 400 millió korona. Az aranyfedezet és 60 millió korona értékű deviza összegének két és félszeresén felül csak 400 millió korona értékű bankjegyet bocsáthat ki adómentesen az Osztrák-Magyar Bank. Ma már évek óta nem elégséges ez a kontingens. Minden esztendőben négyöt hónapig adóköteles bankjegyek vannak forgalomban, ami rengeteg kárára van egész gazdasági életünknek, mert a pénzt nagyon megdrágítja. A drága pénz aztán természetesen visszahatással van a magyar járadékra s ennek árfolyamát lenyomja. Nem szabad elfeledni, hogy a jegybank kontingense 1867-ben állapított meg, egészen szűkös gazdasági viszonyok közt. Ma már a monarchia gazdasági élete kinőtt ebből a Prokrusztesz-ágyból. Mi is fontosnak tartjuk, hogy a jegybank bankjegyei jól és biztosan legyenek fedezve, de a 40 százalékos fedezet untig elég. Az alacsony kontingens miatt azonban ma nem 40, hanem 60, 70, sőt néha 80 százalék erejéig is fedezve vannak a bankjegyek. Ez abnormis és ezen sürgősen változtatni kell. Nem mondjuk, hogy a francia jegybank 5000 millió kontingense adassék meg az Osztrák-Magyar Banknak is, de a 400 millió korona aránytalanul kevés olyan jól fundált internacionális jegybank számára, mint az Osztrák-Magyar Bank.

Egyenesen az állampénztár kapzsisága az oka annak, hogy ezen eddig változás nem történt. Az osztrák és a magyar állampénztárak nem akarnak lemondani arról a haszonról, amit bankjegyadó címén évente kapnak. Ez körülbelül másfélmillió korona évenként Ausztria és Magyarország számára. De ezt a másfélmillió kis jövedelmet tiszteletesen meg kell fizetni a magyar gazdasági életnek azzal, hogy az alacsony kontingens folytán nálunk állandóan magas a jegybank kamatlába, sőt az állampénztár is drágán fizeti meg, mert a jegybank kamatlábjának emelkedése mindig a járadék árfolyamának esését vonja maga után.

A magyar kormány évek óta érzi annak pusztító hatását, hogy a magyar koronajáradék állandóan alacsony árfolyamon áll. Kétszeresen érzi most, mikor 560 millió összegű új járadékot akar elhelyezni, mikor már tökében majdnem tíz százalékot veszít az alacsony kurzus miatt. Ezen segíteni kell s ennek egyik sikerrel kecsegtető módja a jegybank kontingensének felemelése, amelyhez éppen most, mikor az Osztrák-Magyar Bank s abadalmának meghosszabbítása felett megkezdődnek a tárgyalások, meg van a legjobb mód és alkalom. Mondjon le a két állampénztár a bankjegyek adójáról, emelje fel a kontingenst, ezzel olcsóbbá teszi a pénzt a hazai termelés számára s kedvezőbbé a járadékok árfolyamát. És ezekért a nagy érdekekért igazán nem ár az, ha bankjegyadó címén el is veszít évente másfélmillió koronát.

Budapest, szeptember 13.

Az exlex alatt befizetett adók kamatai. Magyaránizsa város képviselőtestülete az exlex idején megtagadta az önként fizetett adók és illetékek a kir. adóhivatalba való beszállítását és az ez idő alatt befolyt adókat és illetékeket gyümölcsözős

végzett takarékpénztárakban helyezte el. Az exlex megszűnése után a város ezt a pénzt azonban az illetékes adóhivatalba beszállította. A pénzügyigazgatóság tegnap felhívta a városi tanácsot, hogy a takarékpénztárak által a városnak kifizetett betéti kamatokat szolgáltassa be az adókinestárnak mivel maga a gyümölcsöző tőke, melyet az adózó felek önként a kir. kinestár javára adó- és illetéktartozásaik fejében fizettek be a városi adópénztárba, a kir. kinestárt illetően, annak kamattjévedelme sem lehet másé, mint az államkinestáré.

Szekely Ferencz Budapesten. Szombathelyről jelentik, hogy dr. **Szekely Ferencz** igazságügyminiszter, aki bejárta kerületét, ma délután visszatért Budapestre.

A hitbizomány.

Budapest, szeptember 13.

Minden magyarzatnak, mely ma a hitbizományok kérdésével foglalkozik, két Eszterházy-uradalom kínálkozik tartó pillérül. A fegyveres emberekkel elfoglalt, bonyodalmas pörösködéssel tárgyalt Cseklész megmutatja, hogy milyen egy hamisítatlan háromszáz év előtti hitbizomány. A másik Eszterházy-uradalom pedig, amelyik most kerül parcellázás és örökbérlet alá, azt mutatja, hogy milyen csodabogar az a hitbizomány, amelyik modern ruhákba öltözik s alkalmazkodni akar a korszellemhez.

Cseklész ura önkézüleg, fegyveres csapat élén önmagát igtatta be a dominiumába. Teljesen középkori módszer, mint ahogy dohos középkori porfelhő és megriasztott molylepkeraj esapódik az ember arcába azokból az aktákból is, amelyeket az erőszakos foglalást követő bonyodalmas pörösködés miatt megbolygatnak. Ma már kitergetve a közvélemény előtt fekszenek ezek az akták, öreg gótikus betűkkel, a középkori krónikák stílusában kellene folytatni ezt az írást, amikor elmondjuk, hogy mi van bennük? Az egyik írás, az avatag alapító levél szemléltetőleg megmutatja a közvéleménynek azt, hogy mi az a hitbizomány? Néhány száz esztendővel

ezelőtt egy ős a maga örök érvényű akaratával megköti az utána következő akaratok egész sorozatát, államét és utódokét, azóta meghalt és ezután születendő embereket. Az alapító ős megszabja a lineát, melyen át a fömmentelen vagyom nemzedékről nemzedékre átszarmazik s azután e megszabás alól minden kivétel. A hitbizomány ettől kezdve egy öncélú valami lesz, mindenkor birtokosától független valóság, mely a maga belső törvényei szerint él és származik tovább utódról utódra. Minden közöséges magánjegtől független törvények ezek: külön házi törvénye az illető családnak. Alapelve, irányadó szempontja ennek a törvénynek a családi név átöröklődő fénye, függetlenül a mindenkor családtagok érdekétől. A latifundium mindig csak egy családtagot emel a fömmentelen vagyom adta ragyogásra, a majorátus élvezetéből kirekesztett családtagok számára, hogy ha ők is részesedni akarnak belőle, nem marad hátra más, minthogy más avatag írsokat fölkatatva azt bizonyítsák, hogy a kétszáz év előtt megállapított linea megtört, vagy elhajolt valahol. És nagy egy ilyen majorátus csábító varázsa: a kényes Eszterházy-familia még attól sem riad vissza, hogy a legbelsőbb családi ügyeket tárgyaló aktákat a nyilvánosság elé teregesse, nevüket viselő asszony hitvesi hűségét bolygassa... Fél száz év előtt elesettant csókok történetét kell oknyomozólag kutatni, annak a hiteles megállapításához, hogy merre fut a linea?

Abban, ami a cseklési majorátus körül történik, a fegyveres brachiumtól egészen eddig a pörig semmi sem vetkőzte le nyers, középkori vadságát. Az Eszterházy Miklós hitbizománya már egészen más eset. A nemes herceg négyszáznyolcvanezer hold földet oszt ki ötvenesztendő bérletre, a földéhes nép között. Olyan elhatározás, melyet csak dicsérni lehet. A szociális érzékű herceget azonban külön kell választani a hitbizományától, mert ez a hitbizomány is külön önálló életet

Szerelmek hőse.

Írta: Balogh Vilma.

Szürkületben estéről estére végigjárja a hunytszemű nyári utczák sorát egy ember. Ott lépdel, ahol a legtöbb asszony nép telong. Egy csöppet lábujjhegyre emelkedve, peczesen jár, cipőin könnyedén és vállalkozóan himbálódzva, keskeny, vézna mellét kifeszítve és jobb kezének két ujja között ügyesen, sőt megédesen forgatja a gavalléros sétapálcza villogó dublé-gombját.

Kiesi ember, sovány és már élemedett. Gyér haja kedveskedő választékba simítva, szemfényvesztően takarja a koponyát. Sasorra lázongva nyomul előre, a gondosan beretvált lapos áll fölé. Büszkén ül rajta a hajszálnyi aranyzinorra fűzött zwickler és fölötté ott villog valami szomorú, erőszakolt, hátortalan merészséggel, vizenyösen kék szeme. Nyári szürke öltönye készen vásárolt olcsó fajta, de gyüretlen. Hőszinü simaságban világít a magas inggallér és nyakkendő — oh! hódító, büvölő nyakkendő — a vállalkozóan pirosak, szentimentálisan kékek, inspiráló zöldek — finom aranypontozott tűzben égnek a beesett, sápadt arc alatt.

Tolongáson átsimulva jár-ke, hőséget sugárzó nyári utczák során, ügyesen sasirozva, kitértében inkább érintve, semmint kerülve egy-egy dus női kebelt, áttört szövetbe burkolt asszonyi kart, hajlós csipőt. Megy, suhan, mosolyog, ajkát eszesorítva, fejét egy csöppet oldalvást, bal válla felé hajtva és orrezimpáj remegnek, idegesen rebbennek, mint kopóé, ha vadat szimatol.

Ha köszön, megáll a pilla egy rezzenésére. Bokái urasan, feszesen verődnek össze, pókszerű, vágakozó keze lekapja fejről a szalmakalapot és meglengeti a levegőben, — hódolva, tisztelegve a nő előtt.

Asszonyok keringenek körülötte, mindenfelől. Szeszélyes, nyári szoknyák libbennek, akaratos parfümök szagát csipkek mélyéről ragadja ki a szellő. Pókhálós, selymes harisnyákból frissen kandikál elő egy-egy finom boka és az ápolat asszonyi bőr illatos harmata gyöngyözik hőszinü nyakszirtéken.

Halk kacagás, könnyű, lágy sikolyok ingerlő stakkatója csap feléje... egy-egy gyors menekülő pillantás... ígérkező mosoly.

A nyári utca fátyolos homályában, finoman, puhán hajlongó asszonyárnyak között, a kiesi ember keres, kutat, — kérkedő hódolattal, mintha övé volna e sötétlő utca-sor minden lázas ígérete.

Leginkább erős, anyás, szőke nők felé törekszik. Olyanok felé, kik egyik kézen matróruhás kicsikéjük vezetik, a másikkal szerényen, háziasan, alig-alig emelve a fodrokat, fogják össze a titkolódzó szoknya rinceit.

— Isten áldja — mondja ilyenkor a kis ember, ha éppen férfiismerőssel megy, — isten áldja... most esatlakoznom kell!

Aztán oda kéredzkedik, oda lapul, edzett csipők, magas keblek árnyékába. Dőlczeg asszonytestek oldalára lopózik kiesi, peczes alakja, a horpadt mellü, vézna — és lejt mellettük, egy csöppet lábujjhegyre emelkedve, himbálódzva, föl-fölpislantva a kerek, fiatalos szalmakalap alól, — sunyin kéréleg,

— ah! esdőleg — egy kis szerelemért egy kis gyönyörért, ezen, életlütetésétől terhes, nyári éjszakában.

Aztán hirtelen, ügyes, hazard két ujja közül kiejti a botot, merész szímitással éppen a nő lába elé, hogy annak egy szívdobbanásra meg kell állnia.

— Pardon, — szól rebegve, — pardon, nagysám, hogy ilyen ügyetlen vagyok!

Majd, bár választ sohsem kap, rutinosan folytatja az ostromot.

— Engedje meg, — oh kérem, — engedje meg, hogy így szerényen, mellette menve, hazakisérjem!... Későn van... sőtét már az utca... hátha valami tola-kodó... valaki, aki félreismeri önt, alkalmatlanokodna... terhére volna!

— Merészség!... — veti oda a nő.

Am a kis ember szavai lágygyá olvadnak... halkán röppennek el ajkairól... szaggatott gügyögésben, választ sem várva, gyöngéd tola-kodással sóhajtják be magukat az asszony fölébe:

— Szépséges asszony... oh! — milyen asszony... milyen termé... szeretem... vágyom... ah... ha csak egyszer... ha akarna...!

Lépteit a nő lépteivel igazítja, de mögötte marad egy araszszal, elbüvölten, hódolva, mint egy szerelmes apród:

— Ah, — vágyom... szeretem!...

Amaz, a kövér, anyás szőke, nyárspolgári undorral nézi, egy-egy megvető pillantást vet felébe.

— Pfuj, — a tola-kodó törpe! — és szemé, a visszautasítón és ridegen világos, bele-mélyed, elmerül a nyári hőséges homályba,

él. És a parcellázás tényével hivalkodva mondja ez a hitbizomány:

— Ime, mennyire nincsen igazuk azoknak, akik engem elkobozni, fölöstani, megsemmisíteni akarnak, mint a haladó kor szükségleteivel ellentétes özönvizelőtti monstrumot! Én is tudok alkalmazkodni a kor szükségleteihez, tudok átförmálódni, átalakulni, úgy hogy a lényegem megmarad s amíg egy család fényét konzerválom egyúttal lehetek százezrek boldogulásának és jólétének forrása.

Elfogulatlan embert azonban nem csap be ez az állítózat, mert modern szabásu ruhában is fölismeri azt a középkori maskarát, aki Cseklészen botránkozott meg törvényt, izlést, szociális érdeket. A másik Eszterházy majorátus is félmillió hold földet mutat meg egy ember kezén, a forgalomból kirekesztve, mint egyetlen egy család fényének és hiúságának az eszközt s ezen a tényen nem változtat az sem, hogy Miklós herceg illő bér fejében kegyeskedik a földjét kikölesönözni azoknak, akiknek éppen amiatt nem jutott föld, mert az övé félmillió holdnyi területre terpeszkedett.

Politikai események.

— Az 560 milliós kölcsön és a francziák. — Schönaich marad. — A jövő tervei. — Nemzetiségi és horvátországi hírek. —

Budapest, szeptember 13.

Nagy föltűnést keltett ma az a félhivatalos közlés, mely szerint a francia kölcsön eszméje ma már végleg elejtettnek tekintendő. Ezt a szeptember közlést leszámítva egyébként csendes és eseménytelen volt a mai nap: komünizációk a parlament és a delegációk munkarendje tárgyában. Báró Schönaich közös hadügyminiszter ma kihallgatáson volt a királynál, ezt kiegészíti az a bécsi értesítés, hogy a néhány hét előtt szárnyrakelt híresztelések valótlank, Schönaich megmarad hivatalában.

melyből, mint rejtélyes, titokzatos ígéretek, férfiak válnak ki, karesun, izmosan, mint ő maga.

De az utcáson végig, makaosul kíséri a sóhaj:

— Vágyom... szeretem... ah!...

A háznál gyorsan kitérőn surrana be az asszony. El sem engedi kicsikéje kezét, úgy húzza be maga után a kaput. De erőszakos lépés gátolja lépteit. Feszés bokákkal, peckesen áll előtte — a szűz nő előtt — a kis ember. Csillag a hőszi gallér... tüzesen izzik a nyakkendő... gyors kéz lebentj a kalapot... és bátortalan és mégis merészen gyöngéd vágyakozással gügyögi egy hang:

— Látnom-e viszont... mikor?

— Menjen utamból! — parancsolja félvállról, brutálisan az asszony

Áll egy darabig és néz a kapu örvényében eltűnő fehérség után. Aztán megy, vissza, és a zwickert alatt ellágyulva pislog szemé. Bánatos mosoly ül meg ajkán, — az ember kiengesztelhetetlen fájalmát, ősi keservét összefoglaló. Mintha betelt volna valami nagy, — megértő, fensőbbes lemondással.

— Szépséges asszony... szépséges asszony!... — sóhajítja.

Majd betér valami kávéházba. Melancholikusan, fáradtan surran át a széksorok között. Hátrafesztett vállát megtörtén előre ejti.

Keze mélézva simítja homlokát, — az elborultat, elesüggedet, — a kedveskedő választék alatt.

Mai híreink a következők:

A francia kölcsön.

Kormánykörökből a francia kölcsön tárgyában a következőket publikálják:

„A Franciaországban fölveendő kölcsön iránt való tárgyalást az előző kormány indította meg. E kölcsön azonban, melynek feltételei különben is kedvezőlenek voltak, a törvényhozás működésének teljes szünetlése miatt, nem volt realizálható. Az új országgyűlés megadta a jelenlegi kormánynak a kölcsön felvételére szolgáló fölhatalmazást. Először azonban a kölcsön eszméje a francia közvélemény részéről oly ellenesven fogadásra talált, hogy a jelenlegi magyar pénzügyminiszter meg se kísérelte, hogy az elődje által megindított tárgyalás fonalát fölvegye. Miután időközben a francia pénzügyi viszonyaiban is jelentékeny változások állottak be, azért egy francia kölcsön eszméje, amint az előző kormány által fölvetett, ma már végleg elejtettnek tekintendő.“

Schönaich marad.

Néhány héttel ezelőtt megírták a lapok, hogy báró Schönaich elhagyja a közös hadügyminiszteri székét. Ez a hír úgy kapott szárnyra, hogy a miniszter szabadságát hivatalos formában jelentette a hadsereg közlönyébe, tudtul adván egyúttal, hogy a miniszter a szabadság tartamára kinék a kezébe adta a helyettesítő tisztséget. Bécsből ma azt jelentik, hogy az a közöztétel régi, több év óta folytatott gyakorlat. Báró Schönaich marad, a delegációk előtt ő fogja képviselni a közös hadügyi kormányzatot. Ezt a bécsi hírt úgy látszik megerősíti az a másik jelentés, hogy a király a közös hadügyminisztert ma külön kihallgatáson fogadta. Valószínű, hogy a magyar miniszterelnök audienciája után sürgős szükségnek érezte a hadügyminiszter meghallgatását is.

Az őszi kampány.

A politizálás még ma is nagyrészt annak a találgatásában merül ki, hogy mi lesz? A magyar kormány első teendője természetesen a jövő évi költségvetés előkészítése. A pénzügyminisztériumban ma kezdődtek meg azok a tárgyalások, amelyeknek ozéja az 1911. évi állami költségvetésnek

az egyes szakminisztériumokban már elkészült tervezetek alapján való egységes összeállítás. Ma délelőtt a honvédelmi minisztérium költségvetése volt soron; a tárgyalásokon Lukács László pénzügyminiszter, Hazai Samu honvédelmi miniszter és a két minisztérium számos előadója vett részt.

Az érdeklődés előterében áll az is, hogy mikor ülnek össze a delegációk? Erre nézve az első lépés mindenesetre a delegáció anyagának előkészítésére hivatott közös minisztertanács megtartása lesz. Ezt a minisztertanácsot, amint már megírtuk, szeptember 22-ikére fogják egybehívni. A delegációk, tekintettel az exlexre, minél előbb össze fognak ülni. A delegációk sürgős összeüléseinek akadályát ezúttal Ausztriában kell keresni. Ausztriában ugyanis a Reichsrath őszi ülészaka előtt egybe kell hívni valamennyi tartománygyűlést. Egyes tartományokban pedig olyan a helyzet, hogy ezidő szerint lehetetlen a tartománygyűlés összehívása. Az osztrák kormánynak tehát időt kell adni, hogy e kritikus pontokon, természetesen főleg Csehországban, rendet teremtsen. Azután, mielőtt a tartománygyűlések elvégezték a dolgukat, összehívhat a Reichsrath és megválaszthatja a delegációt. Valószínű, hogy a delegációk csak október közepe táján fognak összeülni.

Bécsi vélemény szerint azonban az idén nem egy, hanem az idő rövidege dacára is két delegációra lesz szükség. Az egyik az 1910-es költségvetést fogja megszavazni s az exlexet megszüntetni, a másik pedig meg fogja állapítani az 1911-ik év költségvetését. Ez azonban nagyon meglepetést okozhat az időbeli beosztást, mert ugy az osztrák, mint a magyar parlament akkora munkatorlóással küzd, hogy semmi esetre sem lesz képes két delegációs turnust kiharítani ebből az esztendőből. Valószínű azért, hogy a kormányok 1910-re szóló indemnitás kérését fogják a második delegáció elé terjeszteni.

A Fremdenblatt mai vezércikke is az őszi politikai campagne-nyal foglalkozik. Többek között a következőket írja:

Az idei delegációs ülésnek nagyobb fontossága lesz, főképpen azért, mert el fogja távolítani az exlex állapot utolsó maradványait. De nemcsak költségvetési szempontból fontos a delegációk októberi ülészaka. Ez az ülés az 1908—1909-iki téli fontos eseményei után az első ülés. Hogy ilyen nagy események után a delegációk nem jutottak szóhoz, ez természetesen oly anomália volt, amelyen nem lehet olyan könnyen segíteni, mint a budgetnélküli álláson, amennyi-

zen rám csak egyszer — évek óta vágyom egy pillantása után... önről álmodtam egy életen keresztül!

— És ő?

— Ő?... A homályban belekapott tekintete az enyémbé. Szomorú volt, bocsánatot kérő, tele megértéssel... valamikor, ősrégen már találkoztunk nagy egymáshoz tartozásban... és ma egymásra leltünk újra. — „Bocsásd meg, hogy nem maradtam hűséges hozzád!“ — kérte a zeme... Aztán a kapunál, felém fordult egészen és félénken sutogta: „...menjen — menjen az utamból!“ Egész eltévesztett élete — leleplezett élete benne volt ebben a két szóban és a tiszta nő könyörgése, hogy ne zavarják nyugalmát... ah!... megpihenhetni azokban a karokban... keblére hajthatni fejemet... de nem — nem!... fehér asszony, anyás asszony — nem bántlak!

Feje lemondóan hanyatlik karjára. Mint nyeregéből kiesett lovas csuszkál orrán a zwickert.

A többiek egymásra néznek. Az elfojtott kitérni készülő kacagás ott vibrál, ott bujjkál, a szemekben, a józan, betelt ajkak körül.

— Mégis jobb lesz nem lemondani a nőről! — szólal meg valamelyik gonoszul évődve. De ő leintja kezével.

— Ti — mit tudjátok ti, mi a szerelem! — mondja megvető göggel.

Es másnap újra ott sétál a sötétlő utcákon végig, — mosolygva, vállalkozón — fehérruhás, piros ajku, akaratos asszonyok között.

Egyik asztalnál ismerősök ülnek, — férfiak — egészséges, étvágycsillapító kalandokat éhesen lesők.

Nevetve nagy hahotával, lármás istenhozottal fogadják:

— Ide... ide! Itt egy üres szék! Bányadt vagy, melancholikusként látszott...! Szerelmet hozott-e ez este?

Es kacagnak, a jólakott, eltelt ember, a semmi után sem vágyakozó ember, hangos, durva, kicsattanó kacagásával.

Amaz leül közéjük. Riadtan, érzékenyen húzódik össze. A hódítóra bigygyesztett ajak bágyadtan nyílik, a vágyakozó kéz szomorúan támasztja a homlokot.

— Ah, — ha tudnátok... ha tudnátok! Es sokáig hallgat.

A többiek rejtett, gunyos mosollyal a szájszögletben, várakozva nézik.

Végre fölkapja fejét. Tekintete a sötétség fénypontozott, puhán összehajló határába mélyed, — mintha ott messze, messze, ...libegne valami feléje és közeledni nem tudna mégsem — valami illatos, fehér, asszonyos.

— Ah, ha tudnátok, — szólal meg halalkan — ha tudnátok... Milyen természet... milyen asszony!... Magas — gömbölyű — délceleg... arany a haja... tejszíni az arca... világított a homályban... Honnan is jönnek, kilépve egyszerre a sötétből, ezek a nők!... Megy előttem, libegve, titoktartó lépésekkel kicsijét kézen vezetve — gondosan anyásan!... maga a Szűz Mária!...

— Es aztán? — kérdeik évődve, lesve az ismert csattanót.

— Aztán?... Aztán mondtam: „...néz-

ben az elmulasztottakat pótolják. Nem egy vita, amely másfél évvel ezelőtt még helyén lett volna, most már nem lesz időszerű és inkább kerülendő lesz: mindenképpen azonban oly események, amelyek most már bizonyos távolságban vannak, ebből a távolságból, mint madártávlatból lesznek áttekinthetők és így több dolog fog helyesebb szintben mutatkozni, mint esetleg a közvetlen közelből, amikor gyakran eltorzulások mutatkoznak a képeknél, úgy, hogy alapos szakértőnek kell lenni, hogy tévedés ne történjen. Ennek következtében a jelenlegi delegációs tanácskozásnak a politikai érdekesség mellett bizonyos történelmi érdekessége is lesz.

A románok.

A románokkal folytatott béketárgyalások ügyében az utolsó napokban meglepő fordulat történt. Tudvalevő, hogy mindekkorig a túlzó románság lapjai folyton gúnyolódtak a tárgyalások feletti, melyek a románokkal létesítendő béke érdekében folytak a kormány és a románság némely vezetői között. A magyarországi legrégebbi román újság, a brassói Gazeta Transilvaniei, csakugy, mint az aradi Tribuna szinte minden nap hangsúlyozta, hogy semmit se lehet várni ezektől a tárgyalásoktól. Sajátosképpen azonban ma ugyanez a brassói román lap vezérezéskében arról ír, hogy most maga is hisz a magyar-román közeledés lehető eredményében. Reményességét avval okolja meg a lap, hogy látnia adódott, hogy megváltozott az utóbbi időben a magyarság felfogása a román kérdésben és nem lehet más, csak bizó, mikor magyar férfiak is olyan hangon tárgyalják már a nemzetiségi kérdést, amely a románság minden jogos kívánságát teljesítendőnek véli és kívánja. Ugyanez érdekes „leleplezéssel” áll elő a bukaresti „Epoca”, a konzervatív lapja. „Biztos forrásból” nyert értesülés szerint ugyanis azt állítja a lap, hogy gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök a magyar-román közeledés akcióját megindító Brotának és Mangrának a tanácsára semmisítette meg a választásokon a nemzetiségi pártot, mivel ezek meggyőzték a miniszterelnököt arról, hogy a béke érdekében való akció hajófértést fog szenvedni, ha a parlamentbe a nemzetiségi párti képviselők nagyobb számban jutnak be. A miniszterelnök hajlott Mangránék tanácsára, sorra kibuktatta a nemzetiségi képviselőket és a tárgyalásokat sem a megmaradt román képviselőkkel folytatja, hanem a parlamenten kívül álló román férfikkal.

Ezek után kívánsiák vagyunk arra, hogy milyen lehet az a „megváltozott felfogás”, melyet a román túlzók is elfogadhatónak találnak.

Fuzió Horvátországban.

A horvát-szerb koalíció ma délután teljes ülést tartott Zágrábban, amelyen 54 volt tartománygyűlési képviselő közül 24 vett részt. Egyes szerb képviselők több más tag képviselővel jelentek meg. A koalíció szlavon szárnya teljesen elmaradt. A konferencia délután öt órakor kezdődött és háromnegyed kilenczig tartott. A tanácskozásról a következő kommunikékadt ki:

A koalíció horvát pártjainak megjelent képviselői mindenekelőtt kijelentették, hogy az új párt programját elfogadják és készők a fuzióra.

Ezután ideiglenesen megalakult az új horvát párt, amely Tuskán Gergelyt választotta elnöké, dr. Badaj Sándor, dr. Mazuranyics Bogoszláv és dr. Lorkovics Iván volt képviselőket alelnökké. Az önálló szerb párt jelentette ki ezután, hogy örömmel veszi tudomásul a koalíció horvát elemeinek egy pártba való egyesülését és továbbra is, mint eddig, koalícióban marad az új párttal, amit az örömmel vett tudomásul. Ennek következtében a horvát-szerb koalíció és zágrábi végrehajtó-bizottsága megmarad. A közeli választásokat illetően a koalíció elhatározta, hogy önállóan és szolidárisan megy a választásokba és felszólítja híveit, hogy csak azokat a személyeket válasszák meg, akiknek jelölését a párt ajánlja. A koalíció egyúttal határozottan elítéli a hatóságoknak a választások szabadságát sértő beavatkozását és különösen tiltakozik az ellen, hogy a bizalmas választói gyűléseket feloszlassák, amint ez legutóbb ismételtén megtörtént.

Rumán dr. Adamovics István, volt magyarországi néppárti képviselőjelölt lép fel a bán programjával.

KÜLFÖLD.

Izvozszi lemondott (?). Orosz udvari körökben megerősítik azt a hírt, hogy Izvozszi tegnap forma szerint is benyújtotta lemondási kérvényét és a csár azt elfogadta. Sassonow helyettes államtitkárnak külügyminiszterrel való kinevezése már megtörtént.

A cseh-német békekisérletek. Prágából jelentik, hogy a tegnapi előtanácskozás után alig lehet remélni, hogy az egyezkedő tárgyalásnak valamire való sikere lesz. A németek és a csehek álláspontja merőben ellentétes, mert a csehek kijelentették, semmi körülmények között sem lehet megadni azt, amit a németek minimumként követelnek, hogy a cseh tartománygyűlés munkaképessé tétessék. A kormány nevében gróf Coudenhove helytartó fog résztvenni az egyezkedő tanácskozáson s a miniszterelnök nevében új javaslatokat fog előterjeszteni. A németek kijelentik, hogy ha a csehek nem határozzák el magukat nagyobb előzékenységre, a tartománygyűlés munkaképessé tételéről szó sem lehet.

György herceg Belgrádban. György herceg mint tegnap jelentették, külföldi utjáról visszatért Belgrádba. A herceg Belgrádban marad garnizonban, a 18. ezredbe beosztva és az egyetemét fogja látogatni. Alaptalan az a hír, mintha megérkezésekor nem fogadták volna a rangjához illő ünnepélyességgel.

A portugál trón veszedelme. A portugál klerikális párt most azon mesterkedik, hogy ha a fiatal király nem képes gátat vetni a köztársasági áramlatnak, amely egyre erősebb, akkor Don Miguel braganzai hercegnek biztosítsa a portugál trónt. Törvényes uton akarja a klerikális párt megváltoztatni a trónöröklés rendjét olyképen hogy Manuel király és az infans halála esetén Miguel herceg legyen a trónörökös.

Uj rend Nikaraguában. A nikaraguai ügyvivő a külügyminiszteriumnak tervezetet terjesztett elő véleménynyilvánítás céljából, egy Nikaraguában statuálendő szilárd kormányzat ügyében. A tervezet fölveti az eszmét, hogy az Egyesült-Államok megbízottat küldjenek Nikaraguába, akinek meghatalmázása legyen, hogy tárgyaljon oly meg egyezséről, amely kiterjed az Egyesült-Államok összes igényeire, a múlt év november havában a mozgalomban való állítólagos részvétel miatt kivégzett két amerikai kivégzéséért való kárpótlással együtt. E követelések teljesítésére szükséges összegek megszerzése céljából Nikaragua kölesönt kíván fivenni, amelynek garanciájául a vámbevételek egy része szolgálna.

Ujabb forradalmi mozgalom Görögországban. Athénből ismét nyugtalanító hírek érkeznek. A helyőrség készenlétben van a kaszárnyákban, mert összeesküvésnek jöttek nyomára. A reakzionárius tisztek, akik meg akarják bukztatni a Dragumiskormányt, azt tervezték, hogy tüntetést rendeznek a király mellett és eközben végrehajtják az államcsínyt. Megszállják a löporraktárakat és hatalmukba kerítik a kaszárnyákat. Az összeesküvőkhöz csatlakoztak azok a tisztek is, akiket nemrég kiközösítettek a hadsereg kötelékéből. Az összeesküvők a harmadik lovasezred tisztjei, akiknek parancsnokát nemrég letartóztatták. Lapatiokis volt hadügyminiszter is részes az összeesküvésben. Ugy látszik, alapos az aggodalom, hogy a nemzeti gyűlés első napján véres összeütközések lesznek.

Az amerikai demokraták győzelme. A választások Main államban, amely eddig a republikánusok fellegetta volt, az eddig ismert eredmények szerint a demokratákra kedvezők, amennyiben Paistod jelöltet a kormányzó állásra 505.000 szavazottsággal megválasztották Fernold republikánus jelölttel szemben. Ezenfelül három demokrata jelöltet választottak az állami törvényhozási testületébe.

Maine államban 31 szenátor közül 21 demokrata, a demokratáknak eddig csak 8 mandátumuk volt. Hír szerint Taft elnök a politikai helyzetre való tekintettel elejtette panamai utazásának tervét.

A krétai bonyodalom. Konstantinápolyi jelentések szerint a porta a nagyvezér visszatérése után komoly akciókat fog indítani a krétai kérdés rendezésére. Az a hír, hogy a porta a krétai levélbélyegek ügyében is beavatkozott, nem felel meg a tényeknek. — A külügyminiszter a diplomaták mai fogadása alkalmával a krétai védőhatalmak nagyköveteivel tárgyalta Pologeorgis görög képviselő esetét. A miniszter kijelentette, hogy amennyiben Pologeorgis az athéni választást elfogadja kréta mandátumának visszaadása nélkül, a helyzet komplikálódhatna.

A krétai végrehajtó bizottság ismét megalakult. Venizelosz helyébe egyik párthíve, dr. Maris lépett, a két másik végrehajtó bizottsági tag megmaradt. Az ellenzék harcra készült a bizottság ellen, amelyen egyetlen taggal sines képviselve.

A kínai parlament egybehívása. Kínában rohamosan terjed az a mozgalom, melynek célja a kínai parlament egybehívásának kérészokolása. Nagy az elkeseredés a kormány és a régensherceg ellen, amiért két erre vonatkozó kérvényt nem vettek figyelembe. A tartomány delegátusai elhatározták, hogy még egy utolsó békés kísérletet tesznek. Pekingbe utaznak és egy harmadik kérvényt fognak a régens elé terjeszteni, melyben újból hangoztatni fogják, hogy a parlament egybehívása sürgős szükség. Utalni fognak arra, hogy az orosz-japán szerződés megkötése és Korea annexiója két olyan tény, amelyek Kína érdekeit érzékenyen károsítják és mind a kettő csak úgy jöhetett létre, mert Kínában abszolútizmus van.

Hszü-Lian fő kormányzó utasította a hatóságokat, hogy a Manduriában, különösen a koreai határon élő koreaiakat figyelemmel kísérje, nehogy viselkedésük a japán konzuli hatóságokkal való konfliktusra vezessen.

EGYHÁZAK.

(Jelöltek a budai szerb püspökségre.) Mióta Bogdanovics Luczián elfoglalta a karlócazi patriárka széket, üresen áll a budai szerb püspöki szék. Ideiglenesen ma is Bogdanovics látja el a püspökség ügyeit. A szerb püspöki zsinat most már a választáshoz készülődnek, jelöltekben nincsen hiány. Jeremski Hilarion teológiai tanár, érseki udvari pap, Vidicski György kabolyi, dr. Dimitrijevic Vladimir mesziaci zárdafőnök archimandriták, dr. Zubkovic György temesvári protosincellus, Dosen Izsák temesszentgyörgyi, Brankovics Dömötör beocsini, Csupics Joachim risatováci zárdafőnököket, illetőleg papokat emlegetik leginkább. Legtöbb reménye a budai püspökség elnyerésére Dimitrijevic Vladimirnak és Vidicski Györgynek lehet.

(Egyházkerületi közgyűlés.) A bányai evangélikus egyházkerület holnap délelőtt kezdi meg három napra tervezett tanácskozásait a Deák-téri evangélikus iskola dísztermében. A közgyűlést, amely tíz órakor kezdődik, reggel kilenc órakor istentisztelet előzi meg a Deák-téri templomban. Ma délután a kerületi közgyűlés tagjai Szilinszky Mihály v. l. t. t. egyházkerületi felügyelő és Scholtz Gusztáv püspök elnöklésével előtervezetlet tartottak, amelyen a közgyűlés elé kerülő fontosabb tárgyakat vitatták meg.

KÖZIGAZGATÁS.

Erődy Bernády ellen. Marosvásárhely város közigazgatási bizottsága ma ülést tartott, amelyen Erődy főispán elnökölt. Erődy főispán mindenekelőtt sajnálattal konstataulta, hogy sem Bernády polgármester, sem pedig annak helyettese nincs jelen és így a fontos ügyekre vonatkozólag senki sem adhat felvilágosítást. Szerinte ez az állapot türelmetlen s indítványozza, hogy a bizottság utasítsa a polgármestert, hogy akadályoztatása esetén legalább helyettesének megjelenéséről gondoskodjék. A közgyűlés a főispán indítványát elfogadta. A főispán ezután előadta, hogy a város utcái csorakások következtében fel vannak turva, de a munkálatokat nem végzik észszerűen. Az

egész város egyszerre van felturva, az uttesteken szakadékok, gödrök és mélyedések a közlekedést majdnem lehetetlenné teszik s már több baleset is történt. Ezenkívül a felturás következtében a levegő miázmás és veszedelmes járványok előidézésére alkalmas. Indítványozza, hogy a bizottság utasítsa a városi tanácsot, hogy a munkálatokat tervszerűen végeztesse és a már kész uttesteket haladéktalanul hozassa rendbe. A bizottság a főispán indítványát elfogadta, mire az ülés véget ért.

Terjed a kolera.

— Budapest koleramentes. — A járványfészkek Mohács. — A megfertőzött Duna. — A pusztító rém megmetyelvezte egész Európát.

Budapest, szeptember 13.

Budapest főváros még mindig koleramentes, a tisztí főorvos állítása szerint. Annál szomorúbb hírek érkeznek a vidékről. Különösen Baranyában lépett fel teljes erejével a járvány. Egyöntetű jelentések szerint elterjedését részben a Duna vize okozta, amely tudvalevőleg a szegényebb sorsú nép ivóvizét képezi. A hatóságok most minden intézkedést megtettek, hogy megakadályozzák az embereket a Duna vízének használatától. Ma a pécsi helyőrség egyik közlegénye koleragyanus tünetek között betegedett meg és a helyőrségi kórház vezetősége a katonát a bécsi bakteriológiai intézetbe küldte. Szóval, a hadsereg még a kolera sem akarja a paritás alapján kezelni, ezt a dicsőséget szívesen átengedjük Bécsnek.

Külföldön is mind nagyobb mérvet ölt a járvány. Oroszországban a kolera mellett a pestis is dühög és naponta számos áldozatot szed. Bulgária elzárta a határokat Románia előtt, ami nagy megbotránkozást szült Bukarestben, miután a román kormány még mindig koleramentesnek jelenti ki Romániát. Olaszországban sem tudják lokalizálni a járványt és így meg lehet állapítani, hogy a kolera Európa legtöbb országában terjedőben van.

Ma a következő tudósításokat kaptuk:

Magyarországon.

Hivatalos jelentés.

Hivatalosan jelentik, hogy a belügyminisztériumhoz ma újabb három gyanus megbetegedést jelentettek be táviratban: egyet Kalocsáról, egyet Mohácsról és egyet Alsónyékpusztáról (Tolnamegye). A bakteriológiai vizsgálat folyamatban van.

Budapest koleramentes.

Budapesten ma nagy riadalmat okozott az a hír, hogy Flesch Rózán, akit tegnap szállítottak be a járványkórházba, megállapították az ázsiai kolera. Dr. Magyarovits Mladen tisztí főorvos kijelentette, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak, amennyiben Budapesten ezidőig ázsiai koleraeset nem fordult elő. A megfigyelő kórházba szállított betegek közül kolera egyen sem konstaltáltak. A tegnap Oroszországból érkezett 29 toloncz közül egy fiút beszállították a járványkórházba, de ma reggel erről is jelentették a tisztí főorvosnak, hogy baja nem kolera.

A mohácsi veszedelem.

Mohácsan tegnap estétől ma délig négy új koleramegbetegedés fordult elő. Ezekről és a Mohácsan és mohácsi járásban előfordult megbetegedésekről és halálesetekről a legnagyobb határozottsággal meg lehet állapítani, hogy Magyarországon a kolera fészke Mohács. A kolera állítólag a Dunagözhajózási Társaság szenttelepéről indult ki, ahol a munkások a Romániából és felülről érkező hajók utasaival találkoznak és érintkeznek. A szenttelep munkáslakásai a legkezdetelegesebb és közegészségi szempontból minden kritikán alul állanak, annyira, hogy bármely fertőző betegség fellépését egyenesen előmozdítják. Az a két beteg, akik a szomszédos Lányesók községben betegedtek meg,

mindketten a szenttelep munkásai. Ezidőig csak a mohácsi első áldozatról, Schlottauer Jánosról állapították meg hivatalosan, bakteriológiai vizsgálat alapján a kolera, de a többi halotról és betegtről is az orvosok azt állítják, hogy azok kolerasak. Tegnap délután Lányesókon Kéméni József, ma éjjel pedig Kram Mátvás meghaltak. Az alispát: intézkedésére Mohácsra és vidékére orvosokat koncentráltak, akik a legnagyobb eréllyel fogtak hozzá a járvány elnyomásához. A két lányesóki beteget felbenczolták, hozzátartozóikat fertőtlenítették és elkülönítve őrzik őket. Az alispán jelentése következtében a belügyminiszter egy közegészségügyi felügyelőt rendelt ki az óvintézkedések vezetésére. Az alispán rendelete ma a mohácsi és környékbeli iskolákat bezárták. Mindenféle mulatóhelyekre, kocsmaakra a zárórát esti 10 órában állapították meg és betartását szigoruan ellenőrzik. A mulatókat betiltották, árusoknak engedélyt a város területére nem adnak. Ma délelőtt a szenttelep összes lakásait dezinficiálták és kivételes intézkedéseket tettek az érkező hajóknak és utasainak fogadására.

Dr. Kaiser Károly közegészségügyi felügyelő a mohácsi járásorvos kíséretében Herczeg, Szabar, Szajk és Németholy községekben szállott ki, ahonnan koleragyanus megbetegedéseket jelentettek. A megejtett vizsgálat azonban konstaltálta, hogy az említett községekben ilyen gyanus megbetegedés nem fordult elő.

Mohácsan ma újabb gyanus megbetegedések történtek. Így gyanus körülmények között megbetegedett a járásbírósi fogház őre, miért a fogházban letartóztatottakat esendőri fedezet mellett ma délután Pécsre szállították, ahol több napra elkülönítették őket. A járványkórházba szállították gyalagyeragyanu miatt Ritter Jánosné és Szabó Jánost. A tegnapi napon megbetegedett Albert Jánosné 50 éves szentolói munkás még tegnap este meghalt. Baranyában eddig 13 koleragyanus megbetegedés történt, melyek közül öt halálos kimenetelű volt.

Vidéki esetek.

Ercsi fejérmegyei községben tegnap reggel egy napi szenvedés után koleragyanus tünetek közt meghalt Keresztes József 47 éves odavalló földműves. A helyszínen megjelent megyei tisztí főorvos a boncolásból és a betegség tüneteiből kolera következtet, mert a hulla merev és szerdes, végtagjai pedig göröcsösen összeszorulnak. A beleket Budapestre küldték a bakteriológiai intézetbe. A halottat egyházi szertartás nélkül temették el, a házat zár alá vették, fertőtlenítették, lakóit megfigyelés alá helyezték és ennek ideje alatt a község élmezse őket. A belügyminisztériumhoz jelentés ment.

Ujhely-Jókán (Pozsonymegye) a vasárnap koleraiban elhalt Sido Károly testvére, aki fivérének betegségében ápolta, tegnap reggel szintén meghalt. Házukat, amely a községtől távol esik, a csendőrség körülvette és senkit közelébe nem bocsát. A közigazgatási hatóság intézkedésére az egész községet fertőtlenítették.

Pozsonyban ma délelőtt Nogel Sándor munkást, valamint Hochreiner Nándor kárpitós nejét koleragyanus tünetek közt fejlődő betegség miatt járványbarakkba szállították.

A belügyminisztérium ma rendeletet intézett Pozsony város polgármesteréhez, melyben arról értesíti a polgármestert, hogy a pozsonyi állami kórház sem berendezésénél, sem elhelyezésénél fogva nem alkalmas arra, hogy ott koleragyanus betegek felvétessenek és kezeltesenek. Eltekintve azonban ettől, az állami kórház hivatásánál fogva sem szolgálhat járványkórházzal. A rendelet felhívja a polgármestert, hogy sürgősen gondoskodjék a koleragyanus betegek felvételére alkalmas helyiségekről, mert az 1907. évi miniszteri rendelet erre a várost kötelezi.

A Pozsonyban ápolhat koleragyanus beteg közül négyet az állami kórházban, kettőt pedig a járványkórházban helyeztek el; állapotuk nem ad aggodalomra okot, de az inkubációs idő elteltéig megfigyelés alatt maradnak. A betegek bakteriológiai vizsgálatba folyamatban van.

Esztergomból jelentik: Vilsicz Pál munkás, aki Dunavízelt ivott, koleragyanus tünetek közt megbetegedett. A beteget járványkórházba szállít-

tották. Állapota súlyos. A szükséges óvintézkedések megtörténtek.

Pécsen kedden délelőtt egyszerre három koleragyanus eset merült fel. A városi főorvos két kezelőorvossal megvizsgálta a betegeket és miután a koleragyanus tüneteket, amelyekről neki jelentést tettek, alaposan taláta, mind a három beteget a városi járványkórházba szállította. Két beteg lakását fertőtlenítették, az egyik megbetegedés pedig a közösök kaszárnyájában fordulván elő, az illetékes katonai hatóságok közbenjöttével megtették a szükséges óvintézkedéseket. A polgármester elrendelte, hogy az összes gyümölcsöket és élelmiszereket, amelyeket a városba szállítanak, a legszigorubb ellenőrzésnek vessék alá.

Ma délután a cs. és kir. csapatkórház parancsnoka jelentést tett a városi közegészségügyi hatóságnak, hogy Pintér Mihály 69. gyalogezredbeli közlegény az este koleragyanus tünetek között megbetegedett. A beteg katonát azonnal izolálták, majd elvégezték az összes szükséges fertőtlenítéseket. Megállapították, hogy Pintér Mihály a hadgyakorlatok után hajón jött a Duna vizéből ivott. Pintér állapota a délután folyamán javult. Váladékát a csapatkórház Bécsbe küldötte bakteriológiai vizsgálat céljából. Pécs város polgármestere ma eltiltotta Mohács, Lányesók, Vörösmart és Csúza megyei községekből élelmiszereknek Pécsre való behozatalát, továbbá intézkedett, hogy a nevezett községek lakosainak is csak egészségügyi bizonyítvánnyal szabad Pécsre bejönnök.

Külföldön.

A bécsi kolera.

Bécsben ma egy új koleragyanus esete állapították meg. Egy utas, ki ma reggel Budapestről érkezett Bécsbe, gyanus tünetek között megbetegedett. A beteget bevitték a fertőző kórházba, hol elkülönítették és megtették minden szükséges intézkedést, hogy a fertőzés tovább ne terjedjen. A Dunagözhajózási Társaság Travnicek nevű ácsmunkása koleragyanus megbetegedés tüneteit közt a Ferencz József-kórházba szállították. A bakteriológiai vizsgálat ázsiai kolera állapított meg nála.

Travnicek öt nappal ezelőtt még dolgozott a Dunagözhajózási Társaság telepén, majd a kántinban magyar hajósok társaságában ebédelt. Tegnap délelőtt olyan rosszul lett, hogy orvost kellett hozzá hívni. Megjelent a hatósági orvos is és nyomban beszállította a Ferencz József-kórházba. Négy lakótársát szintén megfigyelés alá helyezték, a lakást dezinficiálták és lezárták.

Ausztria

Marienburgban megállapították, hogy az ott elhunyt téglagyári munkás halálának oka kolera asiatica volt. A koleragyanus tünetek közül két felnőtt és egy gyermek meghalt.

Éjjel jelentik: A marienburgi kórházban négy koleragyanus beteget ápolnak. Egészségügyi zárlat alatt száz ember van.

Galiczia.

Bursinból tegnap Lembergbe érkezett a 35. Landwehr gyalogezred első és második zászlóalja, amelyek a hadgyakorlatok befejezése után hazatérőben voltak Szlocsevbe. A két zászlóalj a vasutállomás körül helyezkedett el és mivel két óra hosszat kellett várni a vonat indulására, a csapatokat megbédeltették. Az ebédnek borzalmis következményei lettek. Majdnem minden katonát gyomorgörsöt és hányást kapott. Vasútra tették a két zászlóalajt. Szlocsevba érkezve, a kiszálló legénység negyedrésze nem birt lábraállni. A városban nagy riadalom támadt, mert híre terjedt, hogy a két zászlóaljban kiütött a kolerajárvány. A betegek a vasutállomás épületében maradtak, aztán a helyőrségi kórház betegszállító kocsijait küldték értük. Az állomás épületét alaposan dezinficiálták. A kórházban a vizsgálat majdnem egész bizonyossággal kiderítette, hogy a két zászlóalj romlott húst kapott ebédre és ettől betegedtek meg a katonák.

Németország.

Berlinben tegnap este egy orosz nőt szállítottak a Virchow-kórházba koleragyanus tünetek között. A beteg orosz hölgy Karlsbadból utazott Drezdán át Berlinbe. Betegségének tüneteinek hasonli-

tanak a koleráfihoz. A bakteriológiai vizsgálat még nincs befejezve.

Olaszország.

A nápolyi hatóságok elrendelték, hogy minden személyszállító hajó, amely Nápolyból Sziciliába megy, orvost és fertőtlenítő szereket vigyen magával.

Az elmúlt 24 órában Apuliában három újabb koleramegbetegedés és egy haláleset történt.

Románia.

Betusaniban, Dalinában és Gelaeben egy-egy koleraesetet jelentettek be. A román nép körében mérhetetlen felháborodást kelt, hogy a bolgár hatóságok, mivel Bulgária kolerafertőzöttnek nyilvánította Romániát, a Romániából érkező hajókon jövő utasokat vesztegár alá helyezik. A román hatóságokat azzal gyanúsítják Bulgáriában, hogy eltitkolják a koleraeseteket. A román nagy hadgyakorlatok, amelyeket a kolera-veszedelem miatt elhalasztottak, e hó 28-án kezdődnek és október 3-áig fognak tartani. A hadgyakorlatok színterét a Moldova vidékéről áttették oláh földre, mert Bess-Arábiában még dühöng a kolera. A hadgyakorlatokban az első és második hadtest fog részt venni.

Oroszország.

Skoriczenko odesszai tanár a Birseieja Vjedomostiban beszámol a pestises kerületekben tett tanulmányjáról. Arra az eredményre jut, hogy bár Odesszában ijeszően elharapódzott a járvány, a pestisbetegek száma távolról sem éri el azt a számot, ahány pestisbeteget volt járvány idején Sidneyben vagy San Franciscóban. Véleménye szerint Odesszában a pestis szünőfélben van. Sokkal nagyobb a veszedelem Astrachanban és Orenburgban. A két kormányzóság területén már 10 év óta szakadatlanul dühöng a pestis és minden valószínűség szerint még évekig fog tartani. Oroszország délkeleti vidékein igen nagy a pestisjárvány. Szinte bizonyos, hogy a Volga-kormányzóságba is be fogják hurcolni a pestist.

Pétervárott a város centrumában egy pestis-eset fordult elő. Az egész városban nagy az izgalom. A városi egészségügyi hatóságok a beteget nyomokban izolálták és szigorú orvosi felügyelet alá helyezték. A járvány továbbterjedése ellen minden óvintézkedést megtettek.

Törökország.

Az erzerumi vilajetből e hó 10-én és 11-én 27 új koleramegbetegedésről és tizenegy halálesetről érkezett jelentés.

Az Esterházy grófok pöre.

— A tatai ág a cseklézi ellen. —

Budapest, szeptember 13.

Gróf Esterházy Károlynak az a fellépése, amelylyel a cseklézi hitbizomány vezetését átvette, — mint mai tudósításunkból látható — teljesen jogosult volt. A gróf törvényes és jogos örökös a cseklézi hitbizománynak, aki a birtokbalépésnél éppen nem járt el erőszakosan és nem sértette meg az udvariasság szabályait sem.

Hogy a birtokbalépésről ilyen tulzatos hírek kerültek forgalomba, annak oka az a nagy pör, amelyet az Esterházy-család tatai ága a cseklézi ággal szemben folytat. Ebben a perben a tatai ág azt követeli magának, hogy ő is felvétessék a cseklézi hitbizomány várományosai közé annál a jognál és a viszonyosság elvénél fogva, mert a cseklézi ág ott szerepel a tatai hitbizomány várományosai között.

Ebből a pörökösödésből és az Esterházy-családban a pörökösödés folytán keletkezett izgalomból származtak a tulzatos hírek, amelyekre nézve a legfényesebb czáfólat az a részletes tudósítás, amit erről az esetről közlünk:

Gróf Esterházy Károly.

Gróf Esterházy Károly, kinnek származását vitatják, a legtökéletesebb Esterházy-typus. Magas, elegáns alak, akin meglátszik, hogy a sport megédzette és aki nyugodtan beszél jogairól és immá-

ron jéghideg arccal hallgatja, ha ez ügy érdekében a nagy pör anyagát érinteni kell.

Felesége egy karcsú, fekete hölgy, akinek frapáns hasonlósága Erzsébet királynéhoz első pillanatra konstataálni való. Előkelő angol családból való (Chartes-Hamilton), aki lánykorában egy egyiptomi kirándulás alkalmából a Nilusba esett, amelynek habjaiból egy ismeretlen fiatalember mentette ki. Az életmentő most — a férje.

A gróf az esetről így nyilatkozik:

— Semmiféle hírlapi polemikába nem bocsátkozhatom. A legnagyobb tisztelettel és rokoni ragaszkodással viselkedem Amália grófnő iránt, akinek semmi oka se volt arra, hogy innét távozzék. Meg is irtam neki a levelemben, hogy örvendenék, ha mint kedves vendégem itt maradna... De elvégre mégis csak rendelkeznie kell az arra hivatott embernek a hitbizomány dolgait illetően. Meg vagyok róla győződve, aki ismerem a sógornómet, hogy ebben a dologban ő nem járt el a saját jószántából, hanem mások tanácsára hallgatott...

Jogi vélemény a birtokbalépésről.

Esterházy Károly gróf jogtanácsosa a birtokbalépésről a következőket mondja:

Erőszakos foglalás nem történt. Az összes tisztek — egynek kivételével, aki időközben nagybérletet vett ki magának, — készséggel, sőt lélekességgel fogadták új urukat, a kapuk is önként nyitak meg, úgy hogy nem volt senki, aki ellen erőszakot alkalmazni lehetett volna. Még a majjorok gazdái is teljes számban jelentek meg a gróf üdvözlésére, akinek szolgálói készségüket már előző nap kijelentették. Ha az volna a gróf szándéka, hogy erőszakosan foglaljon, akkor nem az elfoglalandó hitbizomány személyzete várta volna őt, hanem saját uradalmának igen nagy számú és jól szervezett erdészszemélyzete, de ezek közül egy se volt jelen.

Esterházy Amália grófnőnek férje halála után a cseklézi hitbizományban se lakhatási, se kezelési, se rendelkezési jogosultsága nem volt, mert a köztudatba is átment jogszabályt képez az, hogy a hitbizományokra nézve semminemű özvegyjog nincsen. Jogszabály az, hogy azon várományos, aki a nyilvankönyv joghatályával vezetett várományosi főkönyvben mint első várományos van beigtatva, az előző birtokos halálának pillanatában a hitbizomány birtokába lép. Fölleleg ebben a konkrét esetben a pozsonyi királyi törvényszék, mint hitbizományi hatóság, ismételtén végzésileg is kijelentette, hogy a hitbizományi alapítólevél rendelkezései és a várományosi főkönyv bejegyzései alapján idős Esterházy Károly grófot illeti meg a hitbizomány birtoka, sőt Esterházy Amália grófnő ellenzésének bejelentésekor külön végzéssel is felhívta Károly grófot birtokosi jogának érvényesítésére.

A cseklézi hitbizomány.

A cseklézi hitbizományt a tatai hitbizománnyal együtt a tizenharmadik század elején alapította néhai gróf Esterházy Ferenc és ezzel megfelelt néhai gróf Esterházy József végrendelete egynemű rendelkezésének. Ugyanezen József gróf végrendeletének rendelkezésére vezethető vissza a tatai hitbizomány alapítása. Tatát kapta az idősebb linea Pápa, Ugod és Devescer városok felével együtt, Szempez-Cseklézi pedig az ifjabb linea. A szempez-cseklézi hitbizomány jóvedelmének fokozása végett Pápa, Ugod és Devescer városok másik fele ide lett csatolva. Egy nagy per folytán, mely a tizenkilencedik század közepe táján dőlt csak el, az ifjabb linea a három város felének tulajdonát elveszítette.

A tatai hitbizomány alapítólevelében az az intézkedés foglaltatik, hogy az idősebb linea fiágon való magvaszakadása esetére a váromány az ifjabb linea még életben levő tagjait illetend meg.

A konkrét esetben tehát, ha a tatai ág a folyamatban levő perben képes lenne megdönteni Károly grófnak és lemenőinek várományosi jogát, akkor a hitbizomány az ági örökösödés jogán szállana át Károly grófra, a jelenlegi birtokosra, annál is inkább, mert bátyja, Ferenc gróf végrendelet és lemenők hátrahagyása nélkül halt meg.

A pör előzményei.

A pernek előzményei a következők:

1906 április hónapjáig gróf Esterházy Károly, valamint bátyja, a most elhunyt Ferenc gróf között, valamint a család többi tagjai között a legjobb rokoni egyetértés uralkodott. 1906-ban halt

meg Mihály gróf, akit a most augusztus 10-ikén elhunyt Ferenc gróf követett a birtoklásban. Minthogy ekkor a hitbizományi gondnoki szék is megüresedett, a hitbizományi hatóság id. gróf Esterházy Károlyt nevezte ki gondnokká. Ezen kinevezés ellen a tatai ág felfolyamodást adott be, amelyben Károly grófra nézve azon állítás is foglaltatott, hogy Esterházy Károly nem is lehet várományos, mert házasságtörésből született és így törvénytelen gyermek. E felfolyamodást a királyi tábla, a királyi Kuria elutasította, többek között azon indokból, hogy a felfolyamodókat váromány ezen hitbizományban meg nem illeti.

A tatai ág már most az alapítólevél, egyéb okiratok és a családfele kapcsán kérvényt adott be a pozsonyi hitbizományi hatósághoz oly kérelemmel, hogy őket a várományosok közé beiktassák. Ezt a kérvényt azonban az összes fórumok egyhangzóan utasították el. A dolog most már befejezettnek látszott, de Károly gróf most már maga kezdett származása után kutatni. Eszébe jutott, hogy amikor édesanyja Olaszországban meghalt, társalkodónője egy kisebb ládát hozott magával édesanyjának azzal a kívánsággal, hogy fia ezt jól őrizze meg és ha valaha rokonaival pereli támadnának akkor, de csak akkor bontsa fel. Ezt a ládát most megkerestette.

Ebben legfelül feküdt a bécsi cs. k. törvényszék egy ítélete jogerősségi záradékkal ellátva, amely szerint atyjának, Károlynak az ötvenes évek elején bekövetkezett halála után öt testvérei: Antal, Ernő és a most elhunyt Ferenc megtámadták azon állítással, hogy ő házasságtörésben fogantatott és utólagos házasság által törvényesített. E házasság azonban a megelőző házasságtörés folytán nem jött érvényesre léte és így a törvényesítés is hatály nélkül maradván, öccsük, az akkor még alig öt éves Károly gróf velük nem örökölhét.

Károly gróf származása.

Az ítélet ténymegállapítása szerint Károly gróf atyjának, akit szintén Károlynak hívtak, első felesége egy Perényi bárónő volt, ettől azonban 1840-ben a szentszék elváltatta. Ezen elválás csak ágytól és asztaltól való elválás hatályával bírt. Öt évvel később a nevezett idősebb Károly gróf megismerkedett alberti Kaán, született Felber Wilhelminával, egy gráci neves jogtudós és tanár leányával. Alberti Kaánnal folytatott elvált első férjétől. 1847. elején Perényi Antónia meghalt. Halála után a 212-ik napon született Károly gróf a jelenlegi hitbizományi birtokos. Az első feleség halála után az idősebb Károly gróf született Felber Wilhelminével házasságra lépett Wienben. A császári királyi helytartótanács lefolytatott egy eljárást, amelynek folyamán ifjabb Károly grófnak utólagos házasság által való törvényesítését jogerős határozattal elismerte és törvényességét az anyakönyvbe helytartótanács végzéssel beiktatták.

Kiemeli a jogerős ítélet, hogy a házasságtörés nem vélelmezhető, mert a serdületlen alperesnek az első feleség halála után a 181-ik napon tul a törvényes vélelem erejénél fogva szabad volt megszületnie. Ezen ítélet alapján, amelyet a felperes testvérek meg se felebbeztek, örökölte Károly gróf pozsonymegyei uradalmait.

Joggal való kérdés.

Károly gróf 1906-ban tehát láthatta, hogy ellenfelei egy „ítelt dologgal” jönnek elő, ennek folytán joggal való kérdés címén beperelte a tatai ágot arra, hogy sértő állításait bizonyítsa be.

A tatai ág a felkérésre nem adta be a keresetet. A pozsonyi királyi törvényszék azonban megállapította a kérdést és kötelezte a tatai ágot a perindításra. A tatai ág felebbezett, de a pozsonyi tábla helybenhagyta az ítéletet. A Kuria is visszautasította a felebbezést és csak ekkor adta be a tatai ág a keresetet állításainak beigazolására, azzal az indoklással, hogy a pozsonyi királyi törvényszék velük szemben elfogult, mert évek óta számtalan kérvényt intéztek ezen bírósághoz, de soha legesekélyebb dologban sem kaptak igazat.

Kérték ennél fogva, hogy az igazságügyminiszter

tanak a kolerafélihoz. A bakteriológiai vizsgálat még nincs befejezve.

Olaszország.

A nápolyi hatóságok elrendelték, hogy minden személyszállító hajó, amely Nápolyból Sziciliába megy, orvost és fertőtlenítő szereket vigyen magával.

Az elmúlt 24 órában Apuliában három újabb kolera megbetegedés és egy halálest történt.

Románia.

Betusaniban, Dalinában és Gelacben egy-egy koleraesetet jelentettek be. A román nép körében mérhetetlen felháborodást kelt, hogy a bolgár hatóságok, mivel Bulgária kolerafertőzöttnek nyilvánította Romániát, a Romániából érkező hajókra jövő utasokat vesztézzár alá helyezik. A román hatóságokat azzal gyanúsítják Bulgáriában, hogy eltitkolják a koleraeseteket. A román nagy hadgyakorlatok, amelyeket a kolera-veszedelem miatt elhalasztottak, e hó 28-án kezdődnek és október 3-áig fognak tartani. A hadgyakorlatok színterét a Moldova vidékéről áttették oláh földre, mert Bess-Arábiában még dühög a kolera. A hadgyakorlatokban az első és második hadtest fog résztvenni.

Oroszország.

Storicsenko odesszai tanár a Birseieja Vjedomstiban beszámol a pestises kerületekben tett tanulmányjáról. Arra az eredményre jut, hogy bár Odesszában ijeszten elharapódzott a járvány, a pestisbetegek száma távolról sem éri el azt a számot, ahány pestisbeteget volt járvány idején Sidneyben vagy San Franciscóban. Véleménye szerint Odesszában a pestis szünőfélben van. Sokkal nagyobb a veszedelem Astrachanban és Orenburgban. A két kormányzóság területén már 10 év óta szakadatlanul dühög a pestis és minden valószínűség szerint még évekig fog tartani. Oroszország délkeleti vidékein igen nagy a pestisjárvány. Szinte bizonyos, hogy a Volga-kormányzóságba is be fogják hurcolni a pestist.

Pétervárott a város centrumában egy pestis eset fordult elő. Az egész városban nagy az izgalom. A városi egészségügyi hatóságok a beteget nyomosan izolálták és szigorú orvosi felügyelet alá helyezték. A járvány továbbterjedése ellen minden óvintézkedést megtettek.

Törökország.

Az erzerumi vilajetből e hó 10-én és 11-én 27 új kolera megbetegedésről és tizenegy halálestéről érkezett jelentés.

Az Esterházy grófok pöre.

— A tatai ág a cseklézi ellen. —

Budapest, szeptember 13.

Gróf Esterházy Károlynak az a fellépése, amelylyel a cseklézi hitbizomány vezetését átvette, — mint mai tudósításunkból látható — teljesen jogosult volt. A gróf törvényes és jogos örökös a cseklézi hitbizománynak, aki a birtokbalépésnél éppen nem járt el erőszakosan és nem sértette meg az udvariasság szabályait sem.

Hogy a birtokbalépésről ilyen tulzatos hírek kerültek forgalomba, annak oka az a nagy pör, amelyet az Esterházy-család tatai ága a cseklézi ággal szemben folytat. Ebben a perben a tatai ág azt követeli magának, hogy ő is felvétessék a cseklézi hitbizomány várományosai közé annál a jognál és a viszonyosság elvénél fogva, mert a cseklézi ág ott szerepel a tatai hitbizomány várományosai között.

Ebből a pörösködésből és az Esterházy-családban e pörösködés folytán keletkezett izgalomból származtak a tulzatos hírek, amelyekre nézve a legfényesebb czáfolat az a részletes tudósítás, amit erről az esetről közlünk:

Gróf Esterházy Károly.

Gróf Esterházy Károly, kinek származását vitatják, a legtökéletesebb Esterházy-typus. Magas, elegáns alak, akin meglátszik, hogy a sport megkedvelte és aki nyugodtan beszél jogairól és immá-

ron jéghideg arccal hallgatja, ha ez ügy érdekeltén a nagy pör anyagát érinteni kell.

Felésege egy karsu, fekete hölgy, akinek frappáns hasonlósága Erzsébet királynéhoz első pillanatra konstatálni való. Előkelő angol családból való (Chartes-Hamilton), aki lánykorában egy egyiptomi kirándulás alkalmából a Nilusba esett, amelynek hajjaiból egy ismeretlen fiatalember mentette ki. Az életmentő most — a férje.

A gróf az esetről így nyilatkozik:

— Semmiféle hírlapi polémiába nem bocsátkozhatom. A legnagyobb tisztelettel és rokoni ragaszkodással viselkedem Amália grófnő iránt, akinek semmi oka se volt arra, hogy innét távozzék. Meg is irtam neki a levelemben, hogy örvendének, ha mint kedves vendégem itt maradna... De elvégre mégis csak rendelkeznie kell az arra hivatott embernek a hitbizomány dolgait illetőleg. Meg vagyok róla győződve, aki ismerem a sógornómet, hogy ebben a dologban ő nem járt el a saját jószántából, hanem mások tanácsára hallgatott...

Jegi vélemény a birtokbalépésről.

Esterházy Károly gróf jogtanácsosa a birtokbalépésről a következőket mondja:

Erőszakos foglalás nem történt. Az összes tiszték — egynek kivételével, aki időközben nagybérletet vett ki magának, — készséggel, sőt lelkesedéssel fogadták új urukat, a kapuk is önként nyitak meg, úgy hogy nem volt senki, aki ellen erőszakot alkalmazni lehetett volna. Még a magyarok gazdái is teljes számban jelentek meg a gróf üdvözlésére, akinek szolgálati készségüket már előző nap kijelentették. Ha az volna a gróf szándéka, hogy erőszakosan foglaljon, akkor nem az elfoglalandó hitbizomány személyzete várta volna őt, hanem saját uradalmának igen nagy számú és jól szervezett erdészszemélyzete, de ezek közül egy se volt jelen.

Esterházy Amália grófnőnek férje halála után a cseklézi hitbizományban se lakhatási, se kezelési, se rendelkezési jogosultsága nem volt, mert a köztudatba is áment jogszabályt képez az, hogy a hitbizományokra nézve semminemű övegyjog nincsen. Jogszabály az, hogy azon várományos, aki a nyilvankönyv joghatályával vezetett várományosi főkönyvben mint első várományos van beíratva, az előző birtokos halálának pillanatában a hitbizomány birtokába lép. Fölleleg ebben a konkrét esetben a pozsonyi királyi törvényszék, mint hitbizományi hatóság, ismételtén végzésileg is kijelentette, hogy a hitbizományi alapítólevél rendelkezései és a várományosi főkönyv bejegyzései alapján idős Esterházy Károly gróftól illeti meg a hitbizomány birtoka, sőt Esterházy Amália grófnő ellenzésének bejelentésekor külön végzéssel is felhívta Károly gróftól birtokosi jogának érvényesítésére.

A cseklézi hitbizomány.

A cseklézi hitbizományt a tatai hitbizománnyal együtt a tizenharmadik század elején alapította néhai gróf Esterházy Ferenc és ezzel megfelelt néhai gróf Esterházy József végrendelete egyenmely rendelkezésének. Ugyanezen József gróf végrendeletének rendelkezésére vezethető vissza a tatai hitbizomány alapítása. Tatát kapta az idősebb linea Pápa, Ugod és Devescer városok felével együtt, Szempez-Cseklézt pedig az ifjabb linea. A szempez-cseklézi hitbizomány jóvedelmének fokozása végett Pápa, Ugod és Devescer városok másik fele ide lett csatolva. Egy nagy per folytán, mely a tizenkilencedik század közepe táján dőlt csak el, az ifjabb linea a három város felének tulajdonát elveszítette.

A tatai hitbizomány alapítólevelében az az intézkedés foglaltatik, hogy az idősebb linea fiágon való magvaszakadása esetére a váromány az ifjabb linea még életben levő tagjait illetend meg.

A konkrét esetben tehát, ha a tatai ág a folyamatban levő perben képes lenne megdönteni Károly grófnak és lemenőinek várományosi jogát, akkor a hitbizomány az ági örökösödés jogán szállana át Károly grófra, a jelenlegi birtokosra, anélkül is inkább, mert bátyja, Ferenc gróf végrendelet és lemenők hátrahagyása nélkül halt meg.

A pör előzményei.

A pernek előzményei a következők:

1906 április hónapjáig gróf Esterházy Károly, valamint bátyja, a most elhunyt Ferenc gróf között, valamint a család többi tagjai között a legjobb rokoni egyetértés uralkodott. 1906-ban halt

meg Mihály gróf, akit a most augusztus 10-ikén elhunyt Ferenc gróf követett a birtoklásban. Minthogy ekkor a hitbizományi gondnoki szék is megüresedett, a hitbizományi hatóság id. gróf Esterházy Károlyt nevezte ki gondnokká. Ezen kinevezés ellen a tatai ág felfolyamodást adott be, amelyben Károly grófra nézve azon állítás is foglaltatott, hogy Esterházy Károly nem is lehet várományos, mert házasságtörésből született és így törvénytelen gyermek. E felfolyamodást a királyi tábla, a királyi Kuria elutasította többek között azon indokból, hogy a felfolyamodókat váromány ezen hitbizományban meg nem illeti.

A tatai ág már most az alapítólevél, egyéb okiratok és a családfele kapcsán kérvényt adott be a pozsonyi hitbizományi hatósághoz oly kérelemmel, hogy őket a várományosok közé beiktassák. Ezt a kérvényt azonban az összes fórumok egyhangzóan utasították el. A dolog most már befejezettnek látszott, de Károly gróf most már maga kezdett származása után kutatni. Eszébe jutott, hogy amikor édesanyja Olaszországban meghalt, társalkodónője egy kisebb ládát hozott magával édesanyjának azzal a kívánságával, hogy fia ezt jól őrizze meg és ha valaha rokonaival pereit támadnának akkor, de csak akkor bontsa fel. Ezt a ládát most megkerestette.

Ebben legfelül feküdt a bécsi cs. k. törvényszék egy ítélete jogerősségi záradékkal ellátva, amely szerint atyjának, Károlynak az ötvenes évek elején bekövetkezett halála után öt testvérei: Antal, Ernő és a most elhunyt Ferenc megtámadták azon állítással, hogy ő házasságtörésben fogantatott és utólagos házasság által törvénytessített. E házasság azonban a megelőző házasságtörés folytán nem jött érvényesen létre és így a törvényesítés is hatály nélkül maradván, öccsük, az akkor még alig öt éves Károly gróf velük nem örökölhét.

Károly gróf származása.

Az ítélet ténymegállapítása szerint Károly gróf atyjának, akit szintén Károlynak hívtak, első felesége egy Perényi bárónő volt, ettől azonban 1840-ben a szentszék elválasztotta. Ezen elválás csak ágytól és asztaltól való elválás hatályával bírt. Öt évvel később a nevezett idősebb Károly gróf megismerkedett alberti Kaán, született Felber Wilhelminával, egy gráci néves jogtudós és tanár leányával. Alberti Kaánné ennek folytán elvált első férjétől. 1847. elején Perényi Antónia meghalt. Halála után a 212-ik napon született Károly gróf a jelenlegi hitbizományi birtokos. Az első feleség halála után az idősebb Károly gróf született Felber Wilhelminével házasságra lépett Wienben. A császári királyi helytartótanács lefolytatott egy eljárást, amelynek folyamán ifjabb Károly grófnak utólagos házasság által való törvényesítését jogerős határozattal elismerte és törvényességét az anyakönyvbe helytartótanácsi végzéssel beiktatták.

Kiemeli a jogerős ítélet, hogy a házasságtörés nem vélelmezhető, mert a serdületlen alperesnek az első feleség halála után a 181-ik napon túl a törvényes vélelem erejénél fogva szabad volt megszületnie. Ezen ítélet alapján, amelyet a felperes testvérek meg se felebbeztek, örökölte Károly gróf pozsonymegyei uradalmait.

Joggal való kérdés.

Károly gróf 1906-ban tehát láthatta, hogy ellenfelei egy „ítélt dologgal” jönnek elő, ennek folytán joggal való kérdés címén beperelte a tatai ágot arra, hogy sértő állításait bizonyítsa be.

A tatai ág a felkérésre nem adta be a keresetét. A pozsonyi királyi törvényszék azonban megállapította a kérdést és kötelezte a tatai ágot a perindításra. A tatai ág felebbezett, de a pozsonyi tábla helybenhagyta az ítéletet. A Kuria is visszautasította a felebbezést és csak ekkor adta be a tatai ág a keresetét állításainak beigazolására, azzal az indoklással, hogy a pozsonyi királyi törvényszék velük szemben elfogult, mert évek óta számtalan kérvényt intéztek ezen bírósághoz, de soha legesekélyebb dologban sem kaptak igazat.

Kérték ennél fogva, hogy az igazságügyminiszter

egy másik bíróságot delegálja a most beadott kereset tárgyalására. A miniszter leküldte a leadványt a pozsonyi királyi törvényszékhez, amely maga is egy más bíróság delegálását kérte, nehogy további támadásoknak legyen kitéve. Így került ez a per a budapesti törvényszékhez.

Zucker Herman tüzraktára.

— Reich „sógort“ letartóztatták. —

— Saját tudósítonktól. —

Budapest, szeptember 13.

Lapunk mai számában megírtuk a hetedik Zucker-tüz történetét. S amilyen bizonyossággal mutattunk rá a harmadik tűz alkalmával arra, hogy a gyújtogatás a Zucker vezetése alatt álló maffia munkája, épp oly bizonyossággal írtuk meg lapunk mai számában, hogy a hetedik tűz: *mentőtűz volt.* Ezzel akarták fimenteni a sógorék Zuckert a fogságból. Mert akkor is ég a raktár, amikor Zucker ült. De a „trükk“ nem sikerült.

A tegnapi tűz.

Részletes tudósításunkon mai lapunkban beszámoltunk mindennel, ami a hetedik tűz dolgában éjjel 2 óráig történt. Itt következik a folytatás: Dr. Csizsár Imre rendőrfogalmazó, aki a nagymező-utezai rejtélyes tüzesetek dolgában eddig is nagy erővel és igen szép eredménnyel vezette a nyomozást, Klein Marcellt, a gyufás uazsámóst fogta vallatni. Erélyes hangon rászólt:

— Mióta vagy a raktárban?

— Három nap óta.

— Mi a béréd?

— *Öt korona egy napra.* (Az öt korona halálára joggal fogott gyanút a fogalmazó.)

— Ki fogadott fel?

— Az utozán csavarogtam, — mondotta a fiú és szemérmelenül nevetni kezdett hozzá, — amikor behívtak a raktárba, kifutónak szegődtemek s azt mondták, hogy öt koronát kapok majd egy napra. Nem hittem nekik. Ezek bizonyosan megtréfálnak, gondoltam magamban, de nem tiltakoztam — ez csak természetes — és vártam a bérfizetés idejéig. Legnagyobb meglepetésemre tényleg öt koronát kaptam az első napon, holott *mindössze annyi dolgom volt, hogy üvegeket hordtam a raktárba s ugyanazokat megint visszavittem oda, ahonnan elhoztam.*

Tegnap odajött hozzám Reich ur, megsimogattott, aztán azt mondta, hogy akar tőlem valamit. De aztán elment és pár perc múlva már tűz volt.

A rendőrfogalmazó mindezt rendkívül gyanusnak találta, mert valószínűbb lett az a hite, hogy Klein Marcellt egyenesen arra szegődették, hogy majd vele felgyújtják a raktárt. Ez a gyanu a vizsgálat során még nagyobb megerősítést nyert. Kiderült, hogy a raktárnak azon a részén, ahol a tegnapi tűz támadt, sohasem tartózkodik senki sem.

A tűz negyednyolcz óraker támadt, de ekkor még az összes munkások dolgoztak, holott már napokon át hét óraker elbocsátják őket. Reich Adolf, a raktárnak mindenféle apró-cseprő dolgot adott nekik, nyilván csak azért, hogy valamivel eltöltsen az idő. Közvetlenül a tűz kitörése előtt egy kocsi üvegrakomány érkezett az udvarra. A kocsi megállt a bejáratnál s Reich nem engedte meg a lerakodást. Felült a kocsi hátsójára, kibontatott egyet a haterzer darab, szalmába burkolt üveg közül s *megettölte vízzel.* (Tehát mielőtt a tűz kiütött volna.) Azután látható türelmetlenséggel olyan intézkedéseket tett, amiknek semmi értelmük sem volt. Amikor aztán Nagy B. Sándor rendőr, aki az udvaron posztolt, elküldte magát:

— Tűz van! Tűz van!

Reichnak egyszerre felragyogott a szeme, a vízzel telt uborkás üveget felkapta a földről s egyenesen abba az irányba rohant, ahol a tűz kitört.

A rendőr hívta a tűzoltókat, akiknek megérkezésekor Reich még mindig lázas buzgalommal lo-csolta a tüzet.

Persze nem állotta meg megjegyzés nélkül. Bizonyos kárörvendő nevetéssel kiabálta:

— A mindenit a fejeteknek! Zucker a fogságban ül s mégis kigyuladt az üvegraktár! *Hát lehet Zucker a bűnös?*

Az udvar ekkorra már tele volt kíváncsiakkal s közülök valaki maliciozusan megjegyezte:

— Azért Zucker mégis fogva marad!

Reichnak se kellett egyéb. Hozárohant a maliciozus emberhez s egyenesen inzultálni akarta. Szegényt majdnem meginsulték Reich és az üvegraktár többi alkalmazottai.

Mindzeket az apró körülményeket a nyomozó rendőrtisztviselő jegyzőkönyvébe foglalta. Csizsár rendőrfogalmazó reggel érintkezésbe lépett Krezsák vizsgálóbíróval, megbeszélte vele a további teendő-

ket. Ennek a megbeszélésnek az eredménye volt azután az, hogy ma délelőtt kihallgatták Zucker alkalmazottait. Délig Kaufmann Dávid, Feldmann Ignác, Schreiber Salamon, Borsiczky Ferencz és Machover Sándort, valamennyi Zucker rokona.

Nagyon tartózkodóan, óvatosan vallottak. Az egyik azonban őszinte volt.

— Amióta főnökünket letartóztatták — mondotta jegyzőkönyvébe — azóta Reich dirigált. Tőle függött minden. Ő intézkedett, ő rendelkezett. Azelőtt az volt a szokás, hogy ha este érkezik áru, azt beviszik az udvarra. Hétfőn este is jött három kocsi finom porcellán. Reich nem engedte be a kocsikat az udvarra. A kapu alá állította és *alig hogy ott voltak az áruk, kitört a tűz.* Aztán kérem *ott volt még a tűz bitörésekor dr. Weisberger Imre ügyvéd, Zucker ur sógora is.* Tessék azt kihallgatni, talán többet tud.

Reich kihallgatása során természetesen minden tagadott. A mellét verve hangoztatta ártatlanságát. A rendőrség eunek daczára kétségtelenül megállapította, hogy tegnap ismét gyújtogatás történt. Maga a tűz csak amolyan színpadi tűz volt, amely kárt nem okozott, de nem is okozhatott volna, mert a raktárnak az a félreeső része, ahol a tűz támadt, egészen el van különítve a raktár veszélyesebb helyeitől. Ezt a színpadi tüzet mesterségesen készítették elő s ezzel akartak bizonyítékot teremteni a fogva levő Zucker és társai ártatlanságára.

Amint a nyomozás megállapította, Reich meglehetősen naivan szcenizozta ezt a felvonást s ha még lehetséges, inkább rontott a börtönben ülő terheltek helyzetén. Súlyosítja a helyzetet, hogy Reich Adolf sógora Zucker Hermannak s így alapos az a gyanu, hogy a nagymező-utezai tűzfészek körül mára már egész maffia dolgozik, amely minél homályosabb és titokzatosabbá igyekszik tenni a hetedszerre kiújuló tüzesetet.

Lecsukják Reich Adolfot.

A rendőrségen ma délelőtt Reichon és Klein Marcellen kívül egész sereg tanut hallgattak ki még. Nagy B. Sándor rendőr, aki az egész idő alatt a helyszínen tartózkodott, egyáltalán semmire sem tudott felvilágosítást adni kihallgatásakor.

Dr. Csizsár Imre rendőrfogalmazó az eddigi súlyosan terhelő gyanukok alapján Reich Adolfot letartóztatta, Klein Marcellt pedig, aki még mindössze tizennégy esztendő, átkisértette a gyermekbíróshoz.

Reich Adolf harminczéves verbói könyvelő, aki egy személyben raktárnoka is volt Zuckernek gyújtogatás büntette miatt tartóztatták le. Ez ellen ő ugyan felebbezést jelentett be. A tanuk rendkívül terhelően vallottak ellene. Kitűnt, hogy a tűz kitörésekor mindenki a padlás felé futott, hogy keresse a tűz okát. Egyedül ő ment határozott bizonyossággal a kis raktár felé, ahol a tűz volt. Azután folyton félig telt uborkásüveggel hordta a vizet nagy műambícióval. Végül, ahol a tűz kitört, oda csak neki volt szabad bemennie, másnak senkinek sem. Nincs kizárva, hogy részese az előbbi hat tüzesetnek is.

A ma délutáni tűzvizsgálatot négy óraker tartották meg. Részt vettek abban: Kállay tűzoltóparancsnog, Jeszenszky Gellért r. kapitány és Kistelekly rendőrfogalmazó. A bizottság annak a véleményének adott kifejezést, hogy a tüzet *spirítuszos zsinórral, vagy taplóval idézték elő.* Ezzel magyarázható meg az is, hogy az egyik tüzesetnél nyolcz helyen csaptak fel a lángok. Reich Adolf pedig azelőtt zsinórgyáros volt. Azért vehetett zsinórmértékül spirítuszos zsinórt.

Csizsár fogalmazó Reich terhére tudta be azt is, hogy daczára a szigorú rendeleteknek, elmulasztotta megmozni a munkásokat: vagy-e náluk gyufa. Ma este szembesítették Reichot Borsiczkyval és Feldmannal, akik terhelő vallomásukat mindezek daczára fentartották.

Zucker, amikor a fogházban tudomást szerzett az új tüzesetről, kőnyezve vette azt tudomásul. Bizonyára sajnálta, hogy nem lehetett jelen.

TÁVIRATOK.

A kémek ellen.

Belgrád, szeptember 13. A parlament őszi ülés-szakában sürgősen le fogják tárgyalni a kémek ellen való eljárásról szóló törvényjavaslatot. A vizsgálati eljárást megrövidítik és ha igaznak bizonyul a vád, a halálbüntetést nyomban végrehajtják.

Felakasztják az albán lázadókat

Belgrád, szeptember 13. A szultán negyven albán vezérnek halálos ítéletet írt alá, akik a tavaszszal részt vettek a lázongásban. Különböző városokban, nyilvánosan fogják őket felakasztani.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		szept. 13.		szept. 12.	
Buza	szeptemberre	103 $\frac{3}{4}$	104 $\frac{1}{4}$	—	—
	decemberre	107 $\frac{1}{4}$	107 $\frac{3}{4}$	—	—
Tengeri	szeptemberre	65 $\frac{3}{8}$	65 $\frac{1}{2}$	—	—
	decemberre	63 $\frac{1}{8}$	63 $\frac{3}{8}$	—	—
Chicago.		szept. 13.		szept. 12.	
Buza	szeptemberre	95 $\frac{1}{2}$	96	—	—
	decemberre	99 $\frac{1}{2}$	100 $\frac{1}{4}$	—	—
Tengeri	szeptemberre	56 $\frac{3}{8}$	56 $\frac{1}{2}$	—	—

Newyork, szeptember 13. Gyapot Newyorkban helyben 13.85 (13.90). Gyapot októberre 12.90 (12.99). Gyapot decemberre 13.66 (13.97). Gyapot New-Orleansban, helyben 13 $\frac{3}{8}$ (13 $\frac{3}{8}$). Petroleum Stand white Newyorkban 7.50 (7.50). Petroleum Stand white Philadelphiamban 7.50 (7.50). Petroleum Refined in Cases 9.90 (9.90). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 12.70 (12.95). Zsir Rohe és Brothers 13.10 (13.15). Tengeri irányzata csendes.

Chicago, szeptember 13. Zsir szeptemberre 12.37 (12.55). Zsir októberre 12.22 (12.45). Szalonna short clear 12.22 (12.37). Sertéshus októberre 20.10 (20.45).

Egy tanár tragédiája.

— Saját tudósítonktól. —

Budapest, szeptember 13.

Ma délelőtt dr. Széll László gazdasági akadémiai tanár Debreczenből telefonon felhívta a pesti főkapitányságot és bejelentette, hogy Balogh Sándor gazdasági akadémiai tanár Debreczenből eltűnt. Balogh levelet írt neki, amelyben bejelentette, hogy a fővárosban öngyilkos lesz. Dr. Széll László kérte a rendőrséget intézkedjék, hogy tanártársát szándékában akadályozzák meg. Telefonon leadta az eltűnt személyleírását is, amelyet a főkapitányságon közöltek a detektívekkel. Déli egy óraker dr. Boda Dezső főkapitány pénzeslevelet kapott a postán, amelyben 360 korona volt. A levél tartalma a következő:

„Méltóságos Uram! Utolsó soraimat Önhöz intézem, első sorban azért, hogy a közvélemény hivatott forrásból értesüljön halálom valódi okáról, másrészt földi tartozásaimat is ezuton egyenlíthetem ki legrövidebb uton.

A sors engem megáldott elég jó tehetséggel s munkám révén elég tisztességes előmenetellel is. De amit adott egyik kezével, duplán visszavette a másikkal. Ugyanis feleségem volt az egyedüli kincsem ezen a földön, de őt a sors előhalottá tette, elrabolta tőlem. Egy hónap óta kezeli a Ringer-szanatóriumban. Ma meglátogattam és arról győződtem meg, hogy állapota rosszabb, úgy, hogy én felgyógyulásához nem tudok reményt fűzni. Már sok bajt és szerencsétlenséget elviseltem, de ezt a csapást nem tudom elbirni. Ezért elhatároztam, hogy életemet befejezem és e sorok olvasásakor már a Duna habjai el is temettek.

Szerencsétlen sorsomról kimélttel kérem Nagyszalontán (Biharmegye) lakó szüleimet értesíteni (Balogh Lajos, Nagyszalonta, 99. szám). Ők majd testvéreimmel tudatják a szomorú eseményt. Mellékelten küldök be 360 koronát. Ebből elküldendő eszedemnek Balir Erzsébetnek a havi bére 16 korona, Németh Titusz élmezőnek Pallag-pusztá 13 forint készpénz, dr. Brokesch főorvosnak Debreczenben gyógykezelésért 100 korona, dr. Nagy Lajos ügyvédnek 50 korona. Másnak tudomásom szerint adósa nem maradok. A fennmaradó összeget, valamint az ebédlesekény fiókjában levő 100 koronát feleségem gyógykezelésére kell fordítani. Minden a lakásban levő ingóság feleségemé legyen, bor-pincém és az életbiztosítási 10,000 korona is, ha az az Első Magyartól követelhető. A szülem után megillető örökségem a testvéreimé legyen, a feleségem nyugdíjának és az itt megjelölt hatgyatékunk kezelésére hivatalból gondnok jelölendő ki, aki tisztességes gyógykezeléséről holtanapjám gondoskodik. Midőn halás köszönetemet fejezem ki előre is szives intézkedéscéért, maradok Méltóságodnak igaz tisztelője, Balogh Sándor.

A főkapitányság a levél vétele után detektíveket küldött ki a Ringer-szanatóriumba, ahol kon-

statálták, hogy Balogh Sándor felesége nagybeteg ápolás alatt van és Balogh Sándor tegnap látogatásban volt nála. Ezek után kétségelenné lett, hogy a debreczeni gazdasági akadémiai tanár komolyan foglalkozott az öngyilkosság gondolatával. A főkapitány nyomban detektiveket küldött szét a szállodákba, hogy kutassák fel, vajjon még ott található-e. Azonkívül értesítette a dunai rendőrszemeket, a hidakon szolgálatot teljesítő őrszemeket, hogy fokozott figyelemmel vizsgálják a járókelőket és lehetőleg akadályozzanak meg minden öngyilkossági kísérletet. A rendőrség a közönséghez is azzal a kérelemmel fordul, hogy amennyiben a szerencsétlen sorsu tanárról felvilágosítást tud adni, azonnal telefonon jelentse a főkapitányságnak.

Este megérkezett a debreczeni rendőrség távirata a főkapitányságra, melyben tudatták Balogh tanár távozását és személyleírását. A budapesti rendőrségről Lévy kapitány visszatáviratozott és az eddigieknél részletesebb személyleírást kért.

A czárevics és pajtásai.

— Amikor kis fenségek bevásárolnak. —

Nauheim-fürdő felbogarozott Park-utcájának egy játékkereskedése előtt fényes fogat áll meg. A sötétzöld lakkos nyitott hintó elé két hatalmas pejlő van fogva. A sétálók tömege annyira körülzongja a fogatot, hogy csak rendőri beavatkozásra nyílik akkora rés, melyen mosolygó arcú gyermektársaság siethet a boltba.

A nagy érdeklődés különösen egy öt éves, piszposzgás arcú, szőkehajú fiúcska felé fordul.

— A czárevics! — sugják egymásnak az emberek s rokonszenves kíváncsisággal tekintgetnek utána.

Az „Egyetértés” megírta már, hogy a czári család nyári pihenőjére a hesszeni Friedberg várkastélyt választotta s hogy a czárné a szomszédos Nauheim-fürdőben keres gyógyulást súlyos kedélybaja ellen.

Az említett gyermekcsereg Friedbergből rándult át, hogy bevásároljanak. Ugy mint a „nagyok” szokták. Ők maguk akarják kiválogatni azt, amire a fogak fáj, és amit a saját kis bugyilárisukból fognak kifizetni. Nagy mulatsága ez az efféle apró népnek. Még ha elkényeztetett, fejedelmi sarjak is. Vagy talán még mulatságosabb, mint más egyszerű polgárgyermekekre nézve, akiket nem tartanak olyan szűk porácson.

A czárevics társaságában kis rokonai, Lajos és György hesszeni hercegfium és két görög herceglisasszony van, akiket két udvarhölgy ügyel. A friedbergi séjour óta már több ízben megállt a sötétzöld hintó a park-utcai játékkereskedés előtt. Eleinte két detektív örködött a boltajtó előtt, vigyázva, hogy senki se mehessen az üzletbe, míg a kis fenségek ott időznek. Most enyhébb a felügyelet s megengedik, hogy más közönséges halandó is belépessen. Többnyire oroszok élnek az engedélyvel. Zsebkendőket, sárczipőket, hegy-mászóbotokat kérnek... csupa olyan dolgot, ami ott nem kapható. Persze ez csak ürügy, hogy a czárevics közelébe férközhessenek.

A kicsikék tetőtől talpig fehérbe vannak öltözve. Csak éppen a czárevicsnak van oroszos szabású kék öltözete, magas csizmával és arany-szalagos fehér sapkával. Mohó izgatottsággal folyik a vásár. De ne tessék azt képzelni, hogy holmi pompás, drága játékszerek közül válogatnak. A kis fenségek tárczája nagyon sovány. Nem látják el őket bőven aprópénzzel s a legutóbbi kirándulásukkor már nyílt az erejükön fölül költek, hogy most csak a legszerényebb vágyaikat elégíthetik ki. A friedbergi előkelő vendégek különben sem olyan bőkezűek, mint az amerikai és angol furdóvendégek. De hát „reklám-kuncsaft”-nak annál becsesebbek.

A kis hesszeni György hercegnek még nincsenek tisztult fogalmai a tulajdonjogról, s ami neki megtetszik, azt egyszerűen zsebredugja s a melléje adott angol „Nurse”-nak meggyült vele a dolga, hogy a sok eltulajdonított játékfélét elszedegesse tőle.

A kis társaság angolul cseveg egymás közt,

csak a czárevics mellé rendelt hölgy szól hozzá oroszul. Az is általános feltűnést kelt, hogy nem címézi fenségnek, hanem egyszerűen Alexej-nek hívja. Egyáltalában semmi megkülönböztetést se tesz nek a kis hercegekkel s csak úgy szolgálják ki őket, mint bármely polgári család gyermekeit.

Fesztelenek, jókedvűek és — legyünk őszinték — pajkosak ezek a fejedelmi gyermekek. Még híreből se tudják, mi a „póz”. Csak éppen a kis Alexej czárevics nem tart lépést a pajtasok élénkségében. Ellenkezőleg. Ha teheti, a „puddli” mögő rejtszik s ha egy ajtó becsapódik vagy valaki hirtelen megszólítja, — ijedten rezzen össze. Valami félénkség, valami bátortalanság van az egész valójában. Szegény kis czári fiúcska! Ő már tudja, hogy minden bokorból gyilkoló bomba repülhet feléje!

De azért a zsarnoki hajlam is meg van már a vérben. A kis Margit görög hercegnővel gyermek-autóba ült a kereskedésben. Egyszerre éles, haragos hangon rivall a kocsisársára. Egyedül akart az autóban ülni, ráparancsolt Margitkára, hogy tüstént szálljon le. Persze, keresztül is vitte autokrata-akarátát.

Végül tisztességtudóan kifizették a vásárolt játékokat és sajátkezűleg cipelve a beszerzett kincseket, távoztak. György herceg szép udvariasan levette a sapkáját és barátságos „audieu”-vel bucsuzott. Amit a többiek is utána csináltak.

Alexej czárevics a tömeg fürkésző szeméi elől a két udvarhölgy közé menekült és meglátszott rajta, hogy szívről nagy kő esett le, amikor az orosz-papács kocsis ostorával a lovak közé csapott.

Weisz czukrász szanatóriumában

— Paralitikus 62 éves völegény. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 13.

Nagy feltűnést keltett a napokban az a botrány, amelynek Weisz Béla udvari czukrász, felesége és egy özvegy Sipos Lászlóné nevű nő voltak a főszereplői. Bö részletességgel írtuk meg annak idején, hogy Weisz Béla hatvankét éves, tehetetlen öreg ember elűzte a házából a feleségét, akivel harmincz esztendeig élt együtt és összeállott egy Sipos Lászlóné nevű nővel, akit feleségévé akart tenni. A nővel és annak a kis leányával elutazott Gleichenbergbe, ott Weisz Béla és neje néven szerepeltek és 10,000 koronát költöttek el. A beszámíthatatlan vén ember mindenütt azt hirdette, hogy elvált a feleségétől és megnősül. Végre most Weisz Béla odakerült, ahova való, a tébolydába, a szerencsétlen asszony pedig visszakerül az őt megillető jogaiba és ezzel egy veszedelmes kezdődött családi botrány elintéztetett.

Ma délelőtt a muzeum-köruti czukrászboltba, ahol éppen egész sereg uri hölgy vásárolt vagy vilásgelgelizett, belépett egy uri ember és Weisz Béla, a főnök iránt érdeklődött. Weisz éppen távozni készült, amikor odarobogott az üzlet ajtaja elé a mentők autójukja. Egy orvos és egy ápoló szállt ki belőle, egy bérkocsiból pedig kiugrott dr. Polónyi Dezső ügyvéd. A mentőorvos karon fogta Weisz Bélát és az automobil felé vezette. A czukrász szabadkozott, de ekkor az ápoló a másik oldalra kapta meg. A következő pillanatban Weisz Béla már az autóban ült, amelyen kivitték a kék-golyó-utcai Schwartzer-féle szanatóriumba.

Utána hajtattott dr. Polónyi Dezső is, aki előzően az üzletben bámulva álló hölgyek előtt így szólt:

— Na most végre sikerült; már tíz évvel ezelőtt kellett volna!

A czukrászt, aki hatvankét esztendő ember, a felesége kíváncságra, dr. Sarbó és dr. Donáth egyetemi professzorok véleménye alapján vitték az idegbajosok hajlékába. Az asszony óhajására állítólag a rokonság is hozzájárult a dologhoz és pedig írásban, azzal a megokolással, hogy Weisz Béla beteg és veszedelmes magára és környezetére s hogy már vérfürdővel is fenyegetőzött.

A kínos incidens előzményei visszanyulnak a multba. Weisz Béla, aki most hatvankét esztendő, harminczegy évvel ezelőtt ismerkedett meg mostani feleségével, Pollák Juliával, aki később, amikor megesküdtek, kikeresztelkedett és a nevét is magyarosította s azontul Pálfi Katalinnak hívták. A muzeum-köruti üzletet harminczegy évvel ezelőtt nyitották együtt.

Eleinte békességben éltek s szorgalommal, főlvirágzottatták az üzletet. Körülbelül tizenöt esztendővel ezelőtt azonban Weisz Bélát elragadta a vagyonszerzés vágya.

A börzén kezdett játszani. Nagy veszteségei voltak s csaknem megrendült vagyoni helyzete. Már akkoriban megvizsgáltatták elmeállapotát és egy hírneves orvosprofesszor bizonyítványt is adott, hogy Weisz Béla a tőzsdejáték idején nem volt egészen beszámítható. Ilyen alapon azután könynyebben ment a differenciák elintézése.

Ezután ismét rendben folyt minden. Utóbb aztán felhő borult a családi életre. A hitvestársak egyre gyakrabban czivakodtak állítólag azért, mert a férj udvarolgotat s ideáljaira sokat költött. Két évvel ezelőtt hivatalos uton annak rendje és módja szerint kettő osztották egymás közt a vagyont, néhány hónappal ezelőtt pedig Weisz Béla válópórt is indított a felesége ellen.

Az asszony egy hónappal ezelőtt elköltözött az urától, Budára ment lakni, az Enyedi-utca 16. számú házába.

A válópör folyt. Dr. Kindlovics ügyvéd vitte. A dolgok menete iránt pedig az utolsó hónapokban nagyon érdeklődött egy feketeszemű özvegyasszony, Sipos Lászlóné. Ő volt Weisz legújabb ideálja, a szanatóriumba való beszállítás után ma délelőtt őt kereste föl dr. Polónyi Dezső és csak ennyit kiáltott be ajtaján:

— Consummatum est!

Az özvegy, aki miatt már a mult hónapban tettelegességre is került a sor férj és feleség közt, sietett dr. Kindlovics ügyvédhez, aki nyomban megette a lépéseket, hogy Weisz Bélát kiszabadítsa a szanatóriumból, ez azonban fligha fog sikerülni, mert Weisz Bélát két professzor bizonyítványa alapján vették fel a szanatóriumba. Dr. Konrád Jenő főorvos megvizsgálta Weisz Bélát. A paralizis progressiva organikus jelei konstatalhatók a betegen. Weisz Béla előreláthatólag hosszabb időt fog tölteni az elmeagyógyintézetben. Mindenesetre szigorú orvosi felügyeletre van szüksége. Hiszen a Weisz Béla betegségéről tizenkét orvosi bizonyítvány tanuskodik. Már 1895. november huszonkettedikén megvizsgálta Laufenaer tanár a czukrászt és megállapította, hogy a szerencsétlen tabesben és paralisziban szenved. Azóta Jendrassik, Sarbó, Donáth és Salgó tanárok nem kevesebb, mint egy tucat hiteles bizonyítványban erősítették meg, hogy a csapodár Weisz köz- és önzésélyes örült. És ez az ember tovább garázdálkodhatott, százezreket szórt el és kevés híjján halálba üldözte a feleségét. Most rövidesen gondnokság alá helyezik, a gondnoka Weiszné lesz, aki Budáról újra beköltözik a muzeum-köruti udvari czukrászdába.

UJDONSÁGOK.

Gyászév — örömev.

Ha valaki gyászban van, akkor rendszeren a részvét keresi föl. A harag elmúlik, vagy legalább elesitul. Az irigység elveszti színét-mérgét. Az ember üldözi embertársát, amíg él, egészséges, munkaképes és verse nyezni tud. De mihelyt a gyász bevonul, a részvét föltámad. Ugy látszik, mintha a halál mindent expialna.

De van olyan eset is, amikor az egyiknek a gyásza a másiknak örömev jelent. Ki az a gonosz — kiáltja bizonyára a legtöbb moralista — aki másnak a gyászában a maga örömev látja? Csak a sáttánnal cimborálók, az elvetemültek, az emberi formájukból kivetkőztek ilyenek.

Legyenek esőndben szent hevíletükben a moralisták. Van igenis olyan nagy gyász, mely viszout nagy örömev jelent. Nem is meggyünk messzire. A Vatikánnak jövő évben gyászszentéje lesz. Gyászemléke az, hogy Róma ezelőtt negyven évvel az egységes Olaszországnak fővárosává lett. El is hártározta a pápa, hogy jövő esztendőben nem engedélyez római zárandoklatot; nem szabad senkit szentté avatni, de boldoggá sem. Konzisztóriumot sem tartanak, sőt — mi több — bibornokká sem neveznek ki senkit.

Igaz, hogy a bibornok-kinevezés még ebben az évben fog megtörténni, nehogy a gyászévre való tekintettel a kinevezendőknek még egy évig várniok kelljen. Azok, akiket szentekké, vagy boldogokká akarnak avatni, már halottak s rékik mindegy, hogy milyen esztendőben éri őket a földi tisztessé-

ség. De a bibornokok élő emberek s nekik nem mindegy. Nagyon is nem.

Azonban ez a gyászév az emberiség nagy részének örömnépét jelenti. Itáliának minden nyomora, sötétsége, visszamaradottsága egyszerre eltűnt. A szellemek fölszabadultak. A papi fanatizmusra kitepték méregfogát. Megkezdődött az olasz renaissance modern értelemben.

S ezzel együtt sok más államban az emberiség eszmélni kezdett. Az egységes olasz királyság győzelmét a pápaság fölött nem remélt győzelemnek és felszabadulásnak jelentették ki. A sötétség visszamászott odúiba, ahonnan előkerült. A pápai non possumus a haladó emberiség possumusát jelentette. Soha, de soha többé nem térhet vissza az emberiség az inkvizícióhoz, a máglyához s a fanatizmus többi szörnyű eszközehez. „Planéta nem ver, tünder nem igéz”, mondja a költő. A szellemek felszabadulása a papi vakbuzgóságot örök időkre száműzte.

Igaz: vannak még területek, ahol a papi hatalom még meg nem tért egészen. Spanyolországban csak most kezdenek eszmélni, mennyire hátra vannak s mily bünt követtek el önmaguk ellen, amikor Róma világi hatalmának megszűnéséből nem vonták le a konzekvenciát. S csak most kezdi maga is rázni a bilincseket, melyeket a papi uralom rárakott. Portugália is sokkal tovább állta a papi uralmat, mintsem létező megengette volna s Franciaországban is egy radikális és radikálisabb, sőt legradikálisabb republikánus kormányra kellett jönnie, amíg levonható volt az utolsó konzekvencia.

Igy vált a Vatikán gyászévé az emberiség örömesztendéjévé. Mi még nem tartozunk azok közé, akik a végső konkluziót levonták. Itt még nagy a hatalma Rómának. De majd itt is rájönnek arra, amire Hispánia most kezd rájönni. Ha figyelembe vesszük, hogy még a nagy francia forradalom hatása is csak ötven év múltán érkezett ide, van kilátás arra is, hogy az a gyászév valamikor itt is az öröm emlékeztetőjévé eszterdejé lesz.

(t.)

NAPIREND. Naptár: szerda, szeptember 14.

— Róm. kath.: Sz. felmag. — Prot.: Ludmilla. — Görög-orosz: szeptember 1. E. kezd. — Zsidó: Elu: 10. — A nap két reggel 5 óra 35 perckor, nyugszik este 6 óra 15 perckor. — A hold két délután 4 óra 22 perckor, nyugszik éjjel 12 órakor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor.

Petöfi-ház (ereklémmúzeum) Bajza-utca 21. sz. Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 50 fillér. — A Művészeti zsűrimentes kiállítása. (Váci-utca 9.) Nyitva egész nap. — A Könyves Kálmán nyári kiállítása. (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva hétköznap 9—6-ig. Belépődíj nincsen. — Az Uránia kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — A Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalelő múzeumok: A Nemzeti Múzeum ásványtára 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Közlekedési Múzeum 2—6 óráig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalelő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—2-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 3—6-ig.

— Személyi hírek. Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter, aki ez idő szerint Párisban időzik, pénteken érkezik haza Budapestre. — Gróf Brockdorf-Rantzau budapesti német főkonzul tegnap este szabadságáról visszaérkezett s ma átvette a főkonzulátus vezetését.

— A Theresianum török növendéke. A bécsi híres „lovag akadémia”, a Theresianumba felvették Omar Faruk török herceget. Abdul Medjid hercegnek a fiát, az elhalt Abdul Aziz volt török szultán unokáját. A herceg Abbas Hilmi khedive üsztönczésére vettette fel magát az intézetbe. A khedive ugyanis szintén a Theresianum növendéke volt. A herceg tegnap érkezett meg Bécsbe nevelője, Kerramet bey társaságában.

— Uj udvari tanácsosok az egyetemen. A király dr. Balogh Jenő és Csarada János budapesti tudományegyetemi rendes tanároknak a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta.

— Küldöttségek Stettina államtitkárnál. Hajdunánás küldöttsége tisztelgett ma délelőtt a kereskedelemügyi minisztériumban Stettina József államtitkárnál. A küldöttséget Rákosi Viktor orsz. képviselő vezette. A küldöttség memorandumot nyújtott át az államtitkárnak, amelyben a debreczen—hajdunánási vasutnak Miskolcig való meghosszabbítását kéri. — A szállodások és vendéglősök országos szövetségének küldöttsége tisztelgett ezután Gundel János vezetésével az államtitkárnál, kit meghívtak a szövetség holnap tartandó nagygyűlésére.

— Az angol király követsége. Az angol király trónralépését notifikáló külön misszió ma délelben Bécsből visszautazott Angliába.

A londoni „Standard” Rosebery lord missziójáról írva kifejti, hogy bizonyára Ausztria-Magyarországnak és Angliának egyaránt kellemes, ha bizonyos barátságos hangulat, melyet a közelmúlt eseményei váltottak ki, megszünt. Szerencsétlenség volna, ha a két állam között odáig engednék fejlődni a dolgok, hogy antagonizmus állandósuljon, holott a két ország kölcsönösen ösztönöz tisztelet egymást és rokonszenvez egymással.

— Az Ehrlich-szer hatása a szemre. Az Ehrlich tanár szere még a szembetegségek gyógyításánál is nagy szerepe van hivatva. Egy kiváló orvosprofesszor kijelentése szerint az eddigi tapasztalatok után teljes biztossággal ajánlható az Ehrlich-féle szerrrel való beoltás direkt luetikus szembejók esetében is, mert minden esetben kedvező hatást értek el vele. De most még annyira komplikált és nagy óvatosságot követelő ez az eljárás, hogy gyakorló orvos nem alkalmazhatja, tehát csak a klinikákon történhetik az ilyen betegek gyógyítása. A szer befejezésére való alkalmasság tétele még mindig nem elég egyszerű arra, hogy a gyakorló orvos is megkérdehesse működését az arzeno-benzollal. A módszer egyszerűsítése a legközelebbi idők feladata. Azonban ennek a problémának megoldása már csak hónapok kérdése. A a hőcstí gyár ugyanis, amely a többi közt a Behring-féle difteria-szérumot is előállítja, már talán két hónap múlva megkezdheti az Ehrlich-féle szernek az árusítását is, még pedig olyan alakban, amely többé már nem kíván előkészítést, hanem mindjárt alkalmas az oltásra. Az idén decemberben tehát már a gyakorló orvosok is megkezdhetik az oltást s ezzel a csodaszer közkinccsá lesz, mert a vérbajos betegek oltáson s már a falvakban is megtalálhatják gyógyulásukat.

— Csodarabbi Budapest. Érdekes vendég szállott meg tegnap a Royal-szállodában: Friedmann Bertalan, ki egy galicziai városkának, Husiatinnak rabbinusa, Titkárával és nagy szolgálószeméllyel érkezett, kiknek számára a szálló I. emeletén vett föl öt nagy szobát. Friedmann Bertalan nemcsak szűkebb hazájában, hanem az egész zsidóság körében csodarabbi hírében áll és Oroszországból, Magyarországból, Bukovinából és Galicziából ezren meg ezren keresik fel évente, hogy tanácsát kikérjék. Sokan keresik fel itt is, hogy tanácsát kikérjék, de sok szegény ember is fordul hozzá segítségért. Friedmann Bertalan nagy szíveséggel fogadja látogatóit és a hozzáforduló szegények mindegyikét kisebb-nagyobb pénzösszeggel támogatja. A rabbinus dugszagdag ember, aki jövedelmének jelentékeny részét a szegények között osztja ki. A rabbinus 50 év körüli, patriarhális kinézésű, jó modoru ember. A rabbinusi méltóság az ő családjában mintegy 200 év óta apáról-fiúra száll. Jelenleg Abbaziából érkezett Budapestre, ahol már 18 éve nem járt. Elragadtatással nyilatkozott Budapest szépségéről, különösen arról a rohamos fejlődéséről, amit Budapest az utóbbi évtized alatt tett. A rabbinus külön konyhát tart a rituális étkek készítésére és három szakácsa van.

— Brassai Samu siremléke. A Brassai-siremlék kolozsvári bizottsága Farkas Lajos egyetemi tanár elnöklétével ülést tartott, amelynek folyamán megállapították, hogy már elkészítették a tervezetet Brassai Samu siremlékére, sőt az emlék a köztemető felső részén már munkában is van. A siremlék alatt fekszik a koporsó és benne a világhírű tudós teteme. A siremléket az eddigi megállapodások szerint október 2-án fogják díszes emléknépélyek keretében leleplezni.

— Kivándorlási hiéna. A határrendőrség megint elcsipett egy kivándorlási hiénát. Jaczaj Vaszil juhosi lakos az illető, akiről a csendőrség megállapította, hogy a kivándorlási tiltott közeletével foglalkozott.

— Vilmos császár Magyarországon. Mohácsi jelentés szerint a német császár érkezése erősen igénybe veszi a hatóság munkáját, úgy, hogy a koleraellenes intézkedéseket e miatt kénytelenek némileg el is hanyagolni. Májig kétszáz csendő érkezett Mohácsra, akik járőrökre osztva teljesítenek szigorú felügyeletet. Husz delektivel rendeltek ki a német császár ott tartózkodásának idejére, ezek közül tíz már meg is érkezett és munkában van. Bejárják a várost és környékét, megfigyelik a gyanús helyeket és a vonaton érkező gyanús idegeneket. Egy közülük állandóan a hajóállomáson tartózkodik. A távirtdahivatal személyzetét a császárnapiokra hat tiszttel szaporították és a karapancsai vadászakastélyban távirtdahivalt rendeztek le a császár használatára. — A császár fogadására minden előkészület és intézkedés megtörtént. A vadászterületet ma csendőrség zárta el és oda csak megfelelő igazolványokkal rendelkező személyeket bocsátanak be. A vasárnap tartandó istentiszteletet, mely a karapancsai vadászak mellett felállítandó sátorban lesz, Tomka Gusztáv györkönyi evang. lelkész celebrálja a környékbeli evang. tanítókból álló kórusral. Hohenlohe Gottfried herceg és neje ma reggel Köröserdőre érkeztek. Cappy Fülöp gróf főhercegi kamarai előjáró a Mohácsra tartózkodó Kaiser Károly egészségügyi felügyelővel ma megbeszélte a Vilmos császár érkezése alkalmából szükséges egészségügyi óvintézkedéseket.

— Az Esterházy herceg uradalmai. Még ma is fejedelmi birtok az Esterházy Miklós herceg birtoka. A legnagyobb magyar földbirtok magánkézben. Esterházy Miklós herceg most szenezációs ujtásra szánta magát. Miklós herceg kidolgoztatta a tervezetet, amelynek alapján birtokaiból négyszáznyolcvanezer hold földet örökös bérletekre fog felparcellálni. A herceg a Kismarton, Fehéregyháza, Ruszt, Darásfalva, Pecsényéd, Szarvaslő és Zalamegyében fekvő birtokait öt, tíz, huszonöt, ötven, száz, de legfeljebb ezer holdas parcellákban ötven év időtartamra bérbe fogja adni az uradalmakon levő községek lakosainak. Társulatok, egyesületek, konzorciumok nem kapnak a bérletből, kizárólag magánosok. Azonban a herceg sem hagy fel végleg a gazdálkodással, hanem nemrég elhunyt feleségének, gróf Cziráky Margitnak kedvenc kastélyábr, Eszterháziára vonul vissza, ahol tizenköt ezer hold birtokon fog gazdálkodni. A nagyszabású parcellázási terveket a mérnöki munkálatok befejezése után hozzák nyilvánosságra.

— Rangjáról lemondott herceg. Egy japán herceg, Kitashirakara Temhisa, a mikádó-család egyik tagja lemondott a címéről és a jogairól s a császártól a márkai címet kapta helyette. A lemondásnak az a magyarázata, hogy a császári herceget, aki teljesen vagyontalan volt, adoptálta Komacu herceg, akinek örösi vagyon van.

— Az állatorvosi főiskolából. A magyar földművelésügyi miniszter dr. Rácz István ny. r. tanárnak az állatorvosi főiskola prorektorává és dr. Aujezsky Aladár ny. r. tanárnak a tanártestület jegyzőjévé történt megválasztását megerősítette. Az állatorvosi főiskolában ma nyitották meg az új iskolai évet. Az ünnepen jelen volt Kazy földművelésügyi államtitkár s az egyetem és a műegyetem küldöttsége is. Hulyra Ferencz rektor mondott megnyitó beszédet. Aujezsky Aladár pedig a bakteriológiai vizsgálatról tartott előadást.

— A morvaországi árvíz károsultjai. A morva helytartóság a jószívű közönséghez fordul, hogy a borzasztó árvízpusztító által sújtott lakosságon adományával segítsen. A felhívás megemlíti, hogy ő felsége elsőnek jelentékeny összeget adott magánpénztárából a nyomorgó lakosság felszólályozására.

— Az egyetemről. A budapesti tudományegyetemen tegnap véget értek a rendes beiratások, amelyeknek során ötezernél többen jelentkeztek felvételre. Az utólagosan beiratkozók, valamint a később jelentkező katonákkal együtt a hallgatók száma újból el fogja érni a hétezeret. A rendes előadások mind a négy fakultáson a megnyitó ünnepet követő hétfőn, szeptember 19-én kezdődnek.

— Nagy hagyomány iskolai célokra. Szánthó Dezső békési földbirtokos, Békés vármegye bizottságának tagja, aki e hó 7-én halt meg, a békési ref. főgimnáziumnak végrendeletileg százezer koronát hagyományozott.

— **Crippenék bírái előtt.** A londoni hatóságoknak sok gondot és dolgot okozott Crippen. Most a vádlott pincéjében talált holttestdarabok ügyében folytatták a halottkémlési tárgyalást. A szemlén sem Crippen, sem miss Le Neve nem volt jelen. A kihallgatott tanuk vallomásai alapján eddig nem sikerült megállapítani a talált holttestrészeknek az eltűnt Crippennel való azonosságát. Ugyanis nagy raffiniával eltüntették a holttest minden olyan részét, melynek segítségével a személyazonosságot meg lehetett volna állapítani.

— **Háboruskodó zeneiskolák.** Szatmárnémetinek van egy régi zenedéje, ahol a hegedűszakon Fűredi Sándor tanított. Azonban Fűredi nemrég megvált állásától és új zeneiskolát nyitott. Kellő anyagiak híján okleveles professzorok helyett két szatmári urinót szerződtetett, akiket öles plakátokon mint okleveles tanárnöket szerepeltetett Fűredi. Az üzlet várakozáson felül sikerült, igen sok növendéket halászott el a régi zenedétől. Erre a zenede ezimbitörles címén feljelentette az újdonsült direktort. Tegnap ki is mondták a bíróságnál Fűredi bűnösségét és úgy öt, mint tanerőt ötven korona pénzbírságban marsztalták el.

— **Klimm de la Rame gróf.** Péterváron a múlt nap letartóztattak egy Margulin nevű világszerte közzé tett szélhámost, aki legutóbb Berlinben nagy összegeket sikkasztott el. Most Berlinből azt táviratozzák, hogy Margulin összeköttetésben állott egy magát De La Rencé grófnak nevező urral, aki pedig nem más, mint Klimm Béla, az egykori budapesti gavallér, akinek kalandos életéről nemrég mi is megemlékeztünk. Klimm de la Rame grófot, aki adoptálás útján jutott a grófsághoz, szintén letartóztatta a hágai rendőrség. A berlini rendőrfőnöknek ugyanis alapos oka volt arra, hogy őt, mint Margulin büntársát, letartóztassa. Az ál-márki egészen arisztokrata allűrökkel bír, három világutazást tett meg és angolul, németül és francziául beszél.

Hágából jelentik újabbán: Az állítólagos De la Rencé márki éppen a szállóban egy asztalnál ült, midőn egy tisztviselő hozzálépett és a német igazságügy nevében letartóztatta. A letartóztatott erre átöltözködött és egy autómobilal a rendőrfőnökségre ment, ahol most is tartózkodik. Rencé már hat hete időzött a szállóból, hanem nundig szobájukban maradtak. Az asszony még a hotelben van. Nyomban férjének letartóztatása után kifizette a számlát és becsületeszavát adta a szálló tulajdonosának, hogy minden rendbe fog jönni.

— **Szányolozvan kilós medve.** A Petrozsény melletti Szlize nevű havason Prileszki Pál szolgabíró tegnap hatalmas medvét lőtt, amelynek súlya 180 kilogramm volt. A medve hónapok óta pusztította a havasi legelők marhaállományát és már hetek óta lesnek rá, míg végre sikerült elejteni.

— **Vizsgálat Vitar ellen.** Gyakran esett már szó a budapesti vakok zsarnokáról, Vitar Rezsőről, akit viselt dolgai folytán már rég el kellett volna csapni állásából. De protektorai voltak, azok tartották erősen. Vitar legutolsó botránja Miskolcra történt, ahol egy hotelben éjszakának idején a rendőrség a gondjaira bízott egyik vak leánykával érte együtt. Most már nem sikerült nagyhangú tiltakozásokkal az összetornyosult vádakat elfojtani, mert komoly fordulat állott be az ügyben. Gróf Zichy János kultuszminiszter ugyanis táviratilag felhívta a polgármestert, indítsa meg haladéktalanul a vizsgálatot Vitar ellen. A polgármester Almásy Géza tanácsnoknak osztotta ki az ügyet, aki viszont Kiss Ferenc kerületi elöljárót bízta meg a vizsgálat vezetésével.

— **Örült, vagy szélhámos?** Akadt már a boszniai trónnak is aspiránsa. Az illető Szentpéterváron egy alsóbbrendű orosz táviróhivatalnok, Zelics Milosznak hívják és magát Zelics fejedelemnek szokta nevezni. A „fejedelem” nemrég levélben felkérte Mensikoffot, a Nov. Vremja munkatársát, hogy szálljon sikra jogaiért a sajtóban és segítse őt ilyen módon abban, hogy Boszniát a „zsidóivadék” Achrenthalnak a hatalma alól felszabadítsa.

— **Passzív rezisztencia a Déli-vasutnál.** A Déli-vasut alkalmazottai tegnap Grácban nagygyűlést tartottak. A gyűlésen régi bajaikról, régi kívánalmaikról beszéltek az alkalmazottak. Az igazgatóság nem hajlandó teljesíteni ezeket, bár többször felzúdultak már a tisztviselők és alkalmazottak. Most aztán erőiesen fognak hozzá helyzetük javításához. Gyűlésükön kimondták, hogy abban az esetben, ha kívánalmaikat nem teljesíti az igazgatóság, vagy erre nézve szeptember 14-én estig kötelező ígéretet nem tesz, szeptember 13-án megkezdik a passzív rezisztenciát.

— **Az argentinai hus.** Hierhammer bécsi alpolgármester csütörtökön több városi tanácsstaggal Triesztbe megy, ahol az Ausztró-Amerikana Alice gőzösén hozott argentinai húst meg fogják ismerni.

A bécsi községi tanács egyhangulag elfogadta a városi tanács azon indítványát, szólíttassék fel a kormány, hogy segítsen a husinségen olyképen, hogy megengedi az argentinai hus behozatalát. Weiskirchner kereskedelmi miniszter egy leiratban a javaslat mellett foglalt állást.

— **A szolgabíró és a vízvezeték.** Egy sajátságos és nem minden komikum nélkül való szolgabírói határozatról ad hirt egy rózsasárga jelentés. Liptószentpéter községének lakossága ezélt hat évvel elhatározta, hogy vízvezeték épít. Határozatukat bejelentették a fősolgabírónak, Kiszely Árpádnak, aki most a megye főispánja és építési engedélyt kértek. A fősolgabíró azonban hónapokig nem válaszolt a szentpéteri volt urbéresek kérésére. A község elunta a várakozást és bizva abban, hogy az engedélyt megkapja, felépítette a vízvezetékét. Hat esztendeig kitűnően szolgált a község egészségügyét és szükségleteit a vízvezeték, melynek létezéséről nyilván tudomása volt az egész vármegyének. Mégis a mostani képviselőválasztások idején szemet szurt a vízvezeték a lipitújvári járás fősolgabírójának, Lubinak, aki erre július 29-iki kelettel érdekes határozatot hozott a vízvezeték ügyében. Vízrendőri kihágás címén eljárást indítva a szentpéteri volt urbéresek, a vízvezeték építői ellen, határozatilag kötelezi őket, hogy a vízvezeték engedély nélkül létesített vízvezetékét a határozat jogerőre emelkedésétől számított tizenöt napon belül távolítsák el és a régi állapotot állítsák helyre, különben a hatóság az építetők költségére be fogja tömteni a vízvezetékét. A fősolgabíró határozata természetesen nagy elkeseredést okozott a községben. A vízvezeték nagy költséggel felépítették, azt hat esztendeig nyugodtan használták és most jön egy rendelet, amely megszünteti a vízvezetékét. A szentpéteri megfélemböztek a fősolgabíró határozatát a vármegyéhez s most nemcsak maguk, hanem az egész vármegye kíváncsian várja, hogy mi lesz a felső fórum határozata, melynek meghozatalában része lesz annak a fősolgabírónak is, a megye mostani főispánjának, akitől a szentpéteri annak idején kérték az építési engedélyt.

— **Vád alá helyezett gyárigazgatók.** A chicagói legfelsőbb törvényszék vád alá helyezte az Armen, Swist and Merris húsmegmunkáló-gyár igazgatóit. A vád törvénytelen monopólium gyakorlására szól.

— **Az áruszállítás megkönnyítése.** Nagy Dezső és Klein Vilmos máv. hivatalnokok szerkesztésében régen nélkülözött, a kereskedő világra fontossággal bíró munka jelent meg, mely az áruszállításra vonatkozó üzletszabályzattal foglalkozik. A máv az üzletszabályzat 26. szakasza értelmében megköveteli az áru feladótól, hogy nevezzék meg azt az állomást, mely legközelebb esik ahhoz a helységhez, ahová az áru szállítandó. Ez sokszor igen nagy kellemetlenséget okoz s éppen ezért megfizethetetlen a szerzők által kiadott munka, mert a Magyar, Horvát-Szlavonországban fekvő mind azon helyek megnevezését betűsorrendben tartalmazza, melyek a helységnevtárban fel vannak sorolva, kitüntetésével azon vasútállomásnak, mely a címzett lakóhelyéhez legközelebb esik. A 300-400 oldalra terjedő munka köve jelenik meg és előfizetési ára 8 korona.

— **Sólymok a postagalambok helyett.** A bécsi Vaterland szerint a hadsereg vezetősége el akarja ejteni a postagalambok alkalmazását és jelenleg sólymokkal tesznek kísérleteket.

— **Orvosi körökből.** Dr. Eichhorn Adolf washingtoni egyetemi tanár és állami bakteriologus, aki hazánkából szakadt el Amerikába, állami küldetésben most néhány heti tartózkodásra látogatott el Magyarországra. Az amerikai professzor Budapestben egy magyar találmányu szérum, a Hutya-féle immunizáció készítését fogja tanulmányozni.

— **A Magyar Ujságkiadók Országos Szövetsége** e hó 18-án, vasárnap délelőtt tizenegy órakor a Budapesti Hírlap igazgatósági helyiségeiben választmányi ülést tart Zilahy Simon elnöklésével.

— **A szélhámos Fraenkel bankja.** A Fraenkel-féle bankkal több ízben volt alkalmunk foglalkozni, de legalább mindig rendőri intézkedésekkel kapcsolatban. Fraenkel Ernő, a tehetségtelen költőkönyvelő prototipusa volt a stréberkedő szélhámosoknak. Megalapította a Pesti Mezőgazdasági Bankot. Lopott, esalt, míg végre lecsújták. De a becsapott hitelezők nem tudnak beleenyugodni a veszteségbe. A betevők keresik a pénzüket. Naponta jelentkeznek a rendőrségre a feljelentők és most már a bank ügyészén, dr. Menczer Aladár ügyvédén keresik a pénzüket. Az ügyvédet négy nap óta fagatja a kapitány. A feljelentők azt mondják, hogy a Pesti Mezőgazdasági Bankot Fraenkelkel együtt dr. Menczer Aladár alapította. Amikor megsejntették a bankot, Fraenkel kilépett a Fraenkel és Busztin Bajza cégéből, pénz helyett azonban hozott magával egy nyolcvanháromezer koronás váltót. Ez lett a bank alaptőkéje. Beespták a zéghivatalt, hamis könyvkivonatokat készülték, a váltók úgy szerepeltek, mint befizetett tőkék. Az ügyvéd, az ügyész, amikor a bank válságos helyzetbe került, a bank egy rákosszentmihályi ingatlanát átratta feleségére. Majd önkéntes árverést tűzött ki az ingatlanra, azután — ő jelentkezett legelőbb igérőnek. Hogy a csalásból senki se maradjon ki, a sógora nevében is perelt nem létező követeléseket. A sok perlésnek az lett a vége, hogy a banktól megmentett tömeg az ügyvéd kezére jutott. Így áll az ügy ma. Menczer után a tanuk kihallgatására került a sor s aztán dönt csak a bíróság.

— **Sztrájkoló sapkamunkások.** Hétfőn délután és kedden reggel sztrájkba lépett háromszáz sapkás munkás s a műhelyekben, gyárakban megállt a munka. Régióta tart már az elégedetlenség a munkások és munkaadók között. Mult pénteken gyűlést tartottak a munkások s megállapodtak a munkaadókhoz beterjesztendő követelések ügyében. A memorandum szerint kívánják a heti 24 koronás bérminimumot, a túlórázás rendezését, ünnepnapi megfizetését, a szakszervezeti munkaközvetítést és bizalmiférfi-rendszer elismerését. A mult hét péntekjén benyújtott memorandumra vasárnap délelőtt tizenegy órára kértek választ a munkáltatóktól. Ezek azonban erre az időre nem készülték el a válaszással, mire kitért a harcz. A munkáltatók öttagu bizottsága ma délután megkezdte a tárgyalást a munkások embereivel.

— **Egy különös házasság.** Debreczenben különös házasság fejeződött be egy vitriol-dramával. Három hónappal ezelőtt Kohn Sándor jómódu iparos elvette Berger Dávid gyönyörű Malvin nevű leányát. Az anyakönyvvezetőtől hazafelé a fiatal asszony folyton arról beszélt, hogy mennyire utálja a férjét. Hazaérve szertartás után szülei házához, leugrott a kocsirol, beszaladt és elzárkózott. A szülők utját állták a férjnek és az asszony közelébe se engedték. Azt mondták, majd az egyházi esküvő után, amit azonban furfangos ürügyekkel egyre jobban halasztottak. A türelmetlen szerelmes férj néhány hét múlva egypárszor megkísérelte, hogy éjjel beszökjön feleségéhez, de mindig észrevették. Közben megtudta Kohn Sándor a különös viselkedés okát. Felesége egy keresztény fiatalembert szeretett, aki, hogy elvehesse, áttért a zsidó hitre, de a nőnek vallási okokból előbb férjhez kellett mennie. A szegény embert ez a dolog úgy elkeserítette, hogy tegnap levitriolozta feleségét és a szüleit. Az asszony arezán és mellén súlyos égési sebeket szenvedett. A rendőrségen azt vallotta, hogy azért vitriolozta le az asszonyt, hogy elcsufítsa és más ne vehesse feleségül.

— **Körözött ékszeresalók.** A müncheni rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Münchenben egy magát Don Cirilo José de Elorheynek mondó állítólagos mexikói földbirtokos és egy Becker Emil nevű san-franciskói pinczér, aki chicagói műkereskedőnek adta ki magát, e hónap 10-én Koch Ottó frankfurti ékszerészől Münchenben a Baierischer Hof-szállodában 145.600 márkát érő ékszert kicsaltak és a német bank wiesbadeni fiókjához címzett csekket fizettek. Azután mindketten eltűntek. A rendőrség megítélte a szükséges intézkedéseket arra az esetre, ha a csalók a fővárosba jönnének.

mos, K tartotta végzésé lábra h ügyész mai na is sürgő szék vá nek tart kegy G nak ére nem éle terjeszté ügynek moskegy bonydab náit meg melbírő csatolta dr. Dem ményét, méjünek tartja. I Király M hogy So fenyegett mazta, kasszája Kemény a táska mény B letnél jel csatolta amelyber b6' bead társi köt ezek ala sértése é a vidat. állandó kéri az szükségé kevy nem évnél hos Szüksége is, mert zött a d végén fel részes az A vádtan hónap d relme do

— F Po-folyó látszó fü kötlé vol voltak v már két kéjgyilk tudták a

— A Ujarad k ben, amel látóra fog Azt vallo a csónaká utast eng Herold a munkára olésó pénz Herold b voltak. A löktték a v némült.

— E nagyot m városi ká felé a Fe Nekidült cerberusa legény. M Futásnak kapott sz fogta az toztatták, keresik.

— **Somoskeőy Géza ügye.** Dr. Vázsonyi Vilmos, Kovács Ilona jogi képviselője, sérelmesnek tartotta Kovács vizsgálóbírónak tegnapi kihirdetett végzését, amelyvel elrendelte Somoskeőy szabadlábra helyezését. Bár a végzés ellen a királyi ügyészség nyomában felfolyamodást jelentett be, a mai nap folyamán dr. Vázsonyi maga részéről is sürgős előterjesztést adott be a büntetőtörvényszék vádtanácsához. Előterjesztésében sérelmesnek tartja a vizsgálóbíró végzését, mert Somoskeőy Géza állandóan veszélyezteteli Kovács Ilonának életét, testi épségét és vagyonát és mint ilyen, nem érdemli meg a szabadlábrahelyezést. Az előterjesztés szerint ezt az ügyet nem lehet családi ügynek tekinteni, már csak azért sem, mert Somoskeőy Géza előre kieszelt terv szerint vitette tébolydába feleségét csak azért, hogy ennek vagyonát megkaparinthassa. Ez az eljárás nem érdemli bírói oltalmát. Újabb bizonyíték gyanánt becsatolta dr. Vázsonyi Vilmos az előterjesztéshez dr. Demkó Béla VI. kerületi tisztii orvos szakvéleményét, amely Somoskeőy Gézáéval teljesen egyezőnek mondja és ügyeinek vitelére képesnek tartja. Becsatolta továbbá Topor Endréné, szül., Király Mária nyilatkozatát, amelyben kijelenti, hogy Somoskeőy több ízben életveszélyesen megfenyegette Kovács Ilonát, bántalmazta, szidalmazta, bezárta lakásába, pénztáskáját elrabolta, kasszáját megdézsmálta. Ugyancsak becsatolta dr. Kemény Béla vállalkozónak nyilatkozatát is, aki a fáska elrablásának körülményeit ismerteti. Kemény Béla volt az, aki az Andrássy-úti merényletnél jelen volt és az asszony védelmére kelt. Becsatolta végül dr. Virág Gyula ügyvéd levelét, amelyben kijelenti, hogy Kovács Ilona megbízásából beadta Somoskeőy ellen a válókeresetet házastársi kötelességek súlyos megsértése címén. Mindezek alapján zsarolás, személyes szabadság megsértése és életveszélyes fenyegetés miatt fentartja a vádat. Mivel Somoskeőy szabadlábra helyezése állandó veszélyt jelentene Kovács Ilonára nézve, kéri az előzetes letartóztatás fentartását, amit szükségessé tesz az a körülmény is, hogy Somoskeőy nem magyar honos; magyar honosságát tíz évnél hosszabb ideig tartó távollétével elvesztette. Szükséges az előzetes letartóztatás fentartása azért is, mert Somoskeőy a fogházban újra fenyegetőzött a deliktumok folytatásával. Az előterjesztés végén felel a védő, hogy ifj. Somoskeőy Géza részben az apja által elkövetett büncselekményben. A vádtanács most tárgyalta az előterjesztést és holnap délelőtt a szabadlábra helyezés kérdésében.

— **Kéjgyilkosság.** Turinból jelentik, hogy a Po-folyóból halászok kifogták egy 14 évesnek látszó fiú meztelen holttestét, amelynek nyakán kötélt volt hurokra kötve. Lábai és kezei fából voltak vágva. Az orvosok szerint a gyilkosság már két nap előtt történhetett és valószínűleg kéjgyilkosságnak áldozatáról van szó. Még nem tudták a személyazonosságát kideríteni.

— **Az aradi csónak-katasztrófa.** Az Arad és Újarad közt történt csónakszerencsétlenség ügyében, amelynek négy halottja van, a rendőrség vállaltára fogta Nikan Jánost, a csónak kormányosát. Azt vallotta, hogy figyelmeztette Herold Antalt, a csónakátkezelési jog bérletjét, hogy baj lesz, ha sok utast engednek a csónakra. Táncuk állítja, hogy Herold a szakavatott révszeket elvonta és más munkára használta s az átkelés lebonyolítására ólós pénzért hozzá nem értő embereket alkalmazott. Herold bérletét azt állítja, hogy a révszekek részegek voltak. A katasztrófa során a menekülők egymást lökték a vízbe. Egy asszony az ijedségtől meg-némult.

— **Ejjeli támadók.** Jászberényi Károly pincér nagyot mulatott az éjszaka valamelyik főzséfvárosi kávéházban. Ittasan ment haza négy óra felé a Fecske-utca 22. szám alatt levő lakására. Nekidült a kapunak és becsöngött. A ház cerberusa kissé késétt, de megjelent helyette két legény. Mellbe vágta és kiemelték zsebóját. Futásnak eredtek, de a rendőrség Jászberényitől kapott személyleírás alapján még az éjszaka elfogta az egyiket Sipos Jenő személyében. Letartóztatták. Társát, Teller János szerelőmunkást keresik.

— **Kolozsvár az öreg honvédekért.** Kolozsváron dicséretes mozgalom indult meg a 48-as honvédek és özvegyeik felsegélyezésének ügyében. Dr. Óváry Elemér városi tisztii főügyész kezdeményezésére eddig 89 bizottsági tag írta alá az indítványt, mely azt célozza, hogy a kolozsvári 48—49-es honvédek és azok özvegyei mostani nyomoruságos helyzetükből kissé jobb viszonyok közé jussanak. Kolozsvárt 29 honvéd él még és 15 honvéd özvegye. Az indítvány szerint a honvédek 40, az özvegyek havi 20 korona segélyt kapjanak Kolozsvár városától és ez a felemelt segély október 1-én kezdődjék és mondassék ki, hogy az felebbezésre való tekintet nélkül, a belügyminisztérium jóváhagyását be nem várva, hajtassék végre. Egyszermind a város írjon fel a képviselőházhoz és a törvényhatóságokat szólítsa fel hasonló eljárásra.

— **Katonaszabók sztrájkja.** Ma reggel a katonaszabó kisiparosok és munkások, számszerint 276-an, sztrájkba léptek. Tanyájuk a Szövetség-utca 24. szám alatti vendéglőben van.

— **Egy veszedelmes betörő letartóztatása.** A rendőrség ma este lopás büntette címén letartóztatta Friedmann Gyula 26 éves rovtott multu foglalkozás nélküli kereskedőjét s vele együtt orgazdaság büntette miatt Schwarz Lőrincz cipész-szegéjét és Mayer Johanna 30 éves varrónőt. Friedmann egyike volt a legvakmerőbb betörőknek s nem kevesebb, mint tizennyolc esetben követett el üzletnyitással egybekapcsolt betöréseket. Ahol járt, legkevesebb 2—3000 korona értéket lopott. Szervezett bandája volt, amelyvel rendszeren a déli órákban működött, felhasználván azt az időt, míg az alkalmazottak az üzletből távol voltak és ebédeltek. Társai közül kettőt: Götz Béla 19 éves rajzoló és Sváics Mihály 19 éves asztalos-tanoncot már a múlt héten elfogták. Mikor Friedmann barátai elfogtatásról értesült, vidékre menekült orgazdájával együtt. Ezt besúgták a rendőrségnek, amely e besúgás nélkül nem is tudta volna Friedmannt kézrekeríteni. Mikor a rendőrség megkapta a pontos címet, hogy a betörő és orgazdája Papmező-kimpanyban van, két polgári rendőrt küldtek utánuk, akik letartóztatták őket. Friedmann kihallgatása során beismerte, hogy nemcsak Budapesten, hanem vidéken is külföldön is követett el lopásokat és betöréseket. A lopott holmikat orgazdája által értékesítette s a pénzen megosztotta társaival. A három letartóztatottat holnap kísérik át az ügyészség fogházába.

— **Csángótelep tűzveszélyben.** A dévai csángótelepen tegnap Dávid Lajos gazda udvarán tűz támadt, mely a tűzoltóság gyors közbelépése dacára is gyorsan tova terjedt. Három ház az összes gazdasági épületekkel, továbbá behordott gabona és takarmány elégett. A mintegy 10.000 koronát kitévő kár nem térül meg biztosítás útján.

— **A megvadult versenyló áldozatai.** A francia *chantillyi versenyeken* tegnap délután súlyos szerencsétlenség történt. Egy Triton II. nevű ló, amikor a nyergelőből kivették a pályára, kitört és a nézők közé vágta, belerohant a közeli erdőbe. Száguldózása közben nyolc embert letaposott, akik valamennyien súlyosan megsebesültek. Az erdőben a ló nekiszaladt egy fának, úgy, hogy nyakát szegte és holtan terült el a földön. Szigorú vizsgálatot indítottak, mert azt hiszik, hogy a lónak izgatószerrel fecskendeztek a bőre alá.

— **Zavargó malommunkások.** A rendőrség ma letartóztatta Koröcs Dezsőt és Muzsik József sztrájkoló malommunkásokat, akik tegnap a Sütők és Moimárok gőzmalma előtt meglámadták Tiltinger István és Sörgői Orbán malommunkásokat, akiket a malom Zentáról hozott Budapestre és akik rendszeren végzik a munkát. A két zavargó a dolgozó munkásokat megverte és életveszélyesen megfenyegette.

— **Akik kétszer gázoltak el.** Ma délután a Károly-körút és Deb-utca sarkán Papp Sándor gépjármű vezető elgázolta Juhász István váltóőrt az 580. sz. automobilal. Alig állította meg a rendőr az automobil, Szalacs Károly végiggázolt a földön fekvő Juhásznak a fuvarkecsijával. A súlyosan sérült váltóőrt bevitték a Rókus-kórházba, Papp Sándort és Szalacsot bevitték a rendőrségre s megindították ellenük az eljárást.

— **Házasság.** Dr. Weinberger Herman orvos eljegyezte Schwartzman Szerénkét, Schwartzman Ignác leányát Budapesten.

— **Rejtélyes öngyilkosságok a faluban.** Hegyköz-Szentimre, biharmegyei község lakosságát, két fiatal asszony rejtélyes öngyilkossága tartja izgatottságban. Lőrő Ferenczné és Kelemen Andrásné egy napon csaknem ugyanazon órában felakasztották magukat. A faluban azt beszélnek, hogy a két asszony amiatti félelmében lett öngyilkos, mert a csendőrök gyanuba fogták, hogy Balog Rózi kuruzslónővel szövetségben a falu környékén ugyanis az utóbbi időben megdöbbentő módon elszaporodott a leánykereskedés, melynek előmozdítója, minden jel szerint, Balog Rózi cigányasszony volt, aki mikor a csendőrök le akarták tartóztatni, kifutott a mezőre és beleugrott a legelő kutjába, mire kihúzták, már halott volt. A vizsgálatot megindították, hogy mi összefüggés van a három öngyilkosság között?

— **Jegykiállítások a cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasutnál.** A cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasutnál a szabad- vagy kedvezményes árú jegyek után fizetendő kiállítások eddig eddig készpénzben vagy postalevéljegyek útján volt lerátható. A vezérigazgatóság újabb határozata értelmében a kiállítások a jövőben a vasuttagcsáság főpénztáránál (Budapest, Széchenyi-utca 2. sz.) kizárólag készpénzben fizetendő le, illetve postautalványon a főpénztár címére küldendő be.

— **Az ingyencz sikkasztó felesége.** Lapunk mai számában megírtuk a sikkasztó Polgár-Pollák feleségének tragédiáját. Kiderült, hogy Pollákné nem is sejtette férje bűnösségét. Pollák kettős életet élt. Otthon rideg, családját elhanyagoló férj volt s amit sikkasztott, a házon kívül léha mulatságokra költötte. Az asszony öngyilkossága után a két kis gyereket Magyar Adolf kőbányai tanító vette magához, aki sógora volt a szerencsétlen asszonynak és ismerte szenvedéseit. Ő mondta el, hogy Polláknak három napi haladéket adott a főnöke arra: pótolja a hiányt. De nem tette. Hazament, lefeküdt és addig aludt, míg le nem tartóztatták. S ezért kellett meghalni Polláknénak.

— **Tolvaj realisták.** A rendőrség ma letartóztatta Hartmann Alfréd és Gátó Vendel tizenöt éves főreáliskolai tanulókat, akiket a Markó-utcai főreáliskolából lopás miatt kicsaptak. A két tanuló együtt követte el a lopásokat. Juliusban feltörték a Markó-utcai főreáliskola könyvtárszobáját, a honnan több könyvet elloptak, amelyet az antikváriusnál értékesítettek. Az iskolai év megkezdésekor pedig belopódtak az iskolába s a tanulókat kabátjaikat és tanszereiket lopkodták. Tegnap tetten érték a tolvajokat és letartóztatták. Az elzúllott fiúk szülőiktől megszöktek és a nyugati pályaudvaron le szerelés végett álló kocsikban aludtak.

— **Gyógyszertár-költözködés.** Régi, ismert gyógyszertár költözött új helyiségbe. A régi, egyszerű helyről pompás helyiségbe tért át. A Deák Ferencz-gyógyszertárról van szó, mely az evangélikus egyház épületében birt régi helyiségeit otthagyva, a Deák-térre, a pompás Anker-palotába költözött át pazar fényű helyiségbe. A város e legjobb forgalmi pontján levő régi gyógyszertár pompás új kintőben még az Anker-palotát is szépi. A gyógyszertár tulajdonosa Bíró László gyógyszerész és az ő áldozatkészségét dicséri a remek külsejű gyógyszertár.

— **Gépkocsizók botránya.** Az automobil tulajdonosok és sofförök nem elégszenek meg a napi közlekedési átlaggal. Most már kezdik teljességgel késétségbe vonni a gyalogjárók létezési jogát. Az Alkotmány-utczában, a törvényeséki palota közvetlen szomszédságában, ma délelőtt tizenegy óra felé kinos, fölháborító botrány játszódott le. A Váci-körút felől vad iramban kanyarodott be az I. 533-as számú auto. A gép csaknem elgázolt a sarkon egy fővárosi ügyvédet, aki az utca jobb oldaláról a baloldalra igyekezett.

Az ügyvéd utána kiáltott a tébolyodott sofförnek:

— Maga marha, miért rohan úgy!

A sofför meglissította az iramot, fékezett, le szállt és visszafutott az ügyvédekhez. Aztán kétszer-háromszor pofonította a sértegetőjét. Az ügyvéd a botjához kapott, hogy megtorolja a támadást, de az alatt odarohant az automobil utasa is, valami Bródy nevű ügyvédjelölt és szintén arculütötte az ügyvédet. A verekedést nagy néptömeg nézte végig. A rendőrök igazolták a verekedőket. Az ügyvéd beleugrott egy konflisba és elhajtattott.

— **Sikkasztó cézgtárs.** Ez év április havában összeállt két, bőriparban eléggé jó hitelek örvendő kereskedő: *Sternbach* Adolf és *Gissinger* Frigyes. és közösen üzletet alapítottak a Rákóczi-ut 57-b. számú házban „Amerikai Bőripar” ezim alatt. A vállalkozás azonban pompásan beütközött, rövid időn belül szolid és megbízható céggé erősödött, amíg aztán sikkasztás történt. Szökéssel páruolt sikkasztás. — A cézgtársak rövid félesztendőn belül körülbelül hatvanezer korona adósságot törlesztettek. *Gissinger*, az egyik cézgtárs kezdett ennek alapján nagylábon élni, augusztus elején pedig azt mondta, hogy a Semmeringbe megy. Holott itthon potom áron pénzzé tette háztartását és — eltűnt. *Sternbach*, az itthonmaradt cézgtárs egy-két napig várt, majd gyanút fogott, megrevideálta a könyveket és ekkor kiderült, hogy *Gissinger* körülbelül százezer koronát sikkasztva, elszökött. Így szól a feljelentés, melyet a súlyosan megkárosított *Sternbach* és a hitelezők nevében dr. *Vándor* Iván ügyvéd tett a rendőrségen. *Marinovics* rendőrkapitány vezeti az ügyben a vizsgálatot.

— **A vas a jövő században.** Nemrégiben Carnegie, a „vaskirály” megjövendölte uralmának végét, vagyis azt az időt, amikor az ő véleménye szerint a világ összes vasbányái kimerülnek. Ez a kijelentés indította Frech professzort, a jeles geológust arra, hogy a rendelkezésre álló statisztikai adatok figyelembe vételével megállapítsa Carnegie kijelentésének tudományos értékét. Vizsgálataiból kitűnt, hogy Carnegie korántsem túlzott, mivel Északamerika és Németország vasérczei egy-két évszázad alatt valóban kifognak, sőt a Felső-tó környékén levő igen gazdag ércbányák a tulhajtott termelés következtében még ennek a századnak az első felében ki fognak merülni. Aggodalomra azonban nincs ok, mivel a földkérgé még mérhetetlen mennyiségű ismeretlen vasérctermelőhelyet rejt magában. Így Sanszi kínai tartományban ezerhat-száz négyzetmérföld kiterjedésű vasérc és szénttelep van, amely manapság még teljesen érintetlen. Nagy vasérctelepek vannak Skandinávia északi és Gelilvaré és Kirunavara környékén. Az utóbbi azóta lendült föl, mióta Narvik norvégiai kikötővel vasúti összeköttetést létesítettek. A vasérczek vastagsága ezeken a helyeken 30—150 méter közt váltakozik. Közéjük van a Juossajori nevű is, amelynek felszíne fölött az eddigi becslések szerint 233 millió tonna különféle vasérc van. A geológusok szakvéleménye alapján mély furásokat eszközöltek, amik kimutatták, hogy az érczömeg a tó alatt is folytatódik. Az itt előforduló vasérczek kéntartalma igen csekély, úgy, hogy a legfinomabb vas előállítására a legalkalmasabbak. Ha az amerikai bányák kimerülése tényleg bekövetkezik, ezek a termelőhelyek lesznek hivatva a világot vassal ellátni.

— **Halálra forrázták.** A Lugoson lefolyt nagy gyakorlatok alatt a város közelében halálos kimenetelű szerencsétlenség történt. A szegedi honvédegyalozredre mozgókonyhája a kezelő katonák ügyetlensége folytán feldúlt és két üstből a forró víz Fischer számvivő őrmesterre ömlött, aki olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy néhány óra múlva meghalt.

— **Tolvajok és betörők.** Schneller Gyuláné Könyg Kornélia, fűszerkereskedő és vendéglős neje VII. ker. István-ut 65. sz. alatt levő üzletéből e hó 6-án elloptak egy felöltőt, 6 korona aprópénzt, 20 korona értékben okmánybélyegeket és néhány darab villamosjegyet. — Rosenthal Ignác aranyműves VII. ker. Almási-tér 9. sz. alatt levő üzletét alkuleszal kinyitották s elloptak onnan ékszereket. — A temesvári rendőrség megkeresése szerint Káldor Zsigmond ottani nagytőzsdéjét e hó 8-án alkuleszal kinyitották s elloptak onnan: 4 darab 40 koronás, négy darab 24 koronás, több 20 és 10 koronás és több kisebb értékű okmánybélyeget, összesen 800 kor. értékben, azonkívül 100 K ezüstpénzt és 500—600 korona értékű egyiptomi szigettá. — A Király-utca 87. számú ház elött e hó 11-én *Bacher* Miksa utazó zsebéből kiloptak egy arany órát és egy láncot. — *Herzeg* Lipót lakatos zsebéből e hó 10-én a Rákóczi-téren kiloptak egy négyrekeszű barna bőrtárcsát, melyben 12 korona készpénz, tört arany és egy arany jegygyűrű volt. — Dr. Kovalszky Ferenc magánzó, VIII. József-körut 47. szám alatt levő lakásából e hó 12-én ismeretlen módon elloptak egy 80 korona értékű, sima kettősfedelű órát.

— **Esés a negyedik emeletéről.** A Vas-utca 11. számú ház építkezésénél *Sincsik* István 14 éves napszamos fiu eddig kiderítetlen okból leesett a negyedik emeletéről. Kezét-lábát összetörte, bevitték a Rókusba.

— **A kolera áldozata.** Felsőölvő község a kolera elleni védekezés céljából egy nagy üveg karbolsavat szerzett be, amelyet *Friedrich* János vendéglős vett át megőrzésre. A vendéglős szolgálja, *Kirnbauer* György, aki nagy alkoholistá, az elrejtett üveget előkereste és azt gondolva, hogy abban valami különleges kitűnő pálinka van, nagyot ivott abból. Az erős mérég folytán *Kirnbauer* azonnal összeesett. Kórházba akarták szállítani, azonban még utközben meghalt.

— **Vasúti elgázolás.** Tegnap este a kelenföldi pályaudvaron a Bécsből jövő vonatról leugrott *Weber* András 33 éves budapesti földmives, de közben megosuszott, a vonat kerekei alá esett és a kerekek ballábát elválták. Az életveszélyesen sebesült embert a Rókus-kórházba vitték.

— **Nápolyi történet.** Nagy szenzációja van Nápoly városának. *Cernigliaro* duszgazdag ügyvéd meggyilkolta anyósát, aztán mellbelötte magát. Az asszony meghalt, *Cernigliaro* a halállal vívódik. A véres tragédia mögött sötét titok lappang. Csak annyit lehetett megtudni, hogy az ügyvéd egy idő óta hadilábon állott anyósával, aki ötvennégy éves ugyan, de életvidám asszony volt. Nemrégiben beszélni kezdték szélében, hogy *Cernigliaro* anyósát elszerezte egy katolikus pap. Az ügyvéd detektívet bizott meg, hogy figyeljék anyósának minden lépését. A véres dráma tegnap este történt. *Cernigliaro* összeveszett anyósával és rövid szóváltás után agyonlötötte. A borzasztó jelenetnek tanuja volt neje is, aki elájult. Mire orvos jött a nyaralóba, az asszony már kiszenvedett és az ügyvéd haldokolt. *Cernigliarot* mindenki izgága embernek ismerte. Majdnem minden napra akadt egy-egy párba.

— **A zsebtolvaj mint csempész.** A doveri vámház előtt történt. Az éppen megérkezett gőzhajóról leszállott egy idősebb ur, akinél nagy bőrdönd volt. A vámhivatalnok gyakorlatosan nézett a bőrdöndre és így szólt: „Van-e elvámolni valója?” „Van bizony!” — válaszolt az öreg ur, kinyitotta a bőrdöndöt, úgy tett, mintha kutatna benne és egyenesen a vámhivatalnok orra elé bökött valamit: a hivatalnok órája volt. Éppen akkor lopta el az órát. „Pompás ember ön!” — mondotta a hivatalnok és gyorsan zsebre vágta az óráját. Majd hozzátette: „Mégis csak szép öntől, hogy visszaadta az órát.” Aztán hihetetlen gyorsasággal rájegyezte a bőrdöndre a jegyet, mely a megtörtént revizióról tanuskodik. Az ügyes zsebtolvaj ezután gyorsan odébb állott. A bőrdöndben ugyanis több ezer márkát érő vámköteles lopott tárgyat rejtetegetett.

— **Az áruló ujjlenyomat.** A rendőrség tegnap a főváros területén tartott razzián elfogott egy toponyos alakot, aki *Szabó* Miklós 30 éves irnoknak mondta magát. Kiderült, hogy ezen a néven július 18-án lopás miatt egy és fél hónapi fogházra ítélték a csavargót, aki büntetését e hónap 5-én töltötte ki. De nem sokáig élvezhette a szabadságot, mert tegnap ismét a rendőrség fogházába került. Ujjnyomatot vettek róla, amit beküldtek a főkapitányságon lévő bünygi nyilvántartó hivatalba. Itt az ujjnyomat alapján megállapították, hogy a csavargó nem *Szabó* Miklós, hanem *Bagossy* Ferenc 34 éves volt postatiszt, akit a kecskeméti büntetőtörvényszék 9 hónapi börtönrre ítélt sikkasztás miatt, de a büntetés elől megszökött és most a kecskeméti királyi ügyészség körözi. Azonkívül a szatmárnémeti ügyészség is csalás és váltóhamisítás miatt keresi a volt postatisztet. *Bagossy* beismerte régi bűneit és azt mondotta, hogy azért használ álnevet, hogy elkerülje a családját ne kompromittálja. A rendőrség *Bagossy* Ferencet letartóztatta. *Bagossy* elmondta, hogy nemesi családból való, de könnyelmű passziói voltak, szerelmes volt egy feslett cietű nőbe, aki állandóan fosztogatta, zsarolta. A szerelem volt az ő megrontója.

— **A világ legrégebbi ujságja** a Pekingben megjelenő „King-Coo” ezimű lap, amelyik a jövő évben fennállásának ezeréves jubileumát fogja ünnepelelni, mivel első száma 911-ben jelent meg. A lap egyben az állam hivatalos lapja és a kínai állami levéltárban eddig megjelent összes száma megvan. Az ezer év folyamán a lap kiállítása, a betűk, a papíros s a terjedelem semmiféle változást se szenvedett és a lap tartalmáért mindenkori fejkével felelték a különböző szerkesztők és hogy ezt a rendelkezést milyen szigorúan vették, bizonyítja az, hogy az ujság szerkesztői közül eddig tizenötöt fejezték le sajtóvétségek miatt.

— **Önkéntesek** csak *Hirsch* egyenruházati intézetében. Budapest, V. ker., Dorottya-utca 11. sz. rezzék be felszerelésüket.

— **Gyilkos patron.** Mezőkövesházán *Szelinka* Péter patronokat töltött. Egy patronot túlságosan talált leütni, mire felrobbanva, lángba borította az asztalon fekvő félkiló mennyiségű patronot. A robbanás *Szelinkát* súlyosan összeroncsolta és halálos sérüléseivel a kórházba szállították.

— **Bosználló tolvaj cselöl.** Munk Hensikné, kereskedő neje a rendőrségen feljelentést tett, hogy *Mlei* Ilona, izbugya-radványi szül., 35 éves cselédje folyó hó 5-én szolgálatából kilépett. Távozása után vette észre panaszos, hogy két darab ezüst leveses kanalat, két pár ezüst evőeszközt és 80 korona értékű női fehérneműt és ágyneműt elloptott. Ugyanez alkalommal *Munkné* ágyneműt és ruhaneműt vitriollal leöntötte, ami által 1000 korona kárt okozott. A rendőrség nyomozza a cselédet.

— **Hanyag ápolók.** Kurcz Antal pénzért, aki feleségét agyonlötötte, a szegedi törvényszék ezélt két héttel az ottani közkórházban helyeztette el. Kurcz ma a kórház elme-osztályán sósavvoldatot ivott és az ápolók holtan találták meg. A vizsgálatot az ápolók ellen megindították.

— **Sikkasztó kereskedő.** A liposói rendőrség értesítése szerint *Plentl* József, hofdorfi 27 éves kereskedő, 10.000 márká elszikkasztása után megszökött. Nyakán több sebhegedése van. Kérékgyáron szokott menni. Bajor dialektust beszél. A rendőrség keresi.

— **Revolveres betörő.** Miholtya András 26 éves foglalkozás nélküli géplakatos ma reggel bemászott a lipótmezei tébolyda kerítésén. El akarta lopni az örültek fehérneműt, feltört egy perselyt, de *Vagola* Imre ör észrevette s üldözőbe fogta. Miholtya erre futásközben megfordult és *Browning* jéből több ízben rálőtt az örré. Végre sikerült ártalmatlanná tenni s a rendőrség letartóztatta. Kihallgatásakor tagadta, hogy lopni akart volna. Azt mondta: orvosi bizonyítványt akart kérni. Persze, hogy ezért mászott volna át a kerítésen, senki se hitte el neki.

— **Kiraboló családi sirbolt.** Csengerbagos községben a mult éjjel ismeretlen tettesek kifosztották Szatmármege régi hires családjának, a *Bagossy-családnak* a templom alatt levő sirboltját. A sirboltablók a koporsókból dicsruhát, több értékes gyűrűt, nyakláncot és érmet loptak el. A csendőrség nyomában van a rablóknak, akik Budapest felé menekültek.

— **Tolvaj albrölő.** Az utóbbi időben több feljelentést tettek a rendőrségen, hogy egy 28—30 év körüli földmives ember, aki paraszt ruhában jár, különböző helyeken ágyat bérel, de csak néhány napig tartózkodik ott, aztán, ami keze ügyébe kerül, ellopja és megugrik vele. Legutóbb *Buck* József asztalossegéd Zsigmond-utca 30. számú lakásán lopott el 46 korona készpénzt és 110 koronát érő ékszereket. A rendőrség a tolvaj albrölőt nyomozza.

— **Lopás az öltözőből.** Vasárnap délután a Vörösvári-uti footballpályán lévő öltöző helyiségét ismeretlen tettesek feltörték és onnan ellopták *Behr* Sándor kereskedősegéd 68 koronát érő aranyláncot és pénztárcáját, melyben 100 korona volt.

— **Rablótámadás a megállónál.** Tegnapelőtt este az istvántelki burvillamos megálló helyén *Béres* Mihály 21 éves napszamos megtámadta *Kenér* Imre műszaki tanuló. Pénzt kért tőle, majd fejbeltötte és elrabolta a vasúti igazolványát, miután egyebet nem talált nála. Az utonállott ma a rendőrség kinyomozta és letartóztatta.

— **Eltűntek.** A rendőrségen ma bejelentették, hogy *Sóshorik* Péter napszamosnak 45 éves felesége, *Marx* Magdolna a mult hét végén a ferencvárosi pályaudvaron a férje oldala mellől eltávozott és azóta nyoma veszt. Az asszonynál 80 kor. készpénz volt. — *Frank* Richárd 17 éves reáliskolai tanuló e hónap 3-én *Gablenberg*ből eltűnt. Atyjának *Bécsből* levelet írt, ebben arra kéri, hogy küldjön neki 50 márkát a budapesti nyugati pályaudvarra. Miután az a gyanu, hogy a fiú Budapestre utazott, a rendőrség itt keresi.

— **Ellopott bérkocsi.** Oroszlán Farkasné bérkocsitulajdonos ma feljelentést tett a rendőrségen, hogy szombaton *Láng* Nándor bérkocsissegéd elvitte *Viola*-utca 32. számú telepéről a 783. számú egyfogatu bérkocsiját a *Liszt* Ferenc-téri bérkocsi-állomáshelyére. Azóta a kocsi s a kocsival és lóval együtt eltűnt. Az asszonynak az a gyanuja, hogy a kocsi ellopta a kocsi. Az ellopott kocsi és ló értéke 6000 korona.

— **Halálozás.** *Trausch* Károly nyug. m. kir. operaházi tag, a „Nemzeti Zenede” rendes tanára, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, életének 81-ik évében, rövid szenvedés után meghalt Budapesten.

Id. *Polinszky* Emil, nyug. vasúti felügyelő, 76 éves korában Kassán meghalt.

Szabó Aurél ügyvéd, 59 éves korában Máramaroszigeten meghalt.

Pölt Károly nyug. szentlőrinci járásbíró, 75 éves korában Helesfán meghalt. Holttestét Szentlőrinczre szállították és ott helyezték örök nyugalomra.

— **Megszökött a büntetés elől.** A budapesti büntetőtörvényszék vizsgálóbírája elfogató parancsot adott ki Dóra János 26 éves visóti születésű szabósegéd ellen, akit osztálygyűlöletre való izgatás miatt egy évi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítéltek. Dóra a büntetés elől megszökött. A rendőrség nyomozza.

— **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31.** Színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.

— **Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme.** Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

— **Szép a bajusz Hajdusági pedrővel.**

— **Zeneiskolai beiratás.** A Löwy Mayer okl. zenetanár zeneiskolájában VI., Csengery-u. 45. (Aradi-utca sarok) augusztus 20-án kezdődtek a beiratások és díjtalan felvételi vizsgálatok az Akadémia előkészítő hegedűosztályok és esti kurzusra. Az iskola az 1910-11. tanévben a IX. évfolyamba lép. Beiratás J. e. 9-12. d. u. 3-6-ig. A rendes tanítás szeptember 5. kezdődik.

— **Bob Lashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

A sárréti betyárhajtsza.

— **Vitális elmenekült?** —

Budapest, szeptember 13.

Még ma is eredménytelen a sárréti betyárhajtsza, sőt úgy látszik, a vakmerő betyár átsiklott a csendőrök őrláncolatán. Erdély felé vette útját. A berettyóújfalui csendőrség egyik vezető-tisztje legalább ilyen értelemben nyilatkozott az ujságtudósítók előtt. Telefonon ezeket mondotta:

A nyomozás eddigi eredményei arra engednek következtetni, hogy Vitális kimenekült a csendőrgyűrűből s Erdély felé vette útját. Ha ez bizonyos, úgy csakhamar kézre kerül a bandita, mert olyan területre jutott, amelyen járhatlan. Az aggasztó csupán az, hogy elfogatása bárhol is *emberáldozatba kerülhet*. Mi hisszük, hogy huszonnégyórán belül, élve vagy halva biztosan hurokra kerül. Ha csak még tovább is nem lappang valahol a nádasokban, mert ez esetben ismét várunk kell, míg fel nem tűnik valahol...

A tizenegynapos nyomozás sikertelensége rendkívül kellemetlenül érintette a felsőbb hatóságokat is. A debreczeni csendőrkerület a siker érdekében már nagyobb áldozatoktól sem riad vissza. Erre vall következő távirata is:

„3722. szám. Csendőrszakasz. Berettyóújfalui. Tettes nyomára vezetőknél jutalom ígérhető. Csendőrkerület.“

— **Ac esetről nyomban Váradi József meggyilkolása után jelentést tettek a belügyminiszteriumnak is, de sajnos, az eredményről még mindig nem küldhettek jelentést, pedig már *Jakabffy Imre* belügyi államtitkár maga is érdeklődött a sárréti betyárhajtsza után, sőt az egyik nagyváradi ujság értesülése szerint a kormány *kétezer korona jutalmát* fog kitűzni azok részére, akik Vitális Imrét elfogják, vagy a csendőrséget a menekülő haramia nyomára vezetik.**

Ujabb nyomozások.

Vasárnap délelőtt a nagyváradi rendőrségen megjelent egyik volfi erdőkerülő felesége és elbeszélte, hogy a Püspökfürdő határában levő lakásukba szombat éjjel egy gyanús fegyveres alak zörgetett be. Az asszony férje távollétében nem merte az idegen férfit a lakásba bocsátani, mire az még jobban zörgette az ablakokat és szinte sírva könyörgött.

— Boocsásanak be, nem bántok én senkit, csak enni adjanak.

Erre gyorsan *négy kutya ugrott* az idegen férfinak s a nadrágját *tejesen szétlépték*. A férfi csak úgy menekülhetett meg a kutyák közül, hogy az egyiket vadászfegyverével *agyonlőtte*. Azután bemenekült egy közeli vadászlakba, ahol pedig egy elvadult macska ugrott neki. Az idegen agyonlőtte a *macskát* is.

Az asszony természetesen a félelemtől megmozdulni sem mert s csak másnap reggel jött be a rendőrségre. Az esetről jelentést tettek a szentmártoni rendőrségnek s nem lehetetlen, hogy az éjjeli látogató Vitális Imre volt, mert a meggyilkolt marhakereskedőre is a Volfi erdőben lesett Vitális Imre.

Berettyószentmártontól Mezösassig és Berekbőszörnénnyig, másfelől pedig Darvas és Bihar-torda környékéig *gyanus minden bozót*. Berettyószentmártonban tegnap az a hír terjedt el, hogy az *Ámánt-család* ottani *sírboltjában* rejtőzik napok óta a gonosztevő. Ezt a helyet körülvették a csendőrök.

Ma különben egy anonim levéllel felültették és

izgalomba hozták az egész Berettyószentmárton. Budapestre ugyanis levelezőlap érkezett Vitális Imréné czimére. A gyilkos aláírása tündöklött ez alatt a pár sornyi irás alatt:

„Köszöntöm az egész családot. Én most itt vagyok Budapesten. Hiába is üldöznek, mert élve úgy sem fognak el. Ha nagyon szorítanak, beleugrok a Dunába.“

Az otromba tréfának természetesen nem ült föl a csendőrség. — Érdekes különben, hogy Vitális Imrét vasárnap és hétfőn Nagyváradon is keresték. A vásárra való tekintettel a kir. ügyészség megkereste a rendőrséget és kérte, hogy utasítsák a detektíveket kellő vigyázatra. A detektívek ki is vonultak, de a vásári sokadalomban egy pár zsebtolvajon kívül más gyanús idegenre nem akadtak.

A csendőrség nyomozása kiterjed már Váradon túlra is. Nagyszalontán is örködnek. Itt lakik ugyanis a *Mocsár-dűlőn* a haramia özvegy anyja és arra gondolnak, hogy hátha oda menekül. Özvegy Vitálisné portáját állandóan csendőrök tartják megszállva.

Ujabb esetek.

A vidékről érkező hírekből legjobban meg lehet állapítani, hogy milyen irányban bujdosott tegnap Vitális Imre. Pénteken este *Kényes-pusztán*, mely Schwartz Gyula bérlete, a kukoriczás szélén látták Vitális. A cselédség vasvillákkal futott utána: elmenekült.

Schwartz Gyula gyapolyi birtokosnak különben rendkívül érdekes, izgató kalandja esett Vitális Imrével. A birtokos maga beszélt el. Pénteken este történt, Schwartz Gyula felesége társaságában hintón hajtott *Szentmárton* felé. A hintó rudja végén acetilénlámpa világított. Közel a faluhoz meg kellett állni a hintóval. A lovak szerszámját igazította meg a kocsi. Ekkor a kukoriczásból kilépett Vitális Imre. Schwartz Gyula személyesen ismeri a rablógyilkost, nem tévedhetett. De meg is szólalt a haramia:

— Jó estét, nagyságos ur!
— Jó estét Imre, — mondta a meglepett földesur. — Hát mi ujság?

— Ujság az nincs, — felelt egykedvűen az üldözött betyár. — Csak érdeklődöm, hogy jó-e az ut?

— El lehet jönni rajta, — mondták neki.

Az utasok fegyvertelenül voltak. Vitális meg *kétszövé puskájára* támaszkodva beszélt velük, — nem tehettek ellene semmit. Majd megindult a kocsi. Eleinte lépésben mentek a lovak. A haramia jött egy darabig a kocsi mellett:

— *Okos dolog ez az acetilén lámpa,* — mondta érdeklődve.

Aztán megállt a betyár. A kalapjához nyult:

— Jó éjszakát, nagyságos ur! . . .

Szombaton este már *Szakáll és Körösszeg* között járt Vitális Imre. *Kövári Imre* gulyásnak volt vele találkozása. Este 11 órakor a karámja előtt állott Kövári Imre. Jött egy ember. Tömzsi, vadászruhás. Fegyverrel.

— *Éhes vagyok*, adjál kenyeret, szalonnát, — köszöntött rá a gulyásra.

— Kenyér az van, de szalonnám nincs, — felelt Kövári Imre, aki felismerte Vitális és nagyon megrémült.

Mint hogy szalonnát nem adhatott, puskával *összeverte a haramia*.

Vasárnap este meg azt az adatot kapta a csendőrség, hogy *Szentmártonban* *halt* Vitális Imre. De senki sem adott ki rajta. Mint említettük, a lakosság fél, senki sem meri elárulni.

Mint megirtuk, *Vitális Imrét* elsőbb egy gazdag marhakupez legyilkolása miatt fogták üldözőbe. Amde hiányzott a döntő bizonyíték, hogy tényleg Vitális követte-e el a hájói rablógyilkosságot, bár a körülmények kétségtelenné tették ezt a föltevést. A napokban azután olyan leltre bukkantak, amely kézzelfogható módon bizonyítja Vitális első gyilkosságát. A hájói országot közelében megtalálták egy szénaboglya tövébe rejtve *Szűr* Péter börtenszénjét, az elrabolt marhasszusokat és egy véres lábravalót. Ebben a ruhadarabban a Vitális Imre *tulajdonára ismertek*. Az óvatos gazember levetette a nadrágját és lábravalóban követte el a rablógyilkosságot, néhány a vérnyomok árulóiá legyenek. A véres ruhadarabot azután eldobta magától, mikor menekülésre került a sor.

Békésben is keresik a haramiát.

Vitális Imrét, a berettyószentmártoni rablógyilkost Békésmegyében is keresi a csendőrség. Tegnap megjelent a békéscsabai csendőrségnél egy békésmegyei asszony, aki előadta, hogy tudomása szerint Vitális Szeghalom környékén bujdosik. Szeghalom község határában lakik régi szeretője, akihez gyakran ellátogat. Mivel az állítás valószínűnek bizonyult, *Szeghalom községben 150 főnyi csendőrséget összpontosítottak*, amely most Sárretnen kutatja a gyilkost.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

— **Ágyukkal a repülőgépek ellen.** Franciaországban a piccardiai hadgyakorlatokon tegnap rendkívül érdekes kísérleteket tettek. Aeroplánok szállottak fel, amelyeket automobilra szerelt nagy kaliberű ágyukkal és mitralésokkal vettek célba. Délelőtt nagy köd terjengett és a repülőgépek nem látszóttak, déltájban eloszlott a köd és az ágyut, amely úgy van az automobilra alkalmazva, hogy csöve függőlegesen áll, beirányították Latham repülőgépre. A hirneves aviatikus magával vitte a magasba Joste hadnagyot, a felderítő csapatok vezetőjét. Alig emelkedett az Antoinette-gép felszám méter magasságba, eldőrdült az automobil-ágyú és, hetvenöt centiméteres lövege süvitve suhant el a repülőgép mellett. Az eredmény meglepő volt. Latham merész kanyarodásával fellibbent, aztán visszatért kiindulási helyére és sértetlenül szállt le, de a nagy légnomástól gépének váza eltörtött. Délután Aquaviva hadnagy indult repülőgéppel felderítő szolgálatra. Ez a Bleriot-monoplán olyan magasán járt, ahol nem érte utól ágyugolyó.

— **Bérbeadott léghajó.** A „Berl. Tagbl.“ frankfurti levelezője azt az érdekes hírt közli, hogy báró Goldschmidt-Rothschild gróf Zeppelin „Z. Z. 6“ nevű léghajóját kibérelte e hó 16-án Baden-Badenből Frankfurtba teendő kékutatásra. A menetdíj az első két órára 2000 márka, minden további megkezdett órára pedig 1000 márka.

— **Francia aviatikus Pésett.** Versepy Leon francia aviatikus Demoiselle Zsigmond monoplánján felszállást rendezett Pésett. A felszállás nagyon szépen sikerült. Csütörtökön egyáltalán nem tudott felszállani s vasárnap is mindössze vagy tíz kilométert repült be, vagy husz méter magasságban.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Latabár bucsuja.** Latabár Árpád, a budai közönség egyik kedvence, ma este bucsuzott el közönségétől a Budai Szinkór színpadán a „Várás keringő“ Lothár szerében. A bucsuzó művészt a közönség igen meleg ovációban részesítette s az előadás után sokáig tartó tapssal fejezte ki iránta táplált rokonszenvét. A kitünő művész szerződése értelmében még e hó folyamán megkezdí szereplését a Király Színház színpadán.

(*) **Hírek az Operából.** Az Operaházban holnap, szerdán Carmen kerül színre, a czimzerepben Szamosi Elzával, Don José — Környey, Escamillo — Rózsa, Frasquitta — Payer, Mercedes — Berts, a két csempész — Ney B. és Pichler, Zuziga — Kornai, Morales — Mihályi lesz. A negyedik felvonásban előforduló manolát Nirschy Emilia táncolja. Vezényel Márkus Dezső karmester. Csütörtökön Don Juant adják, melynek főszerepeit Vasquezné, Berts, Hajduné, Takáts, Arányi, Kornai, Hegedűs és Venczell éneklik.

(*) **Vizváry Mariska vendégszereplése.** A máramarosi közönségnek a jövő héten nagyon kedves vendége lesz: *Vizváry Mariska*, a Nemzeti Színház bájos művésznője fog e hó 19., 20. és 21. napján *Zilahy Gyula* társulatánál vendégszerepelni. A kitünő művésznő legparádásabb három alakítását, a „Kaméliás hölgy“, a „Francillon“ és „Váljunk el“ című francia darabokban mutatja be a máramarosiaknak.

(*) **Vigszínház.** Berezik Árpád háromfelvonásos vígjátéka, a „Művész felesége“, amelyet szombaton, e hónap 17-én adnak először a Vigszínházban, a következő szereposztásban kerül bemutatásra: Baán — *Hegedűs Gyula*; Olga, a feleség — *Vársányi Irén*; Tótor — *Fenyvesi Emil*; Léonie — *Garsi Mariska*; Emma — *Harmat Hedvig*; Molnár — *Tanay Frigyes*; Pálky — *Tapolczay Dezső*; Pálkyné — *Komlós Ilka*; Eberhardt — *Szerényi Zoltán*; Eberhardtné — *Varga Anna*; Gelb — *Sarkadi Aladár*; Gelbné — *Tóth Stefánia*; Kornay — *Vendrei Ferencz*; Szidi — *Fürth Elvira*; Inas — *Kassay Győző*. — Holnap, kedden a Vigszínházban az „Osztrigás Miezi“-t, *Feydeau* híres bohózatát ismétlik.

(*) **A kard becsülete.** Kazaliczky Antal új színdarabjának, „A kard becsülete“-nek, ma volt a főpróbája a Fővárosi nyári színházban. A főpróba igen hangulatosan folyt le s becsületére vált volna bármely közsinházban. Szép sikerre van kilátása *Szeghőnek*, *Haraszti Miecznek*, *Ternyeinek*, *Árkossynak*, de jól játszanak közülük még: *Andor Mária*, *Fekete* és *Herczeg Jenő* is. A darab iránt nagy az érdeklődés.

(*) **Bahr új drámája.** Bahr Hermann „Gyerekek” című drámáját már befejezte. A „Sztár” is a „Koncert” szerzőjének ez a legfrissebb alkalmása egyszerre kilencz színpadon fog bemutatásra kerülni. És pedig a berlini Lessing-színházban, a trezdaui udvari színházban, a hannoveri Residenz-színházban, a prágai cseh színházban, a lipcsei egyesült színházban, a frankfurti városi színházban, azonkívül Münchenben, Stuttgartban és Düsseldorfban.

(*) **A londoni japán kiállítás Budapestén.** A közel jövőben az Iparművészeti Múzeum helyiségeiben Nippon országának színes világa fog megelenedni. A londoni Fehérvárosban rendezett japán kiállítás, amelynek híre az egész művelt világot bejárta, nagyrészen idevándorol hozzánk. *Radics Jenő* miniszteri tanácsos az Iparművészeti Múzeum igazgatója most érkezett vissza Londonból, ahol a kiállítás vezetőségével és a japán kormány kiküldöttjeivel teljes megálapodásra jutott a kiállítás részleteit illetően is. Az eredeti terv szerint a kiállításra csak az iparművészeti vonatkozású csoportok, gyűjtemények és tárgyak kerültek volna Budapestre, de a japán kormány a kézművészeti alkotásoknak egy csoportját is a magyar kiállítás rendelkezésére bocsátja, még pedig azt a csoportot, amely a londoni kiállítás szípművészeti osztályának legérdekesebb része. A kiállítás ügyében különben a napokban Budapestre érkezik *Mano Bundzsi*, a japán kormány oktatásügyi csoportjának főnöke, aki *Radics Jenő*vel együtt megcsinálja a magyar kiállítás programját. A kiállításra külön eredeti plakát készül, amelyet *Utawaka Wakana* japán festőművész fest. — *Várpalotai Palotay Ödön* budapesti japán konzul holnap Londonba utazik, a londoni angol-japán kiállításra, ahol a Budapestén rendezendő japán kiállítás érdekében fog tárgyalásokat folytatni.

Nyiltter.

A szovjetek köztársaságát nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Azon igazán nincs mit csodálni,

○ hogy Fay valódi szodeni ásványpasztillái olyan jótévő hatást tesznek a nyak nyálkahártyáira, a gége és mellékesein a gyomor nyálkahártyáira is. A szodeni forrásokban lévő só különleges szer a légzőszervek bántalmait ellen és a savaknak a gyomorban való felgyülemése orvosiilag megállapított jó hatást tesz. Ebből következik, hogy Fay valódi szodeni pasztilláinak sohasem szabad egy háztartásból sem hiányoznia. Egy doboz ára csak 1 korona 25 fillér és minden idevágó üzletben kapható.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzert cs. és k. udv. szállító Wierl, IV/1. Grosse Neugasse 17.

MINDEN KÜLÖN ÉRTESETÉS MELLŐZÉSÉVEL!

Örömmel tudatjuk nagyrabecsült vendégeinkkel, rokonainkkal, barátainkkal és jó ismerőseinkkel, miszerint nevelt leányunk

Nauer Berta, Keszei Vincze urral jegyet váltott
Várady József és neje vendéglős.

Óvás!

A n. é. közönséget figyelmeztetjük, hogy **gummi-sarok** bevásárlásánál ügyeljen, hogy csak valódi

„BERSON“-gummisarkot

kapjon, mivel más, bőrből, kaucsukból stb. készült sarkok értéktelenek és gyorsan kopnak. Az eredeti „Berson“-gummisarkok a legrégebb gyártmányú és szakmában, teljes garanciát nyújt és mindenütt kapható **Siegmund Beer & Söhne cég Wien, VI. Mariahilferstr. 101.**

FŐVÁROS.

(*) **A kertészeti telep áthelyezése.** A székesfőváros a VI. kerületi lóportárdűlői Vágány-utcában 14.420 négyszögöl területen kertészeti telepet tart fenn, Minthogy ennek a teleknek az értéke annyira emelkedett, hogy a kertészeti üzemenk azon való fentartása nem gazdaságos, a mérnöki hivatal azt az előterjesztést tette a főváros tanácsának, hogy a kertészeti telepet a Népligetnek a kőbányai-ut, a MÁV. összekötő vasuti töltése és a Simor-utca meghosszabbításában gondolt utvonál által határolt területre helyezze át. Ezt a területet különben már a Népliget létesítésekor is erre a célra jelölték ki. A mérnöki hivatal előterjesztésével legközelebb fog foglalkozni a főváros **középtérségi bizottsága.**

(*) **(Mechwarth-szobor.** Mechwarth Andrásnak, a Ganz-gyár egykori elnök-igazgatójának szobrot állítanak. A szobor már elkészült és a Mechwarth-szoborbizottság kérvénnyel fordult a fővároshoz, amelyben kérte, hogy a szobor részére alkalmas helyet jelöljön ki, illetve engedjen át. A főváros mérnöki hivatala azt a javaslatot teszi a tanácsnak, hogy erre a célra a központi statisztikai hivatal mellett elterülő parkban jelöljön ki helyet, ahol a szobrot úgy helyeznék el, hogy arczozal a Margit-hid felé fordulna.

(*) **(Arlejtés.** A főváros tanácsa nyilvános árlejtést hirdet a X. ker. Alsóvaspálya-utcának keramittéglaival való burkolására. Az ajánlatok beadási határideje október 3-ának délelőtti tizenegy órája. Az ajánlatokat a II. (középtérségi) ügyosztály vezetőjéhez kell benyújtani.

(*) **(A németvölgyi árok betömése.** A németvölgyi-uton és a Királyhágó-utczán mintegy 1300 méter hosszúságban végigvonul a németvölgyi (Orbánhegyi) árok. Az ottani érdekelttség már régóta sürgeti ennek az ároknak, amelyet közegészségügyi szempontból is kifogásolnak, a betömését. A mérnöki hivatal most kidolgozta a betömésre vonatkozó terveket és azzal az előterjesztéssel lép a tanács elé, hogy az árok helyén szabványos szelvényű betoncsatorna építését rendelje el. Az árok betömése és a csatorna felépítése 53.000 koronába kerülne.

(*) **(A fertőtlenítő-kocsik szaporítása.** A főváros tanácsa annakidején elhatározta, hogy a fertőtlenítő-intézet kocsiállományát tíz kocsival szaporítja. Ennek a tíz kocsinak a költsége 21.000 korona. A belügyminiszter ma értesítette a főváros tanácsát, hogy ezt a határozatát tudomásul vette.

EGYESÜLETEK.

(—) **Vendéglősök Országos gyűlése.** A Magyar Vendéglősök Országos Szövetségének X. rendes évi közgyűlése ma délután vette kezdetét az Országos Nyugdíjgyűlés XII. évi közgyűléssel *Bokros Károly* Andrássy-uti vendéglőjének emeleti különtermében. A közgyűlésen *Kassa, Szeged, Szombathely, Komárom, Győr, Temesvár, Tata, Debreczen, Arad, Erzsébetfalva, Kaposvár, Miskolc, Pozsony, Sopron, Félégyháza, Pécs* stb. városok kiküldöttei vettek részt.

Bokros Károly, a nyugdíjgyűlés elnöke nyitotta meg a közgyűlést talpraesett rövid beszéddel. Majd bemutatták a nyugdíjgyűlés igazgatóságának évi jelentését, amely rövid visszajelentést vet az egyesület fennállásának tavalyi, tizenkettedik esztendőjéről. Eszerint az egyesületi vagyon 560.212 koronára emelkedett, ami mindennél beszédesebb bizonyítéka az egyesület folytonos emelkedésének. *Dr. Solti Ödön* jogtanácsos megindokolta az évi jelentés egyes részleteit, azután pedig *Francois Lajos* mutatta be a felügyelő-bizottság jelentését. A jelentés tudomásulvétele mellett a közgyűlés a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadta. Az 1909. évről szóló zárszámadást és az 1910. évről szóló költségelőirányzatot *Nagy Sándor* titkár terjesztette elő. Mindkettőt egyhangulag elfogadták. Az alapszabály-módosításra tértek át ezután. Az igazgatóság által előterjesztett alapszabály-módosítás, ugyszólván minden pontját változás nélkül, egyhangulag fogadták el. A választmányi rendszer eltörlésére vonatkozó javaslatot az igazgatóság maga elejtette. Ezután a választásokat ejtették meg. Elnökké egyhangulag *Bokros Károlyt* választották meg újból. Alelnökök lettek: *Petánovits József és Sztanov Miklós*. Az igazgatóság tagjai lettek: *Malosik Antal, Müller Antal, Kommer Ferencz, Wilburger Károly, Döcker Ferencz, Hámor József, Katona Géza, Harsányi Adolf, Gundel Károly, Ébenhő Károly, Mitrovác Adolf, Schmidthoffer Vilmos*. Felügyelőbizottsági tagok lettek. Elnök: *Francois Lajos*; tagok: *Hack István, Mayr K. József, Páris Vilmos, dr. Szuly Aladár, ifj. Borhegyi Ferencz, Hajdu Imre*; pótagok: *F. Kiss Lajos, Szántó Ferencz és Frenreisz István*. A megválasztottak nevében *Bokros Károly* elnök köszönte meg a bizalmat.

A közgyűlés után este 8 órakor ismerkedő estélyre gyűltek össze a Magyar Vendéglősök Országos Szövetségének tagjai *Katona Géza* éttermében. Az estélyen megjelent a Munkaadók Szövetségének elnöke is.

(—) **Az Országos Protestáns Patronage Egyesület 1910. évi szeptember hó 17-én délután négy órakor tartja az ev. iskolák dísztermében (IV. ker., Sütő-utca 5. szám, II. emelet) I. évi rendes közgyűlését.**

(—) **A Bölcsészettanhallgatók Segélygyulete** a hó 17-ikén tartja ez évi alakuló közgyűlését a központi egyetem épületében. A Bethlen Gábor-Kör, a protestáns főiskolai ifjuság köre október 8-án tartja évnívító közgyűlését a Lónyay-utcai főgimnázium dísztermében (IX., Lónyay-u. 4-c).

TÖRVÉNYSZÉK!

A két első petíció tárgyalása.

Budapest, szeptember 13.

A júliusban lefolyt általános választások alkalmából a megválasztott képviselők ellen az ideán szokatlanul nagy számú petíciót nyújtottak be a Kuria választási tanácsához. Az első és második választási tanács a mai napon már meg is kezdte a petíciós tárgyalásokat. A mai napon *Rakovszky István* csornai és *Ostffy Lajos* cselekmölki mandátuma foglalkoztatta a tanácsokat. Határozatra csak egy-két nap múltán kerül a sor.

Rakovszky István mandátuma.

A Kuria I. választási tanácsa *Sebestyén Mihály* elnöklésével a *Rakovszky István* mandátuma elleni petíciót tárgyalta. Az előadói tisztet *Jancsó István* kir. kuriai bíró töltötte be. A petíció benyújtóját *dr. Tetélleni Ármín* ügyvéd jelentkezett. A választást *dr. Bonta Károly* ügyvéd védi. A petícióban megtámadott *Baditz Lajos* csornai kir. közjegyző személyesen jelent meg a tárgyaláson. Miután a petíció ellen alaki kifogást nem tettek, az elnök felhívta a petíció benyújtóját, hogy ismertesse a választás elleni kifogásokat. Az ügyvéd erre hosszasan ismertette a csornai kerületben lefolyt választást. A választás alkalmával nyolcz szavazattal maradt kisebbségben a nemzeti munkapárt, amelynek *dr. Cziráky József* gróf volt a jelöltje. A petíciót *Kiss Elek* csornai ügyvéd és tizenöt társa írta alá és abban *Baditz Lajos* a választás elnökét elfogultsággal vádolják. Elmondja ezután az ügyvéd, hogy *Baditz*, mint az első szavazatszedő bizottság elnöke a záróra dolgában törvénytelenül járt el, mert azt este tíz óra ötven perczkor kellett volna letelnie nyilvánítani, de ő azt csak egy félórával később, tizenegy óra ötven perczkor tette. A *Baditz* által vezetett jegyzőkönyv hamis adatokat foglal magában és a választás már ezért is megsemmisítendő. Súlyos vádak emel a petíció a megválasztott képviselő, *Rakovszky István* ellen is. Ő a katolikus hitű választókat a zsidók és zsidókkal azonosított Cziráky-párt ellen izgatva és így mandátuma az 1899. XV. t.-cz. 3. és 8. szakaszai alapján megsemmisítendő.

Mindezeket a tényeket és állításokat tanukkal a petícionáló kívánja igazolni, de igazolni kívánja a *Rakovszky* által szerkesztett Népujság számaiból is, amelyben ugyanő zsidó-pártnak nevezte a Cziráky-pártot és nyomtatvány utján is izgatott a párt ellen. A „Zsidó-párt Csornán” címmel megjelent cikkek tele van a zsidók és a Cziráky-párt ellen való izgatásokkal. Felajánlotta *Huszár Károly* és *Molnár János* néppárti orsz. képviselőknek a kihallgatását is. A petíció végül azt mondja, hogy szétküldötték a kerületben a néppárti Alkotmány című lapot, amelyben a csornai választást lecsémélő cikkek voltak.

Végül kérte az előadott nyolcz vádpontokra vonatkozólag a bizonyítás elrendelését, annak befejezte után *Rakovszky* mandátumának megsemmisítését az 1899. XV. törvényezikk 26. és 8. szakaszai alapján.

Dr. Bonta Károly, *Rakovszky* jogi képviselője, délután két óráig tartó beszédben igyekezett cáfolni a petícióban felhozott adatokat. A tárgyalást ekkor *Sebestyén Mihály* elnök holnap délelőtti napolta el, amikor *dr. Bonta* folytatja előterjesztését, majd *dr. Tetélleni Ármín* válasza következik.

Ostffy Lajos mandátuma.

A II. választási tanács *Zachár Emil* elnöklésével ugyancsak ma tartotta meg az első petíciós tárgyalást. Az itt tárgyalt petícióban *Ostffy Lajos* dr.-nak, a cselekmölki választókerületben négy szótöbbséggel megválasztott Kossuth-párti képviselőnek a mandátuma van megtámadva, *Ostffy* ellenfele *Maróthy László* volt aki ugyan csak Kossuth-párti programmal lépett fel. Ennek a petíciónak az előadója *Somogyi Mihály*. A tárgyalás megnyitása után *dr. Hiller József* bejelentette, hogy képviselni fogja a petíciót. *Ostffy* Lajos képviselő nevében és védelmében *dr. Fekete Károly* ügyvéd jelent meg. A petícióban megtámadott *dr. Berzsényi Dezső* választási elnök személyesen jelent meg a tárgyaláson. A *Fábián* Lajos és társai által benyújtott petíció azzal vádolja egy *Ostffy* Lajos megválasztott képviselőt, mint *Berzsényi Dezső* választási elnököt, hogy nagy számmal visszautasítottak igazolt szavazókat és olyanokat szavaztattak le, akik már rég meghaltak, sőt olyanokat is, akik a választás napján Amerikában voltak. A választási elnök a távollévo helyett másokat szavaztattatott le. A petíció számos okmányon és tanuval kívánja ezeket igaz-

zolni és kéri a Kuriát, hogy a fertőzött szavazatok vonja le Ostffy szavazatainak számából és mondja ki, hogy a szavazatok többségét Maróthy László nyerte el. A kérvényezők szerint a megválasztott képviselő és kortesei etettek itattak, vesztegettek. Mindezekért a választásnak az 1899: XV. tcz. 28. szakasza alapján való érvénytelenítést kéri.

A tárgyalás folyamán dr. Fekete Károly alaki kifogásokat emelt a petíció ellen és kimutatni igyekezett, hogy a petícióhoz a választási jegyzék nincs hiteles kivonatban csatolva; így a petíció a törvény értelmében visszatasítandó. Kérte a Kuriát, hogy a petíciót utasítsa vissza, a petícionálókat pedig a költségekben marasztalja el. Dr. Hiller József válaszában kimutatta, hogy az összes mellékletek a törvény szigorú utasítása szerint mellékelve vannak és ezért az alaki kifogás mellőzését kérte. A kir. Kuria választási tanácsa ezután határozathozatalra vonult vissza.

A tanács az alaki kifogásokat elutasította. A választók képviselőjében megjelent dr. Muzsik István ezután ellenpetíciót nyújtott be, amelynek ismertetése azonban csak holnap kerül sorra. Ezután dr. Hiller József részletesen ismertette a petíció anyagát, felszámolta a megvesztegetett választókat és azokat, akiket etetéssel és itatással szerzett meg magának az Ostffy-párt.

A petícionálók kérvényének előadása után a kérvényezők képviselője, dr. Hiller József kérte a tárgyalás elhalasztását, hogy a benyújtott ellenpetíciót áttanulmányozhassa. Dr. Fekete Károly eilenzte a halasztást. A tanács holnap dönt az elhalasztás kérdésében.

§ Markos Gyula kiszabadulása. Markos Gyula, volt országgyűlési képviselő, a Herkó Páter szerkesztője, akit — mint ismeretes — a kir. Kuria a bíróság ellen elkövetett sértés miatt három hónapi fegyházra ítelt, büntetésének kitöltése után, a mai napon elhagyta a fegyházat.

§ Kémkedési pör. Bécsben október 22-én lesz a tárgyalás Bartmann Pál volt főhadnagy ellen kémkedés miatt. A tárgyalás előreláthatólag négy napig fog tartani. Bartmann már egy ízben három évi súlyos börtönre volt elítélve, mikor megszorította gróf Beck volt vezérkari főnököt. 1909-ben tartóztatták le Laibachban kémkedésért. Ugy leplezték le, hogy egy magasrangú tiszt találkozott vele egy fényképezőnél, ahol erősítések fényképfelvételét adta át előhívás végett. A vizsgálat hónapokon át tartott.

§ Szabadlábra helyezés. Pár nappal ezelőtt a vádtanács által elrendelt letartóztatás folytán a gödi csendőrség letartóztatta és beszállította a budapesti törvényszék fogházába Montag Lipót kereskedőt, aki ellen Kneisel Henrik gyáros emelt panaszt egy hatezer koronás okirat meghamisítása miatt. Montag Lipót szabadlábra helyezésére érdekében felfolyamodást jelentett be a kir. ítélőtáblához, amely ma elrendelte szabadlábra helyezését, mivel nem látta a szökés veszélyét fennforogni.

§ Elitelt vasuti rabló. London földalatti vasútján a múlt hónapban egy William Simpson nevű apache megtámadta a vele egy kupéban ülő Samuel Frost nevű londoni kereskedőt. Simpson revolverrel rálőtt a kereskedőre, Frost azonban torokon ragadta támadóját, birkózni kezdett vele és le is teperte. A támadó valahogyan mégis kiszabadította magát Frost kezei közül és kiugrott a vonatból. Amikor a vonat megállához ért, Frost azonnal bejelentette a történeteket, amire a rendőrség nyomban átkutatta az alagutat és nemsokára rá is akadtak Simpsonra, akit letartóztattak. — Simpson ügyét tegnap tárgyalta a londoni bíróság, amelyik Simpson 12 évi kényszermunkára ítélte.

§ Sajtópör. Kovács József, a fogarasi függetlenségi kör titkára 1906 júliusában egy fővárosi esti lapban több cikkben élesen támadta Bauozero Guidó fogarasi főispánt. Szemére hánytva ezekben a főispánnak, hogy Kókóssy György megyei pénztárost, aki sikkasztott, elesapás helyett nyugdíjaztatta, hogy váltóit Kapocsányi, aki keze volt, ne legyen kénytelen kifizetni. A cikk miatt Kókóssy György, a sikkasztással meggyanusított nyugalmazott megyei pénztáros, rágalalmazási sajtópert indított Kovács József ellen. Ma tárgyalta ezt a rágalmazási sajtópert a büntető törvényszék esküdtbíróvá dr. Janniczky bíró elnöke alatt. A tárgyaláson a vádlott beismerte a cikk szerzőségét és kijelentette, hogy ő elsősorban a főispánt támadta a cikkben. A főmagánvádlóra vonatkozó sikkasztási vádat azonban fenntartja most is s kérte a bíróságot, hogy erre vonatkozólag rendelje el a valódiság bizonyítását. A bíróság közérdek címén helyt adott a kérelemnek s kihallgatta Borsay Rezső megyei irodavezetőt, aki vallomásaiban elmondta, hogy egy alkalommal Kókóssy György hozzámert és kérte, hogy szerezzen részére 400 forint kölcsönt, mert ennyi hiányzik a kezelése alatt álló pénztárból. Amint megtudta, később Kókóssy ezt a négyszáz forintot a városi főorvostól kapta kölcsön,

Arról is van tudomása a tanúnak, hogy a főorvos ezen kölcsönösszeg miatt perelte Kókóssy. Ugyancsak terhelőleg vallott Kókóssy Györgyre a kihallgatott másik tanu, Magyary Kálmán megyei iktató is. Az elnök ezután ismertette a megyei pénztárvizsgálóról 1907. év augusztus havában felvett jegyzőkönyvet, továbbá a lefolytatott fegyelmi vizsgálat iratait. Ezek az iratok kifogástalan rendben lévőknek találták Kókóssy pénztárkezelését. Az iratokra vonatkozólag a tanuk megjegyezték, hogy az alispán épp a fennforgó pénztárhány miatt vontta el Kókóssy-t a pénztárosi tisztségétől. Az esküdtek nem bűnösnek mondták ki a vádlottat, mire az esküdtbíró Kovács Józsefet rágalmazás sajtóvétségének vádjára alól felmentette és a főmagánvádlót a perköltségekben marasztalta.

§ Az albérlő. Molnár Ferenc munkás albérletben lakott Kulesár Sándornál kinn a Széchenyi-telepen. Egy alkalommal Kulesár észrevette, hogy Molnár szemtelően vetett a vele vadházasságban élő Gáspár Mária gyümölcsárusszonyra. Ez időtől fogva meghomlott a barátságos jóviszony Kulesár Sándor és albérlője között. Molnár Ferenc cfeletti hoszujában ez év április 20-án reggel nyolc és kilenc óra között fejszével támadt rá háziggazdájára, Kulesár Sándorra, aki ijedten menekült belakásába s magára zárta az ajtót. Molnár azonban a fejszével betörte az ajtót s a nyíláson keresztül belélt a szobába Kulesár Sándorra célozva. A golyó Kulesár Sándornak a szájába hatolt s oly súlyos sérülést ejtett rajta, hogy örökre nyomorék maradt. A mérénlyöt nyomban letartóztatták s a pestvidéki törvényszék esküdtbíróvá ma ítélkezett felette szándékos emberölés kísérletének büntetéséért. A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy Kulesár Sándor kezében volt a revolver s véletlenül ő lötte meg önmagát. A kihallgatott tanuk azonban ráczáfoltak s az esküdtek megállapították bűnösségét, mire az esküdtbíró négy évi fegyházzal sújtotta Molnár Ferencet.

§ Beesapott hitelező. Aczél Viktor, a Magyar Ásványórlő és Grafittgyár R.-T. igazgatója 1908. év november első napjaiban felkereste dr. Kassai Ferenc fővárosi ügyvédet és 500 koronát kért tőle kölcsön a részvénytársaság részére a munkáshérek kiűzésére. Az ügyvédnek nem lévén pénze, Tarján Hugótól szerezte meg az ötszáz koronát, mire a részvénytársaság igazgatói, Aczél Adler Viktor és Aczél Adler Berthold 1908. november 6-án átadtak dr. Kassai Ferenc ügyvédnek egy levelet, amelyben elismerték az ötszáz korona kölcsön kézhezvételét és ennek fedezetére Tarján Hugónak engedményezték összesen 648 korona 62 fillér követelésüket oly kikötéssel, hogy az adóssokat az engedményezés megtörténtéről üzleti szempontból értesíteni nem fogják, de kötelezték magukat, hogy az összegeket nyomban hozzájuk leendő beérkezés után azonnal elküldik Tarján Hugónak. Tarján Hugó hiába várt a pénzre, azt nem kapta meg, ellenben azt megtudta, hogy a reá engedményezett követeléseket Aczél Viktor és Aczél Bertold megkapták és megtartották maguknak. Erre azután Tarján Hugó feljelentette a két gyári igazgatót sikkasztás büntetéséért. A kir. ügyészség nem vállalta a vád képviselőt, mire Tarján Hugó mint pótmagánvádló adott be ellenük sikkasztás büntetésért vádiratot. A vádirat ellen a gyárigazgatók kifogással éltek. Ma tárgyalta ezeket a kifogásokat a büntető törvényszék vádtanácsa s dr. Kertész Adolf vádelőterjesztése után mindkét gyárigazgatót sikkasztás büntetéséért vád alá helyezte.

§ Elitelt rablógilkosok. Olár Juon sztanai molnár és felesége, továbbá Prekup György kirabolták és meggyilkolták Nedesán sztanai molnár. A kolozsvári esküdtzék ma tárgyalta az ügyet és gyilkosságban mondták ki a vádlottakat bűnösnek, mire a bíróság Olárt életfogytiglani fegyházra, Prekupot 15 évi fegyházra, Olárnét pedig 5 évi fegyházra ítélte.

§ Agyonlőtt vadász. Az aradi törvényszék esküdtzék tárgyalta ma Pask Vazul erdőőr bűnügyét, aki Opre Ferenc vadászot lelőtte. A tanvallomásokból kiderült, hogy Opre Ferenc vadász több erdőort megsebzett és tavasszal Pask Vazul erdőort is üldözöbe vette, aki önvédelemből kétszer rálőtt Opre-ra. A golyók találtak s Opre halva rogyott össze. A vád- és védbeszédek meghallgatása után az esküdtzék az önvédelemből való fegyverhasználat jogosságát elismerte és a törvényszék az esküdtek verdiktje alapján Paskot fölmentette.

Üzletáthelyezés!

Kossuth Lajos-u. 11. szám alatti **vaszon, fehérnemű és pongyola** üzletemet f. é. augusztus havában IV., Kecskeméti-u. 9. szám alá helyeztem át
VILCSEK VILMOS
ezelőtt Kanitz Ferenc és Társa beltagja

SPORT.

Bécsi versenyek.

— Hatodik nap. —

A meglepetések ma folytatódtak s csak egyik-másik futamban vergődött be nagynehezen a favorit, de ebben sem volt köszönet, mert ezeket javarészt csak a beavatottak fogadták, ami természetesen végeredményben a jóhiszemű publikum teljes letörését eredményezte.

A Verneuil-handicap hatalmas mezőnyt gyűjtött startjához s a népes field favoritja Unbedacht lett, Budapesten legutóbb mutatott remek formája alapján. Azonban a fogadók nagy tévedésben voltak, midőn abban reménykedtek, hogy a Falb-csikó ismét le fogja lépni az egész társaságot, mert most figyelembe kellett volna venni, hogy nem Pretzner, hanem Carslake ült a favorit nyergében és az nyilvánvaló dolog, hogy az ausztráliai alatt favorit jó sehogysem bír menni s szinte csodálatosnak tartjuk, hogy a harmadik helyet meg tudta védeni Dinna Forgive ellen. Azonban a fogadóknak egy vigaszuk mégis lehet, mert a győzelem a családban maradt, tudniillik Hewitt révén, aki az elsőnek helyezett Lógós-t lovagolta s ennek győzelmére lett is elhelyezve pénz a könyveseknél. Második a hanyagolt Malina lett. A Kohlmarkti díj szintén meglepetéssel ért véget. Itt a rég nem futott Dinom-Dánom fölényes győzelmet aratott nagyon jó társaság fölött. A Buckingham-mén úgy látszik ismét tavaszi formájában van, legalább erre enged következtetni az a stílus, amelyben magr mögött hagyta ellenfeleit. A favorit Egeria ma még rövidebb távon sem tudott érvényesülni s nem is számíthatunk rá egy darabig, amíg csak a közönség egészen meg nem feledkezik róla, amikor egy alapos meglepetéssel újra megmutatja, hogy még nem számítható a legutolsó lovak közé. Második a versenyben Kalina lett, mely legközelebb már esedékes egy verseny megnyerésére; harmadik Sénéchal, Gourmande és a pullolt mezőny előtt.

Részletes eredmény a következő:

I. Háromévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 1600 méter. 1. Br. Rothschild J. hdn. sk Succi 52 és fél kg (Hewitt), 2. Dávid E. sk Carmina 51 és fél kg (Pretzner), 3. Mr. C. Wood sm Konferenzer 55 kg (Janek). — Futottak még: Schön Agnes, Pénzvesztő. — Biztosan nyakhozszal nyerve, nyakhozszal harmadik. — Tot.: 10:32, 20:36, 52.

II. Nyeretlen kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Táv 900 méter. 1. Br. Rothschild A. sm Peppermint 56 kg (Janek), 2. Br. Uchtritz Zs. sk Borona 54 és fél kg (Pretzner), 3. Br. Springer G. pm Radoufer 56 kg (Carslake). — Futottak még: Hubertus, Mariner, Liska, Aventin, Moldova, Gretelein, Hep-Hep. — Holtversenyben nyerve, háromnegyed hozszal harmadik. — Tot.: 10:20, és 16, 20:27—24, 27.

III. Kohlmarkti díj. Díj 6000 korona. Táv 1300 méter. 1. Geist G. 66 stpm Dinom-Dánom 59 kg (Winkfield), 2. Hg. Lubomirski Gy. 36 sk Kalina 51 és fél kg (Hewitt), 3. Br. Springer G. 36 sm Sénéchal 55 kg (Carslake). — Futottak még: Gourmande, Riddi, Gaboriau, Gracieuse, Egeria, Alnok, Pényes Bogár. — Könnyen három hozszal nyerve, egy hozszal harmadik. — Tot.: 10:115, 20:56, 48, 37.

IV. Verneuil-handicap. Díj 10.000. korona. Táv 1200 méter. 1. Dreher A. sm Lógós 53 kg (Hewitt), 2. Hg. Pálffy M. pk Malina 45 és fél kg (Peschka), 3. Jankovich-B. Gy. pm Unbedacht 54 kg (Carslake). — Futottak még: Dinna Forgive, Rose D'Amour, Nebulo II., Anita, Half and Half, Ruth, Merryman, Akbar, Zenezuna, Union Jack, Volonsyi, Isabey, Livia, Sergeant. — Biztosan egy hozszal nyerve, nyakhozszal harmadik. — Tot.: 10:96, 20:51, 116, 37.

V. Háromévesek handicapja. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Dreher A. pk Sophie 48 és fél kg (Vivian), 2. Br. Rothschild A. pk Mindenem 56 kg (Janek), 3. Mautner V. pher Hajmáskér 52 kg (Carslake). — Futottak még: Cromwell, Peszonka, Pierette, Mutaték, Bella Donna, Precioza, Bombardon, Come in front. — Biztosan egy hozszal nyerve, másfél hozszal harmadik. — Tot.: 10:134, 20:65, 51, 65.

VI. Eladók akadályversenye. Díj 3000 korona. Táv 3200 méter. 1. Gr. Orssich P. száz. 46 pk Gallette 65 és fél kg (Sparkes), 2. Lukács E. száz. 46 pk Szerey 66 és fél kg (Lázár), 3. Nowolny L. il. sher Off 70 g (Slinn). — Futottak még: Tilly, La Belle Etolile, Saalau. — Könnyen másfél hozszal nyerve, tizenöt hozszal harmadik. — Tot.: 10:24, 20:32, 38.

VII. Eladó kétévesek handicapja. Díj 2000 korona. Táv 1100 méter. 1. Dávid E. pk Sültő 54 és fél kg (Pretzner), 2. Rehoczky G. sm Nebulo 48 és fél kg (Kozuch), Szemere M. pm Tüzes Szent 48 kg (Janek F.). — Futottak még: Casserole, Raemonde, Gerdur, Hubertus II. — Biztosan nyakhozszal nyerve, három hozszal harmadik. — Tot.: 10:44, 20:34, 31, 40.

Péponnet-ért ma délelőtt 11 órakor bánatot jelentett tulajdonosa a Jockey-Clubnál a jövő vasárnap dülőre kerülő Jubileumi díj-ban.

() Las-Torres rekordkísérlete. A magyar atletikai club házi uszóversenyén dönt el a 200 méteres clubbajnokság, mely Las-Torres Béla és Zachár Imre párharcra volt. A Beaurepaire által felállított

világrekord 220 yardra (201:08 m. 2 p. 30 mp.), melyet egy 25 yardos (22 m. 85 cm.) uszodában nyolcz fordulóval állított fel, Las-Torres a 200 métert a 33 $\frac{1}{3}$ m. hosszú csömöri-uti pályán, hat fordulóval 2 p. 30 $\frac{1}{2}$ mp, alatt uszván meg, oly formát mutatott, hogy legjobb reményekkel nézőnk *Beurepairevel* való találkozására elé. A szenzációs mérkőzés szeptember 22-én lesz Londonban Anglia 220 yardos bajnokságában.

() **A budaiak viadala.** A Budapesti (Budai) Tornaegylet őszi athlétikai és tornaversenye 1910. évi szeptember hó 17-én és 18-án fog lefolyni az egyesület II. ker. széna-téri versenypályáján; a Zsinger-vándordíj megrendezésével kibővített és husz versenyszámot felölöl versenyprogrammagyarazza azon körülményt, hogy az egyesület vezetősége szükségesnek látta a versenynek két napra való kiterjesztését. A verseny, amely mindkét nap délután három órakor veszi kezdetét, athlétikai és tornaszámokból áll és versenynemenként a két napon az alábbiak szerint oszlik meg. 1910. évi szeptember hó 17-én: I. 100 méteres síkfutás. II. 400 méteres síkfutás. III. 1500 méteres síkfutás. IV. 3000 méteres gyaloglás. V. Távoúgrás. VI. Diszkoszvetés. Az I—IV. sz. versenyek a Zsinger-vándordíj keretébe tartoznak. VII. Diszkoszverseny-csapatverseny (hatos csapatok részére). — 1910. évi szeptember hó 18-án: VIII. 800 méteres síkfutás. IX. 3000 méteres síkfutás. X. 110 méteres gátfutás. XI. Magasugrás. XII. Rudugrás. XIII. Súlydobás. XIV. Gerelyvetés. A VIII—XIV. versenyszámok a Zsinger-vándordíj keretébe tartoznak és egyszersmind egyéni versenyek. XV. 200 méteres síkfutás. XVI. Gerelyvetés (svéd). Tornaszati versenyszámok képzett tornászok számára. XVII. Nyújtó. XVIII. Korlátverseny. XIX. Lőtornászás. XX. Szabadgyakorlat (egyéni verseny egy előírt gyakorlattal). A tornászati versenyekben egy előírt és egy szabadon választott gyakorlat kötelező. Minden versenyszám győztese az egyesület Toldy-plakettjét, a második kis ezüst-, a harmadik nagy bronz-, a negyedik kis bronzérmét kap. A csapatversenyben győztes csapat az egyesület tiszteletdíját nyeri, míg a csapat tagjai kis ezüstérmét kapnak. A Zsinger-vándordíj értékelésében minden győzelem 3, a második hely 2 és a harmadik hely 1 pontot számít. Az egyéni versenyek tétje 3, a csapatverseny 10 korona. A Zsinger-díjra külön nevezési díj nincs. A verseny nevezési zárata 1910 szeptember 13-án este tíz órakor van; a nevezések Fűszfás Ferencz (IV., Bécsi-utca 4), a téték pedig Bartalits Aladár pénztáros címére (II., Iskola-utca 13) küldendők. Érdeklődőknek az egyesület a versenyre vonatkozólag szívesen szolgál felvilágosítással. Mint egyéb alkalmakkor, ugy most is vidéki egyesületek tagjai tétet nem fizetnek és bejelentés esetén elszállásolásukról az egyesület gondoskodik.

() **A Wiener Athletik Sportklub Budapest.** A W. A. C. évek óta rettegett csapata tudvalevőleg szembe helyezkedett klubjával, aminek vége az lett, hogy a W. A. C. teljesen új csapatot szervezett, ez az új csapat fog első ízben játszani Budapest. Ez a körülmény rendkívül felelősítette a budapesti publikum érdeklődését, mert bár a W. A. C. új csapata Bécsben elég szép eredményeket ért el, mégis sokan a sovínisták közül óriási magyar győzelmet remélnek. Az bizonyos, hogyha még oly jó is volna a W. A. C., azután a fényes forma után, melyet a F. T. C. bajnokcsapata múlt vasárnap mutatott, a sovínisták remélkedése ez alkalommal aligha marad el. A millenárius pálya közönsége ugyanakkor ezt megelőzőleg a B. T. C.—U. T. E. rendkívül érdekesnek ígérkező bajnoki mérkőzésének is szemtanuja lehet.

() **Vivás.** A Magyar Testgyakorlók Köre Ferenciek-tere 3. sz. a. vívóhelyiségeiben pezsgő vívó élet folyik. A régi gárda mellé az új tagok egész sora irakozott be és különösen a szomszédos tudományegyetem hallgatói tömegesen jelentkeznek arra való tekintettel, hogy a M. T. K.-ben délelőtt 11-től 1 óráig is van mindennap vivás és így a hallgatók üres délelőtti óráikban a vivás nemes sportjának hódolhatnak. A régi gárda már megkezdte a traininget és a hetenként pénteken rendezendő kör-poule estéken szándékoznak versenyzésbeli képességeiket fejleszteni. Egyébként a vívószakosztály a havonkénti vendégestélyeket is kultiválni fogja és előkészületben van egy országos junior-verseny rendezése. Ugy, hogy Bach Benő és Geller Alfréd klubvivómesterek nagy ambícióval tanítanak annál is inkább, mert a rendelkezésükre álló anyag a legjobb eredményekre enged következtetni.

() **A Műgyetemi Evezős Club.** A tavasszal megalakult Műgyetemi Evezős Club e hó cészején kezdte meg első rendes klub-évet biztató előjelek közt. Működő rendes tagjainak száma 110, kik, daczára, hogy a nyár folyamán túlnyomó részben távol voltak Budapesttől, több, mint 5000 kilométert eveztek s e szám még tekintélyesen meg fog növekedni, ha a klub nyolczasa Angliából megérkezik. A technikusok erős traininget folytatnak s remélik, hogy már a jövő év versenyén sikerrel vehetnek részt. A tisztújító közgyűlés e hó végén fog megtartatni.

() **Nemzetközi uszóverseny.** A FTC—WAC-match után lesz a F. T. C. VIII-ik nemzetközi uszóversenye, melynek nevezései nagyszertűen sikerültek. A legjobb versenyek a meghívási számok lesznek, valamint a felangolos bajnokság. Szenzációsnak ígérkezik a vízi póló is F. T. C. és Magdeburgi csapat között.

Minden nap

vegyen magához egy pohárka **Dr. Hommel-féle Haematogent**, közvetlenül a főétkezés előtt. Ez által étvágya helyre áll, idegrendszere megerősödik, bágyadtsága elmúlik és közérzete a leggyorsabban megjavul. — **Óvás! A Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell!** —

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank felévi mérlege.

Budapest, szeptember 13.

Nagy bankjaink közül a *Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank* tette közzé ma utolsóként felévi mérlegét. E mérleget közgazdasági körökben általános érdeklődéssel várták, nemcsak azért, mert általánosan tudott dolog volt az, hogy a bank üzletmenete az idén az egész vonalon erőteljesen fejlődik, hanem azért is, mert a jövőre nézve is nagyjelentőségű volt annak eldöntése, hogy a Laenderbankkal való érdekkapcsolat minő hatással volt a bank jövedelmeinek fokozására? A felelet, mely a felévi mérleg adataiból szól hozzánk, minden várakozást kielégít; az első félesztendő ugyanis **2.023.136 korona 80 fillér nyereséggel zárta a megelőző esztendő első felének 1.818.449 korona 39 fillérnyi eredményével szemben és így az elért nyereség 204.687.41 koronával haladja meg az előző év hasonló időszakának eredményét.** A nyereség ezen emelkedése kizárólag a folyóüzletből származik, ellenben jelentékeny egyéb nyereségek a jelen mérlegben nincsenek tekintetbe véve. Igen szép fejlődést mutat az intézet jelzálogosztálya; az év első felében 15 $\frac{1}{2}$ millió korona törlesztéses jelzálogkölesön folyósítottatott, miáltal a kölesönállomány a fél év végén 65 $\frac{1}{2}$ millióra emelkedett; a zálogleveleket tekintettel arra, hogy az első fél év fix kamatozású papírok elhelyezésére általában kedvező volt, igen előnyösen sikerült elhelyezni és azoknak a folyó évben a hollandi piacon történt bevezetése is sikerrel járt.

Lényegesen emelkedett a nyereség az *értékpapír- és értékpapírbizományi* számlán, ami a folyó év első felének élénk tőzsdéi forgalmában leli magyarázatát. A kamatszámala eredménye szintén túlhaladja az előző év megfelelő időszakának eredményét és az élénkebb üzleti forgalom következtében a jutalékszámala is párhuzamosan növekedett. Örvedetes emelkedést mutat a *fiókok jövedelme*, mely mintegy 70.000 koronával nagyobb volt, mint a múlt év megfelelő időszakában. Jórészt a fiókok sikeres működésének tudható be az is, hogy a betétállomány évről-évre fokozatosan növekszik és a fél év végén 131 millió koronára szaporodott. Ezen kedvező eredmények következtében az intézet vezetősége a már évekket ezelőtt felkarolt fiókközpont további fokozatos kiépítését tette komoly megfontolás tárgyává és már a közel jövőre néhány új fiók megnyitását tervezi. Szindikátusi üzletek közül a jelen mérlegben csak a Magyar Általános Takarékpénztár tőkefelelősi szindikátusa, valamint az 1908. évi 4 százalékos magyar koronajáradék kibocsátási konszortialis részvételéről elszámolásra. Az áruosztály arányban állott a múlt évi közepes terményeredményével anélkül azonban, hogy ezáltal az elért nyereség lényegesen csökkent volna. A fővárosi közraktárak a folyó év első felében megfelelő forgalmat tüntettek föl és az elért eredmény a múlt év megfelelő szakában kimutatott nyereséget felülmúlja. A bari közraktárak eredménye is jobb, mint a tavalyi. Az elért nagyobb jövedelemmel szemben természetesen emelkedtek a kiadások is; emelkedést mutat fel az adószámala, a tisztí fizetések számlája és a jóval

nagyobb forgalom következtében az általános költségszámla.

Egészben véve, hogyha figyelemmel vizsgáljuk az alább következő felévi mérleg adatait, első pillanatra szembeötlő, hogy a bank jövedelmei tételről-tételre emelkedtek, még pedig — amint az az elmondottakból kitűnik — oly mértékben, amely biztos garanciája annak, hogy az egész évi eredmények is még az első felévinél is nagyobb arányú növekedést fognak fölmutatni. Kétségtelen, hogy a Laenderbank hatalmas tőkeereje is hozzájárult a Leszámitoló Bank nagy üzleti sikereihez, de azok főforrása mégis az a nagy koncepcziója és igazán európai nivóju vezetése, amelylyel nagynevű elnöke, madarassi *Beck Miksa* kormányozza az intézetet. Amiként a munkáiból magának követeli az oroszlanrészt, azonképpen a siker szerése is őt illeti. A nyereség- és veszteségszámla részletes adatai a favaljához viszonyítva egyébként a következők:

Jövedelem: nyereség értékpapírokon az értékpapír bizományi üzletben és társas vállalatoknál K 460.319.7 (+ 107.820.52), nyereség a jelzálogkölesönügyletben és saját zálogleveleiben K 304.278.72 (+ 72.981.64), nyereség külföldi váltókon és pénzekben K 21.978.60 (+ 3643.03), fiókok jövedelme K 180.721.98 (+ 71.781.95), intézeti ház jövedelme K 48.350 (+ 150.—), különféle nyereségek K 26.797.56 (— 1846.78), jutalékszámala K 276.709.62 (+ 13.992.04), kamatszámala K 1.312.218.05 (+ 37.264.11), nyereség a budapesti és vidéki közraktáraknál K 204.820.34 (+ 13.082.01), nyereség-átthozat az előző évről K 315.502.27 (+ 2757.08), összesen K 3.151.696.71 (+ 321.625.60).

Kiadás: adószámala K 143.350.46 (+ 26.808.85), tisztí fizetések és általános költségek K 960.209.45 (+ 85.129.34), kétes követelések leírása K 25.000 (+ 5000), összesen K 1.128.559.91 (+ 116.938.19), első felévi nyereség K 2.023.136.80 (+ 204.687.41).

A francia kölesön ügye és a tőzsde. Lapunk vezetőhelyén foglalkozunk azzal, hogy az 560 millió kölesönnek Franciaországban való elhelyezéséről a magyar kormány lemondott. E hír az értéktőzsdére is kedvezőtlen hatást gyakorolt, aminek következtében a Magyar Hitel az előtőzsdén hat koronával, a többi értékek 2—3 koronával csökkentek s az irányzat a nemzetközi értékek piacán általában lanyha volt s csak akkor javult meg, amikor az olesón kínált nemzetközi értékeket alacsony áron vásárolni kezdték. A bécsi tőzsdén szintén kedvezőtlenül fogadták a magyar kölesön meghiusulásának hírt. A hitelrészvényeket budapesti számlára adták s az erős kínálat következtében a kulisszaértékek ára szintén csökkent.

A tőzsdetanács ülése. A tőzsdetanács ma délután öt órakor Simon Jakab alelnök elnöklésével teljes ülést tartott, amelyen elrendelte a Magyar Kereskedelmi Hitelbank R.-T. részvényeinek tőzsdéi lajstromozását és árjegyzését. Ezenkívül folyó ügyeket intéztek el.

Az osztrák osztályorsjáték. Már megirtuk, hogy Bécsben ismét napirendre került a kis lutri eltolásának és az osztályorsjáték fölállításának kérdése. Jelentettük azt is, hogy tárgyalások folynak oly irányban, hogy a bécsi osztályorsjáték a magyar osztályorsjáték közreműködésével jöjjön létre. A dolog azonban még csak a tervezetéseknél tart. Terv pedig van sok, majd minden nagyobb bank foglalkozik vele. Mintául a magyar osztályorsjátékot veszik, mely ugyan csak 3 milliót jövedelmez a magyar államkincstárnak, de a magyar osztályorsjáték részvénytársaság részvényeinek átlagos osztaléka e társaságnak 13 éves fennállása alatt 23 egyharmad százalék nem számítva azt a több mint negyedfél milliónyi tartalékot, amit ez a társaság 13 esztendő alatt még ezenkívül összegyűjtött. Arra persze nem számítanak a bécsi bankok, hogy az osztrák osztályorsjáték is ily jövedelmező legyen, miután az osztrák államkincstárnak nem 3, hanem 14 millió korona jövedelem kellene az osztályorsjátékból. De hogy még így is jó üzletnek tekintik, az kitűnik abból, hogy az egyik bécsi bank, amelynek úgy látszik a legtöbb sánca van ennek az üzletnek az elnyerésére, azon az alapon csinálta a kombinációját, hogy az osztrák

osztályorsjáték-társaság részvényeit 250 százalékos ársíóval helyezheti el. Ez is mutatja, hogy a bankok mily fényes üzletnek tekintik az osztályorsjátékot. A bankok tervezeit még természetesen titokban tartják — írja a Hítel — és csak annyi tudódott ki eddig, hogy az egyik a Magyar kir. osztályorsjáték részvénytársasággal közösen akar az üzletre pályázni, miután ennek már alapos és igen becses tapasztalatai vannak. De nemcsak a bécsi, hanem külföldi bankok is foglalkoznak a tervvel. Így a berlini Deutsche Bank is pályázik az üzletre. Akár önállóan, akár egy bécsi bankkal társulva. Arra támaszkodik ez, hogy a magyar osztályorsjátékban is része van az elszázi bank-részvénytársaságnak Strassburgban, melynek felügyelőtanácsi elnöke tagja is a magyar osztályorsjáték-részvénytársaság igazgatóságának. A legkomolyabb jelölt erre az üzletre azonban az osztrák postatakarékpénztár, amelyet Bilinski pénzügyminiszter már amúgy is az állami bank rangjára emelt. Nem valószínű ugyan, hogy az osztrák postatakarékpénztár egymagában pályázzék erre az üzletre, hanem egyik-másik bankkal szövetkezik. Az szinte kétségtelen, hogy a legnagyobb előnye annak a banknak lesz, amely a postatakarékpénztárt is részesíti az üzlet jövedelmében és ezért a tervezők majd mind a postatakarékpénztár kegyeiért hajlonganak.

Az Unió Délamerikában. Északamerikai nagyiparosok, számszerint 150 gyáros, vállalkozó és kereskedelmi társulat 300 millió dollár alaptőkével részvénytársaságot alakítottak, amelynek célja, hogy az amerikai gyárak termékeinek piacot szerezzenek Dél-Amerikában.

Uj igazgató a Jelzálog-Hitelbanknál. Legutóbb megírtuk, hogy a Magyar Jelzálog-Hitelbank üzletkörébe felveszi a rendes banküzletet is. A banküzlet vezetőjeül — amint értesülünk — Blum Brunó, a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatója van kizemelve. Brunó azelőtt a Mercur Bank és Váltóbank T. ügyvezetője volt s kiváló szakképzettsége folytán hívta meg a Kereskedelmi Részvénytársaság. A Jelzálog-Hitelbank és Blum Brunó közt most folynak a tárgyalások, amelyek azonban a közeli napokban be is fejeződnek.

A török kölcsön. Ismeretes, hogy Törökországnak sikerült nagyobb kölcsönre szert tenni Párisban. Megírtuk azt is, hogy a kölcsön jegyzése érdekében tárgyalások folytak a párisi tőzsdetanácsnál. Most arról érkezik hír, hogy a francia kormány a török kölcsönnek a párisi tőzsdén való jegyzését feltétele nélkül megengedte.

A konstantinápolyi villanyvilágítás ügye. Már több ízben foglalkoztunk Konstantinápoly városának villanyvilágítási ügyével. Megírtuk, hogy a Ganz-gyárnak biztosított a munkálatok elvégzése. Most ez ügyben Konstantinápolyból a következőket írják a M. H.-nak:

„Hónapok vajudása után végre dülőre jutott a villanyvilágítás ügye s ma már befejezett ténynek tekinthető, hogy a török fővárost a mi Ganz-gyárunk fogja villanyvilágításra berendezni. Azt az ottomán részvénytársaságot azonban, mely a vállalkozást finanszírozza és vezetni fogja, a magyarok egy francia csoporttal együtt fogják megalapítani. Ezt az eredményt hosszas és elkeseredettnek mondható küzdelem előzte meg, melyben a magyaroknak nem volt egyéb fegyverük, mint a beértesített ajánlat kitünő volta, francia részről ellenben akcióba lépett a politikai és pénzügyi befolyás. Miként a magyar olvasóközönség is tudja, a török kormányának nagyobb államkölcsönre van szüksége s Dsavid pénzügyminiszter a múlt hónapban Párisban megállapodásra is lépett egy pénzcsoporttal. Már akkor híre járt, hogy a francziák különböző koncessziókat követelnek s a kormány ezek nélkül nem hajlandó az új török kölcsönnek a párisi tőzsdén való jegyzését megengedni. Bár hivatalosan tagadják, mégis kétségtelen, hogy a porta kénytelen volt e titkos föltételt elfogadni. Ennek tulajdonítható, hogy a Ganz-gyár csoportja bizalmas figyelmeztetést kapott, hogy lépjen megegyezésre a francia csoporttal. A múlt héten itt járt Tolnay Kornél, a magyar csoport képviselője, megkezdte a tanácskozásokat és

valószínűleg Budapesten vagy Párisban rövidesen létrehozzák a megegyezést. Ez év végén, vagy a jövő esztendő elején már meg fognak kezdődni a munkálatok, melyeknél egy csomó magyar mérnök és munkás kap alkalmazást. Több mint valószínű, hogy a megalakuló villamos-társaság igazgatóságában és hivatalnoki testületében is lesznek magyar emberek. Legnagyobb bizalom fogadja a magyar műszaki erőket, mert azok a szakbizottságok, melyek a nyolcz pályázó külföldi társaság ajánlatait átvizsgálták, egyértelműleg konstatálták, hogy a Ganz-gyár tervei a legjobbak. Kitünő benyomást keltett nemcsak a hivatalos körökben, hanem a közönségnél is az a körülmény, hogy míg a svájcziai és a francziák valóságos sajtó-campagnet rendeztek a maguk érdekében s a magyar ajánlat leszólására, addig a Ganz-csoport egyetlen betűt sem íratott az újságokba s válasz nélkül hagyta az ellenfelek intrikáit. Több befolyásos képviselővel volt alkalmam beszélni a villamvilágítási koncesszió ügye felől és valamennyien dicsérték a magyar társaság nobilis viselkedését.“

A Magánmérnökök Országos Szövetsége tegnap Arnstein Henrik udvari tanácsos, elnökigazgató vezetésével választmányi ülést tartott. A választmányi tagok nevében Glasner Antal építési vállalkozó üdvözölte az elnökigazgatót abból az alkalomból, hogy ő felsége az udvari tanácsosi címmel kitüntette. A napirend tárgyalása során igen fontos ügyekkel foglalkozott a szövetség. Így első sorban elhatározta, hogy fölterjesztést intéz a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a Közzárlítási Szabályok értelmében kiadott kiírási műveletek a Magánmérnökök Országos Szövetségének megküldessenek s eképen valamennyi budapesti építési vállalkozónak alkalmá legyen a kiírási műveletekben itt Budapesten betekinteni és ne kelljen azt a sok céltalan utazást végezni, amit ma a legtöbb építési vállalkozó megtesz, minthogy a kiírási műveletek csak a helyszínen, a közmunkát kiíró hivataloknál tekinthetők meg. Elfogadta a választmány Fenyő Henrik előterjesztése alapján a szabaddalmi törvényjavaslatra vonatkozó szövegségi észrevételeket, melyeket a kereskedelemügyi miniszterhez fognak fölterjeszteni. Foglalkozott továbbá a választmány a munkaadók és az alkalmazott mérnökök jogviszonyának szabályozásával.

Nagykörös város kölcsöne. Mai számunkban írtunk már arról, hogy Nagykörös városa a Földhitelintézetnél 1,700.000 koronás kölcsönt vesz fer. E hírünkre vonatkozólag a Magyar Földhitelintézet a következőket közli velünk: Nagykörös városa 1,700.000 koronás kölcsönre vonatkozólag a mai nap megjelent közleményt illetőleg van szerezésünk értesíteni, hogy a Magyar Földhitelintézet a kölcsönt 91,4 százalékos árfolyammal 50 évre 4,70 százalékos évi annuitás mellett engedélyezte.

Szeszforgalom. A fogyasztási adó alá eső szesznek a magyar korona országainak területén ez év augusztus havában volt termeléséről és forgalmáról a következő adatokat közli: A hivatalos megállapítások adatai szerint termeltek 36.431 hektolitert. Elszállítottak a fogyasztási adó lefizetése mellett a szeszfőzőkből, szabadrakományokból és szabadrakományokká nyilvánított szeszfinomítókból 56.824 hl. kontingenst és 20.589 hl. exkontingenst. Elszállítottak a fogyasztási adóval terheltén 34 hl. exkontingenst a vámvonalon át való kivitelre, 3126 hl. kontingenst és 11.367 hl. exkontingenst másnemű adómentes fölhasználásra.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARKÁD.

Mindenkit érdekel.

Tetszés szerint választható valódi angol divatszövetekből mérték és próba után készített elegáns

őszli Sacco-öltöny 33 forint.
vagy Felöltő

Gondos kivitel. — Kitünő szabás.

American House IV. Szervita-tér 3.
Török-palota.

Mit csinál Ön minden este??

— Diana sósorszeszszel dörzsöltetem magam.

— Miért éppen Diana sósorszeszszel?

— Mert meggyőződtem arról, hogy csak a

Diana sós-

borszesz

masszirozás:

1. csillapítja a derékfájást,
2. csillapítja a hátfájást,
3. csillapítja a csuvtól eredő fájaldalmakat,
4. csillapítja a reumatikus fájaldalmakat,
5. csillapítja a köszvényes fájaldalmakat,
6. csillapítja a fejfájást,
7. csillapítja a lábfej fájást,
8. csillapítja a szaggatási fájaldalmakat,
9. csillapítja az oldalszurás fájaldalmait,
10. csillapítja a megerőltetett és nehéz munkától származó fájaldalmakat

— Eppen ezért én csakis Diana sósorszeszszet vásárlók és semmi mást!

Egy eredeti üveg 44 fillér

és mindenütt kapható

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, szeptember 13.

A készáru-piaczon ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. Kielegítő kínálattal szemben a mal- mők elég jó vételkedvet mutattak ugyan, de rossz árakat ígértek. Mivel ezzel szemben az árubirtoko- sok elég engedékenyek voltak, így is élénk forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 55.000 q buza kelt el, eleinte a tegnapiaknál 10- 15 fillérrel, később már csak 5-10 fillérrel olcsóbb árakon. A legdrágább eladási ár 10.70 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10 korona 79 kilós tiszavidéki, de erősen keverékes buzáért. Egyéb gabonaneműk közül rozs változat- lan, árpa tartott, zab és tengeri szilárd. Forga- lombba került: 400 q rozs 7.25-7.27 és fél koronás árakon, 300 q zab 8.30-8.35 koronás árakon, 100 q tengeri 6.15 koronás áron és 1200 q árpa 6.90-7 koronás árakon. A határidőpiacon a mai üzlet kedvtelenül és a tegnapi zárattal némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán azonban igen nyugodt volt a hangulat és mivel elég jó vételkedv is mutatkozott, hamarosan megszűnt a jegyzések még további eszkkenése, amelyek aztán folyvást mérsékelten ingadoztak. Az októberi buza 4 fillérrel a tegnapi zárlaton alul, 10.08 koronán indult, 10.13 és 10.04 között változtatta az árfolyamát és zárlatkor 10.05 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, vé- geredményképpen ma az októberi buza hét fillér- rel, az áprilisi buza hat fillérrel, az októberi rozs két fillérrel, az októberi zab hat fillérrel, a májusi tengeri szintén hat fillérrel gyöngült.

A készáru-üzlet jegyzéke a mai tőzsdén a követ- kező volt:

Table with columns for Buza, Tiszavidéki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, Rózs I-rendű uj, Arpa takarmány I-rendű, Zab I-rendű, Tengeri belföldi uj. Includes prices per 100 kg and 100 q.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 300 q 80.5 k 21.30 K, 400 q 80 k 21.20 K, 2500 q 80 k 21.15 K felső okt. 15., 1600 q 79.5 k 21.15 K felső okt. 15., 2000 q 80 k 21.05 K felső, 500 q 79.5 k 21.20 K, 1000 q 79.5 k 21.- K, 100 q 79 k 21.30 K, 100 q 80 k 21.30 K, 1500 q 79 k 21.40 K Budára, 500 q 79 k 21.25 K, 100 q 78.5 k 21.25 K, 200 q 79 k 21.10 K, 400 q 79 k 20.90 K felső, 100 q 80 k 20.90 K felső, 400 q 79 k 20.- K keverékes, 3000 q 78.5 k 21.30 K, 3000 q 78.5 k 21.30 K, 100 q 78.5 k 21.10 K, 500 q 78.2 k 20.70 K szept. 12., 200 q 78 k 20.60 K, 200 q 78 k 20.80 K, 100 q 78 k 20.80 K, 2000 q 77.5 k 20.85 K, 1418 q 77 k 20.85 K, 1000 q 77 k 20.30 K felső okt. Pestvidéki: 200 q 79.5 k 21.20 K, 200 q 79.5 k 21.20 K, 250 q 77 k 20.80 K, 100 q 76 k 20.40 K. Bácskai: 2000 q 77.4 k 20.65 K okt. eleje, 5000 q 76 k 20.35 K okt. II. fele, 10.000 q 76 k 20.44 K. Temesvári: 5000 q 76 k 20.45 K okt. Bácskai: 4003 q 76.2 k 20.60 K. Bacskeki: 5000 q 75.8 k 20.35 K. Fejérmegyei: 100 q 79 k 21.10 K, 200 q 78 k 20.65 K. T.árpa: 650 q 14.- K kpf par, 300 q 14.- K kp. p., 100 q 14.- K kp. p., 200 q 13.80 K kp. p.

Rozs: 100 q 14.50 K kpf par, 300 q 14.55 K kp. p. Zab: 100 q 16.60 K kpf, 150 q 16.70 K kpf. Tengeri: 100 q 12.30 K kpf kocsiára.

A határidőpiacon kötöttett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-ra:

Buza októberre 10.08-09-06-13-04-08-05, Buza áprilisa 10.38-36-40-33-35-34, Rózs októberre 7.40-37-41-39-38, Rózs áprilisa 7.78-82-76-78-78, Zab októberre 8.08-08-10-02-04, Zab áprilisa 8.37-33-39-31-36-34, Tengeri szept. 6.04-95-02, Tengeri májusra 5.9-90-87-92-85.

Óra 30 perczkor zárulna:

Buza októberre 10.05-10.06, Buza áprilisa 10.34-10.35, Rózs októberre 7.39-7.40, Rózs áprilisa 7.78-7.79, Zab októberre 8.04-8.05, Zab áprilisa 8.34-8.35, Tengeri májusra 1911-re 5.85-5.86

Budapesti gabonaforgalom.

1910. szept. 11-től 1910. szept. 12-ig.

Table with columns: Érték, Elszállított, méter mássa. Rows: Buza, Rózs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa.

Értéktőzsde.

Az értéktőzsdén ma csak a nemzetközi értékek voltak elhanyagolva. Erről közgazdasági rovatunk- ban számolunk be. A helyi értékek piacán ma is nagy élénkség uralkodott és nagyobb arányu forga- lom fejlődött ki. Igen élénken volt keresve a két villamos vasut, a Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T., az Ujlaki, a Drasche, a Danubius és az Iparbank, az utóbbit azonban a déli tőzsdén sür- gősen kínálták, úgy hogy a mai árelőnye teljesen elenyészett. Forgalmába került: Hazai Bank 315.-314.50 koronán, Magyar Bank 752.50-756- 754-757 koronán, Budapesti Bank 560-564 ko- ronán, Lipótvárosi Takarékpénztár 209.50-209.75 koronán, Ujlaki 425.50-428 koronán, Drasche 641-649 koronán, Vasuti forgalmi 470-471-470 koronán, Danubius 505.50-509.50 koronán, Athe- naeum 330 koronán, Izzólámpa uj 344-345.50 koronán, Schlick-gyár 498-499 koronán, Iparbank 465-471-465 koronán, Adria 538-540-536 ko- ronán, Ruggyanta 470 koronán, Aszfalt 213 ko- ronán, Atlantika 314.50 koronán.

Az előzőszen forgalmába került: Osztrák hitel 855-858.25-857.75, Államvasut 764-762, Leszámitoló- bank 606-606.50-606, Jelzálogbank 486.50-489- 487.75, Rimamurányi 701.50-702-699, Városi villa- mosvasut 391.75-393.50-393, Közúti 751.50-755.50, Déli vasut 117.50-117 koronán.

A déli tőzsdén forgalmába került: Osztrák hitel 666.75, Magyar hitel 858-858.50, Államvasut 761.25- 760.75, Leszámitolóbank 608.50-610, Jelzálog 487.50- 488.50, Rimamurányi 700, Közúti 756-755, Városi villa- mosvasut 392.75-392.25 koronán.

Utótőzsde. Osztrák hitel 666.50, Magyar hitel 857.25, Államvasut 760, Leszámitoló 609.25, Jelzálog 486.75, Rimamurányi 698.50, Városi 394.50, Közúti 759 K.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, szeptember 13. (Saját tudósítónktól.) Noha a magyarországi termésjelentés kedvezőbb, semmint várták, a nyugateurópai piacok pedig lanyhák voltak, az itteni tőzsdén gabonaneműk- ben nem változott a helyzet. A kínálat buzában és rozsban olyan esekely volt, hogy a vásárlási kedv hiánya nem gyakorolt hatást az árakra. Árpa vál- tozatlan szilárd, takarmányárak lanyhák, magyar zab 5, tengeri 5-10 fillérrel lett olcsóbb. Jegyzetett buza: Tiszavidéki 10.75-11.30, bányai 10.45-10.90, székesfehérvári 10.05-10.50, mosoni és győri 9.80-10.25, felsőmagyarországi 9.80-10.40, déli- vasuti 9.85-10.35, marétföldi 9.80-10.25. Rózs: Totfelvidéki 7.85-8.05, csepeli 7.90-8, pest- megyei 7.90-8.15, déli vasuti 7.80-8.05, különféle ma- gyarországi 7.80-8.05, ausztriai 7.80-8. Árpa: Morvaországi 8.60-9.50, bécsvidéki 7.80- 8.50, felsőmagyarországi 7.35-9.50, csepeli 7.35-9.30, győri 7.25-8.50, dunamenti 7.25-7.75, déli vasuti 7.35 -8.60, északmagyarországi 7.25-9, takarmány 6-6.50, Magyar tengeri 6.40-6.50. Magyar zab 8.85-9.05, válogatott 8.95-9.25, ausz- triai 8.20-8.45.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szeptember 13. Arra a hírre, hogy a ma- gyar kölcsönt nem sikerült elhelyezni a francia pénzpiaczon, általános gyengülés állott be, magyar értékek és különösen magyar hitelrészvény budape- sti eladásokra jelentékenyen gyöngült. Állam- vasuti értékek realizációikra lényegesen árvesztése- geket szenvedtek. Korlátok közt a forgalom erősen szűk határok között mozgott, csak egyes építkezési értékek iránt mutatkozott érdeklődés. Az általáno- san gyöngült irányzat a déli tőzsde meggyitására is átterjedt, mert a helyi és budapesti eladások tovább tartottak. Berlin nyugodt irányzatot je- lentett.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 666.75, Magyar hitel 858, Laenderbank 526.50, Államvasut 762, Déli- vasut 119, Alpesi 767.50, Rimamurányi 699, Skoda 311, Török sorsjegy 258.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 665.75, Magyar hitel 856, Anglo 316.50, Bankverein 553.50, Laender- bank 528.50, Union 621, Magyar jelzálogbank 487, Államvasut 760.25, Déli vasut 118.25, Dunagőzhajózás 1130, Alpesi 765.25, Rimamurányi 699, Orosz járadék 103.85, Magyar Leszámitolóbank 628.

Bécs, szept. 13. (Magyar értékek zárlat.) 4 száza- lékos arany-járadék 112.-, Tiszai és szegedi kölcsön- sorsjegy -.-, Magyar hitelbank részvény 855.-, Magyar leszámitoló és váltó részvény 6 6.-, Rima- murányi 658.20, Magyar cukoripar -.-, Adria hajó- zási részvénytársaság -.-, Magyar koronajáradék 91.80, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény -.-, Magy. nyere-m. kölcs. sorsjegy -.-, Kassa-Oderbergi Vasutészv. -.-, Magyar jelzálogbank 484.-, Magy. kereskedelmi bank -.-, Az irányzat gyöngébb.

Bécs, szept. 13. (Osztrák értékek zárlat.) 4.2 száza- lékos papír-járadék -.-, 4 százalékos osztrák arany- járadék -.-, 1860-as sorsjegy -.-, Osztrák hitel- sorsjegy 665.-, Angol-osztrák bankrészvény 316.90, Bécsi Bankverein -.-, Osztrák magyar bank 1315.-, Déli vasut 117.75, Dunagőzhajózási tars. 1118, Dohány- részv. -.-, Cs. k. arany (vert) -.-, Német bankv. -.-, Osztr. Lloyd -.-, 4.2 száz ezüst jár. -.-, Osztr. koronajáradék -.-, 1864-es sorsj. -.-, Osztrák hitelintézeti részvény 667.-, Union-Bank -.-, Osztrák Laenderbank -.-, Osztrák-magyar államvasut 765.-, Elbavölgyi vasut -.-, Alpesi részvény -.-, 10 frankos -.-, Londoni váltóár -.-, Lipótkohó -.-, Török sorsjegy -.-.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 13. (Értéktőzsde.) Daczára több kedvező körülménynek, mint a londoni magán- kamatláb eszkkenésének, a czinkértékek és a belga nyersvasárak emelkedésének az árfolyamok a bá- nya- és villamosági értékek piacán szilárd irány- zat mellett visszamentek, mert ezen értékekben ter- jedelmes realizációk történtek. Bankértékek ked- vező megítélésben részesültek, vasutértékek is, különösen Santung és amerikai vasutak legna- gyobb részét magasabban jegyezték, míg a varsó- bécsi és Prinz Heinrich vasut, továbbá osztrák ér- tékek alábbszálltak. A további folyamán az üzlet nyugodt volt anélkül, hogy vételkedv nyilvánult volna és a gyöngülés a bánya villamosági piacán tovább tartott. Gőzhajósrészvények jól tartották magukat. Zárlat gyöngé. A készáru-piacz ipari érte- kei realizációikra estek. Napi pénz 3-2 1/2, magán- kamatláb 3 3/4%.

Frankfurt, szept. 13. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék -.-, 4 százalékos osztrák arany-járadék 98.90, osztrák hitelrészvény -.-, Déli vasut 23.-, orosz bankjegy 216.90, 4 százalékos új orosz kölcsön 25.10, Disconto Commandit 190.-, Dinamitruszt 1 1/30, Harpeni 198.90, Unifikált török járadék 93.60, 4.2 százalékos ezüstjár. -.-, 4 százalékos magyar arany-járadék 94.10, Magyar koronajáradék 91.90, Osztrák-magyar államvasut 162.80, Bécsi váltóár 55.-, Olasz járadék -.-, Ait. villamos- sági Edison 285.-, Gelsenkircheni 216.-, Laurakohó 175.60.

Hamburg, szept. 13. (Zárlat.) 4.2 százalékos osztrák- járadék 97.20, 1860. sorsjegy 174.-, Déli vasut 22.80, 4 százalékos arany-járadék 99.90, Osztrák hitelrészvény 208.10, Osztrák-magyar államvasut 162.75, Olasz jára- dék 103.50, 4 százalékos Magyar arany-járadék 94.40, Alpesi részv. -.-.

London, szept. 13. Angol consol 809.16.

Páris, szept. 13. (Zárlat.) 3 százalékos francia já- radék 97.00, Osztr. arany-járadék 101.25, Magyar arany- járadék 96.40, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. evről 506.-, 3 3/4 százalékos Olasz járadék -.-, Déli vasuti

elsőbbségi kötv. 287.—, 5 százalékos marokkói járadék 123.— 4 százalékos 1890. román kölcs. 963. 4. százalékos amott. románjár. 1905. 94.75, 5 százalékos orosz járadék 115.95, 4 és 161 százalékos 1909. orosz járadék 1.120, 4 százalékos spanyol jár. 95.65, 4 százalékos unifikált török jár. 95.17. Török sorsjegy 219.—, Török dohányrészevény 402.— Osztrák földhitelintézet —. Osztr. Länderbank 569.— Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 1820, Banque Ottomane 647.— Osztrák-magyar államvasút —, Déli vasút —, Meridionalvasút —, Hartman gépgyár —, Rio Tinto —, Sucrerie d'Égypte 81.—, Tula 371.— Urikányi kőszén 198, Chartered 44.75, De Beers 442.50 East Rand 132.50, Jagersfontein 218.50, Trans. Land Comp. 68.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 207. 5, Váltó német piacokra (rövid) 123.43, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó rövid 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/4, Csekk Londonra 25.23, Magánkamatlab 2 3/8.

Özleti tudósítások.

Szeszárak.

Table with 3 columns: Milyen időre, Kontingentált, Exkontingentált. Rows include Azonnali szállításra, Szept.—decemberre, Szept.—májusra, Január—májusra.

Kőbányai sertéspiac.

Arjegyzés. Szeptember 13. Hizott sertésárak. I. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronkint 320 kilgron felül) 146 fillértől 148 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilgr.) 150—152 fillérig. II. Magyar szellett: Közép (páronkint 240—280 kilgr.) 154—158 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilgrig) 160—164 fillérig. Sertéselészám: 1910. évi szept. hó 11. napján volt készlet 36318 drb. 1910. év szeptember 12. napján felhajtott 53 drb. 1910. szeptember hó 12-én elszállított 293 darab. 1910. év szeptember hónap 13-ik napjára marad készlet 36078 drb. A hizott sertésárak irányzata: változatlan.

Budapesti szurómarhavasár.

Szeptember 13. Felhajtott 594 drb első borju. (közte 86 rugott.) Arjegyzések: Elsőrendű első borjukért 116—126 fillérig, kivételesen 128—132 fillér, középmínőségű első borjukért 102—114 fillérig, silány és rugott borjukért 58—92 fillérig, kilogrammonként (levonás nélkül). Az irányzat változatlan, az árak silány és rugott borjuknál 2—4 fillérrel lógkint csökkentek.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közvágykötő igazgatóságától.) Szept. 13. Előző napi eladalm maradvány 49 drb sertés, 30 drb süldő. Mai felhajtás 1220 drb sertés. Összesen 1269 drb sertés, 30 drb süldő. Eladott 982 drb sertés, 2 drb süldő. Mai maradvány 287 drb sertés, 28 drb süldő.

Arjegyzés. Zsirsertés. Öreg I. rendű 350 Klg. felül életsúlylevonással 150—156 fillér. Öreg II. rendű 280—350 Klg. életsúlylevonással 146—152 fillér. Fiatal nehéz 300 Klg. felül életsúlylevonással 150—164 fillér. Fiatal közép 220—300 Klg. ig életsúlylevonással 154—168 fillér. Fiatal könnyű 120 Klg. ig életsúlylevonással 160—168 fillér. Süldő belföldi életsúlyban 152 fillér.

(Az árak minden levonás nélkül kigint életsúlyban értendők.) A vásár irányzata közepes. Az árak 2—4 fillérrel hanyatlottak.

Bécsi sertésvásár.

Szept. 13. A mai sertésvásárra 14375 darabot jelentettek be. Árak: elsőrendű 130—132 fillér, kivételesen 133 fillér; középhez 124—130; idős 124—128 fillér; könnyű 116—122 fillér; fiatal sertés 118—130 fillér, kivételesen 144 fillér kilogrammonként, életsúlyban, levonás nélkül.

VIZALLÁS.

Table with columns for location (Inn, Dunas, Tisza, M-Sziget, etc.), date (szept. 12, szept. 13), and temperature (Celsius). Rows list various locations and their recorded temperatures.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése: Hazánkban tegnap a Dunától déli felén és általában az ország déli határán fordult elő kisebb-nagyobb eső, helyenként zivatarral. A hőmérséklet délen kissé süllyedt, egyebütt alig változott, a maximum Fiumében, meg Ungvárott 28 fok C és a minimum Árvaváralján 5 fok C volt.

Prognózis az következő huszonnégy órára:

Elvétve — inkább csak nyugaton és délen — eső és némi hűsülődés várható.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, Hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min. Rows list various stations and their weather data.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 13. —

Kinevezések. A belügyminiszter Bars vármegyében az újbányai anyakönyvi kerületbe Baumann Győző városi rendőrkapitányt anyakönyvvezetővé, Niznik Béla városi számvevőt pedig anyakönyvvezető helyettesé és mindkettőt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötéssel való közreműködéssel is megbizta;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Posevitz Vilmos bonyhádi ág. h. ev. főgimnáziumi helyettes tanárt a bonyhádi ág. h. ev. főgimnáziumhoz a fennálló szerződésből kifolyólag rendes tanárrá;

a pénzügyminiszter Vass István ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokot a székesfővárosi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétségnél jelen állomáshelyén való megmaradása mellett ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká;

a győri ítélőtábla elnöke Nagy János győri törvényszéki fogházért a győri ítélőtáblához hivataloslag; a lugosi pénzügyigazgatóság Kovács Mihály lugosi lakost ugyanoda hivataloslag nevezte ki.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATTYÁS

Large financial table titled 'BUDAPESTI ERTEKTOZSDE'. It contains multiple columns for 'Mai záró árfolyam' (Today's closing exchange rates) for various categories: Államadósság, Záloglevelek, Bankok, Takarékpénztárak, Gőzmalomok, Iparvállalatok, and Pénzremek és váltók. Each category lists specific assets or companies with their corresponding exchange rates in Pénz and Áru.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ballada.

Meghalt a férj és ifju özvegye.
Hét álo nap, hét este megsiratta
S hetedik este, éjjeli sötétben
A pitvarajtót titkon nyitva hagyta,
Besurrant valaki s az özvegy nyoszolyán
A sötét arcu éjjelt pirosra csókolák.

Azért halott a holt, hogy holt maradjon!
Azért van asszony, hogy maradjon asszony!
Azért az ajk s az ajkon éhes csók,
Hogy virradatra tüzrózsát fakaszson.
„Csókold, babám, pirosra hősín testem-lelkem!”
Be jó, hogy a halott nyugszik már kint meredten!”

De aznap a halott nem nyugodott,
Éjfélkor pontban haza balagott,
Körülmotuskált a sötét szobában,
Rakosgatott, de hangot nem adott.
Egyszerre vérfogyasztó, vad sikoltás támadt s
Előttük állt a holt fehér szellem-ruhában.

Azért van asszony, hogy asszony maradjon!
Jóban avagy rosszban ne féltsd őt!
A holtat lám magához edesgette,
S kidobta a reszkető szeretőt.
„Csókoldj agyon férjcském világos virradatra!
Azé a legtüzesebb csók, ki az utolsó adja!”

S reggel az ágyban holt asszonyt találtak.

Simon Viktor.

(Erzsébet királyné életéből.) Egy párisi lap érdekes epizódot közöl *Erzsébet* királyné életéből. A lap elmondja, hogy hogyan látogatta meg a királyné *Emden* asszonyt, aki édes testvére volt *Heine* Henriknek, a nagy német lírikusnak. A látogatás 1889-ben volt. *Emden* asszonyt, aki akkor már 99 éves volt, egy reggel azzal költötte fel a cselédje, hogy egy *grófné* kereste. A matrónának nagyon kellemetlen lehetett a látogató, mert a cselédjével azt üzentte ki a látogatónak, hogy mondja meg csak a cselédnek, amit akar. A „grófné” erre bejelentette a cselédnek, hogy *Erzsébet* királyné.

— Borzasztó zavarba jöttem erre — mondotta másnap *Emden* asszony egyik barátjának

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

— Bocsásson meg, nagyságos asszonyom — rebegte ijedt alázatossággal. — Én elvesztém állásomat, ha kitudódna, hogy engedély nélkül be mertem jönni ide. De kénytelen voltam, mert ez a nyomorult észrevétlenül kiszaladt a szobából, mikor kinyitottam az ajtót, s én féltem, hogy esetleg kárt tesz a rózsák között. Igen kérem, méltóságodat, hogy szóljon az érdekemben, ha büntetést róznak reám. — *Lira* herczegnője mosolygott.

— Igen, meg fogom tenni, de mindenképp előtt arra kérem, hogy ne cibálja oly erősen a szegény állat füleit.

Az asszony karjai közé szorította az állatot s kedveskedve simogatta.

— Oh, milyen jó ön, nagyságos asszonyom, szeretetét még az állatokra is kiterjeszti, — mormolta félénk őszinteséggel. — Iger féltem, hogy elveszik ezt a kis állatot; a *Mirelois* anyóé és szegény most olyan egyedül van, hogy minden örömét most ezen kis állatban leli.

Faczipói ropogtak az út kavicsain, a nyulacska pedig remegett erős öklei között. Mikor keresztülment a kerten, kiment az istállóhoz, bezárta a nyulacska, majd a tejkamra felé vette útját.

— Mindjárt gondoltam, mikor először elment előttem, — sziszegte. — Tudtam, hogy arcát millió ember között is meg fogom ismerni. Milyen szemeket meresztett, mikor *Mirelois* anyó nevét említettem. Eből a jövevényből herczegnő lett! Hogyan történhetett ez meg? A nagyanyó azt mondta, hogy a kicsike meghalt és mi azt gondoltuk, hogy gyalázatban él és ime visszatér, mint

— Hirtelen néki láttam az öltözködésnek és a nagy sietségben egy egész liter kölni vizet magamra öntöttem. Amikor a királyné belépett a szobámba — szinte el se hinné az ember — kezét csókolt nekem. Aztán sokáig maradt nálam. Leginkább a bátyám leveleit olvastatta ezalatt, amikor pedig a bátyám egynéhány költeményének a kéziratát mutattam meg neki, szinte örömmámorban uszott. Délután azután elbucszott tőlem, megköszönve, hogy olyan sok kellemes perczet tölthetett nálam. Csak ekkor vette észre, hogy milyen erősen érzik ruhámban a kölni illata. Elmondottam neki erre, hogy vigyázatlanból milyen sokat öntöttem magamra, amin a királyné jót nyitott és megkért, hogy máskor, ha eljön hozzám, ne csináljak semmiféle parádét, hanem tekintsem egészen úgy, mint hogyha barátom volna.

(*Boris herceg*), a tizenhat éves bolgár trónörökös Itáliában született, *Pianorában*, *Bourbon Róbert herceg*, az utolsó pármái fejedelem palotájában. *Róbert herceg* neki nagybátyja volt, mert *Ferdinánd király* első felsége a pármái fejedelem egyik lánya volt. Egész gyermekkorát Olaszországban töltötte a kis *Boris*. Legkedvesebb mulatsága volt egy kis pazar talyigában huzoltatni magát falusi pajtásaival, vagy a kert kis esőlevezető csatornáin papírszónakokat ergetni. Kurta vászonnadrágot, zubbonyt, szandált viselt, olyan volt, mint egy egészséges kis parasztyermek. Nagyszülei valóságban bálványozták a kis *Borist*, akinek mai napig is a legnagyobb boldogsága, ha olaszul beszélgethet, mert az felidézti gyermekkorának boldog napjait.

(*Élő divatkirakat*.) Londonban egy nagy divatruház egy idő óta élő kirakattal kelti fel a járókelők figyelmét. Persze ez az új fajta kirakat a kíváncsiak egész sokaságát csodítja az áruház elé. A terjedelmes kirakattal látható egy háló- meg egy lakószoba és egy ebédlő. A szokásos ostoba ábrázatu bábuk helyett itt élő alakok vannak és mutogatják magukon a divat legfrissebb termékeit. A hálószobában például meg lehet osodálni egy fiatalembert, aki elegáns ujjfajta hálóköntösből fesszít, az ugynevezett pyjamában, amely a kabát és a nadrág kombinációja. Majd belép egy szolgáló, kiegészíti a fiatalemberről a hálóköntöst és ráadja a legújabb divatu nappali ruhákat. Ez alkalommal megzemlélhető a finom alsóruha, a csinos selyemharisnya, az új rendszerű nadrágvaló és a sok mellény, nyakkendő, cipő, keztyű és kalap. A fiatalember az utcán csoportosuló nézőknek mosolygva mutatja meg minden holmi árát. A kirakat

fejedelmő. Na, de hallgatni fogok addig amíg a fiatal gróf hazaérkezik. A nyomorult haszontalan teremtsébből herczegnő! Ez igazán neveltséges!

Lira herczegnője a forróságtól izzva visszavonult a kastélyba s gróf *Estmere* által kalauzolja elindult megtekinteni a képtárat. A művészetekről beszélgettek s más hasonló tárgyakról s mindenről, ami szóba került a szép asszonynak okosan kellett véleményét mondania.

A gróf felszólította a herczegnőt, hogy foglaljon helyet addig, amíg egyik képet, melyet okvetlenül meg akar neki mutatni, megigazított, mivel nem jó világításban áll.

A herczegnő leült s miközben a gróf el volt foglalva, körüljártatta tekintetét még egyszer a falakon. Vele szemben ott lógott annak a gyermeknek a képe, kinek eltűnéséről évekkal előbb az öreg kastélybeli szolgáló beszélt neki.

— Ön nagyon szerette ezt a testvérét, ugy-e? — kérdezte hirtelen a herczegnő s egészen megfledkezett az okosságról, melylyel pedig élnie kellett, hogy ne árulja el magát. Nem szabadott volna elárulnia, hogy a kastély már régi idő óta ismeretes elhítte.

Estmere a kérdésre felkapta fejét.

— Kit szerettem nagyon? — kérdezte.

A herczegnő elpirult; észrevette meg gondolatlanlanságát, de már késő volt visszavonulni.

— A testvérét, — felelte — ezt a szép gyermeket, aki itt a képen madarat tart a kezében. Régen, nagyon régen hallottam a történetét.

— Az ő történetét? De ki mondta el önnek azt?

— Egy öreg kastélybeli szolgáló. Én akkor még gyermek voltam, de a történet igen mély benyomást gyakorolt lelkemre.

— Nem is tudtam, hogy ön már előbb is megtisztelte *Billierst* látogatásával.

— Oh, csak néhány rövid órát töltöttem

ebédlőt ábrázoló részében megtekinthetők a legfinomabb társasági öltözékek.

(*A háromszéki őskori lelet*.) Azok az ásatások, amelyeket a „*Széki Nemzeti Múzeum*” megbízásából dr. *László Ferencz* múzeumőr több héten át az erdői tyászkegyi őstelepen végzett, a napokban nyertek befejezést. Az erdői őstelepet a Krisztus előtti harmadik évezredben lakták. A telepések magas kulturájára mutat, hogy az edényfestésben és általában a cserépedénykészítésben nagy tökéletességet értek el. De magas kulturát mutat a cölöpökre épített házak építésmódja is. A legrégebb kultúra nyomait 4—5 méter mélységben lehetett megtalálni. Az ásatásokat a múzeum még 1907-ben megkezdte. Az idei ásatások legfőbb eredménye négy méter mélységben egyik cölöp-lakásnak feltárása volt, melynek segítségével az egész lakás berendezése napfényre került. A nyolcz méter hosszú és öt méter széles, négyszögletű, kétszállyu lakásban volt két tőhely, egy katlan, egy égető-kemence s a ház belseje körül agyagból égetett parkány. A ház tapasztott földjén néhány agyagedényt eredeti helyén találtak. Az ásatás másik fontos eredménye, hogy az őskori lakók által használt ékszereknek egy egész kollekczióját gyűjtötték össze. Az ékszerek esontból, szarvasagancsból, állatfogból és vörös rézből készítették. Van köztük mintegy 50 darab szarvasfogból készült és zöldre festett függőcske, esontból, kagylóhéjból, szarvasagancsból készült, átfurt, hengeralku gyöngy, különböző nagyságban, szintén vagy 50 darab, legkisebbek 2—3 mm., legnagyobbak 25—30 mm. hosszúak. Legérdekesebbek a vörös rézből készült gyöngyök, ezek is különféle nagyságúak, számuk 2—3 ezer. Szintén vörös rézből valók azok a spirálisan hajlított tekercsek is, melyeket kar- vagy lábpercze gyanánt használtak. Az ékszerek legnagyobb része egy helyről, egy fazék tartalmából valók. Ez ékszerlelet mellett volt egy másik festett edény befedve egy csuprocskával s benne 15 darab hasogatott kőpenge, tör és más közkész. Nagyon szépek a pattintgatás után készült nyílhegyek is. Agyagból készültek az edényekben kívül a kanalak is, melyek legtöbbször 2—3 színre vannak festve. Ugyancsak agyagból készítették a szobrocskákat, ugynevezett idolumokat is, melyek állatokat és embereket ábrázolnak. A esonteszközök között nagyon sok az ár, meg a tü. Báltát készítettek kőből és szarvasagancsból csiszolás útján. Az ásatásokat, melyek már korábban is széles körben keltettek érdeklődést, a jövő tavasszal folytatni fogják.

itt. Elhoztak ismerőseim, hogy megtekintsem a kastélyt. Valószínűleg akkor ön nem tartózkodott itt.

— Bámulok azon, hogy ön hallotta azt a történetet. Azt hittem, hogy szolgálaim ismerik azt a parancsot, hogy családi eseményeket világgá kürtölniök nem szabad.

— Egy öreg szolgáló volt s valószínűleg azért mondotta el, mert kérdésemmel alkalmatlankodtam neki.

— A történetet tehát befejezhetem. Bátyám meghalt s hiábavaló minden panasz és szomorúság.

— De a történet nagyon nemes.

— Kétségkívül. De gondolja meg, hogy én azzal a tudattal bírom minden vagyonomat és ezimemet, hogy az örökös önkényt eldobván életét, megadta nekem a jogot ehhez. Ennek a tudatnak emlékei még élénken benn vannak lelkemben s igen sok fájdalmat okoznak nekem.

— Igen, ezt fel tudom fogni.

— És chez még más is hozzájárul, ami növeli fájdalmamat. Látnom kellett, hogy atyánk mennyire üldözi az idősebb testvért, az örökös, s hogy engem helyez elébe, holott én kevésbbé szolgáltam reá arra. Akkor még nagyon fiatal voltam, de lelkemet sértette ez a bánásmód. Éreztem, hogy bátyámmal igazságtalanság történik, mert atyám személyeitől befolyásolva ítéli el. Pedig egyáltalában nem szolgált reá, s fájdalmamat ez még inkább növelte. Kedves, okos mindenkiel szemben előzékeny, finomlelkű gyermek volt. Még most is jól emlékezem rája, mert engem nagyon szeretett, s dacára atyám megkülönböztető szeretetének jóságával s kedveskedéseivel mindig elhalmozott. Bár nálánál jóval fiatalabb voltam még most is tisztán emlékezem mindezekre.

— Szívemből sajnálom, hogy ily fájó emlékeket ébresztettem fel önben, — mormolta a herczegnő. — Egészen bizonyos, hogy meghalt!

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szerda, 1910. szeptember 14-én.

VIGSZINHÁZ:

Csitulj szivem!

Bohózat 3 felvonásban. Írták: Hennequin és Veber. Fordította: Mérei Adolf.

Személyek:

Mentinel	Vendréy
Izabella	Haraszthy
Balbine	Pallay R.
Prudence	Kiss Irén
Mirette	Kornai B.
Charles Amadée	Tapolczay
Savinion	Ferencczy
Viktor	Tanay
Clackson	Szerényi
Baruché örnagy	Tibanyi
Emler	Sarady
Rendőrbiztos	Bárdy

Kezdeté 1/2 8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ. (BUDAI SZÍNHÁZ)

Előszór:

A kard becülete.

Színmű 4 felvonásban. Írták: Kazalicky Antal.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

URANIA SZINHÁZ.

Az élet komédiája.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

KIRALY SZINHÁZ.

Luxemburg grófja.

Operett 3 felvonásban. Írták: Lehár Ferencz.

Személyek:

Luxemburg grófja	Király
Bazil herceg	Papir
Staza grófné	Erdei B.
Brissard Armand	Kovács
Vermont Juliette	Soós M.
Didier Angéla	Férfás S.
Moncsikoff Szegej	Sáfrány
Pavlovics Pavel	Tóth
Pelegrin	Krasznay
Managers	Ligeti
Bároné	Sári R.
Saville,	Palotay
Boulangier,	Balázs
Marchan	Egri

Kezdeté 1/2 8 órakor.

Fővárosi Városi Igélt Színház

Muzsikuskleány.

Operett 3 felvonásban. Írták: Járnó György és Buchbinder B.

Személyek:

Eszterházy herceg	Fekete
A kis herceg	Hudacsek N.
Haydn József	Kabók Gy.
Rózi, tehénes leány	Kúry Klára
Elena Montebelli	Pálffy M.
Tanító	Sz. Ráday J.
Péter	Szalay
Házaló zsidó	Kollér

Kezdeté 1/2 8 órakor.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kiténtve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: Károly-körut 3. sz. alá.

Fájós fogak meggyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak, Tartós fogtömések, aranyhidak, koronák. Foghúzások (altatásban is.) Jól használható fogorok elkészítése és behelyezése.

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

CIRKUSZ BEKETOW

Városliget. Telefon 107-46.

Ma este 8 órakor

Mr. Wichmann idomított jegesmedvét Pirety-csoport

Magda

a habléány nagy kiállításos némajáték és az egész nagy szeptemberi műsor.

XVII. évfolyam.

Somogyi

Mór

zongoraművész,

államilag képesített okleveles zenetanár igazgatása alatt álló

ZENE-

Konzervatorium

(akadémiai előkészítő-tanfolyamokkal)

Budapest, VII., Erzsébet-körut 44.

Beiratások naponta 9-6-ig.

Az ország legelőkelőbb művész-pedagógusai.

Államilag diplomált tanárok.

Telefon 63-45.

Telefon 63-45.

TÖRLEY

TALISMAN-CASINO-RÉSERVÉ

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap!

Kezdeté 1/2 9-kor! Kezdeté 1/2 9-kor!

Tréfa házasság!

és

A kollektív apaság!

Bohózatok. Írták Glinger és Taussig, ford. és átad. Steinhardt. Steinhardt Hunyadi és Szőke Szakáll kacagató magánszámaikkal, és elsőrendű külföldi számok. Vasár- és ünnepnapokon 1/4-től 6-ig délutáni mérsékelt helyáru előadás.

Éjfél-től reggel 5 óráig a remek téli kertben cabaret, zene, táncz belépő díj nélkül. — Jegyek délelőtt 10-1-ig és délután 3-6-ig a mulatóban és özv. Konti Józsefné dohánytözsdejében, Andrassy-ut 29.

A BIRO-FÉLE

LILIAM-CRÉM, LILIAM-HÖLGYFOR, LILIAM-TEJZSAPPAN

a legjobb arcz- és kézpólo-szerek darabonként 1 kor.

Budapest, Deák Ferencz gyógyszerár (Anker-palota) Készíté: Biro László gyógyszerész.

Magyar Földrajzi Társaság Könyvtára.

Szerkeszté: LÓCZY LAJOS.

HEDIN SVEN

TRANSZHIMALÁJA

Felfedezések és kalandok Tibetben.

A kézirat nyomán svéd eredetiből átdolgozta

KONDOR ALFRÉD.

2 térképpel, 22 szöveggéppel, 4 színes műmelléklettel, 1 színes panorámával és 44 képmelléklettel.

Ára 15 korona.

Hedin Sven napjaink legeredményesebb és legnagyobb hírnevű utazója s az ő utazásai közül is legérdekesebb az, melyet ebben a könyvében ír le. Föltárta vele Tibetet, a föld legelőkelőbb területét, az eddig ismeretlen helyek egész seregét fedezte fel, izgalmas és veszedelemes kalandok során ment keresztül. Mindezt egy regény élményével mondja el könyvében, mely az eredeti kéziratból készült, kiválóan gondos átdolgozásban kerül a magyar olvasó kezébe.

Kapható a kiadónál:

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.t.-nál

Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz.

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20.

Minden villanyvilágításra berendezett lakásban és helyiségben tartható

Telefon 64-20.

Házi mozgófénykép előadás

Egy előadás díja K 50 A legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon útján is

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz.

Waldmann Imre igazg.

Ma és mindennap

a páratlan szeptemberi műsor

Sergeant Brennan

GLAUDIUS

és a többi attrakció fellépte.

Előadás kezdete 8 órakor.

Elővétel d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

A téli kertben reggeli 5 óráig VÖRÖS :: ELEK cigányzenekar játszik. ::

ÖN BÉREL

egy ócska zongorát vagy pianót és

KIDOB

havonta 12 vagy 16 korona kölcsön díjat, végre pénzt kiadta, zongorája nitosen.

HAFIZET

havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb ércpancseztékés keresztúros új zongorát vagy pianót, nem ír alá váltót, nem állít kezét, nem lekövetkeztető bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdonosa lesz a zongora. — Ilyen ideális szolid, liberális módon kapható kizárólagosan csak

„MUSICA” részvény-társaság

(Igazgató: Sternberg Dezső.)

zongora előadási és kölcsönzési telepen, Eufon kölcsön nélküli legelőkelőbb grammofon- és művész-lemezek felárúsítása.

Budapest, VI., Teréz-körut 1/a.

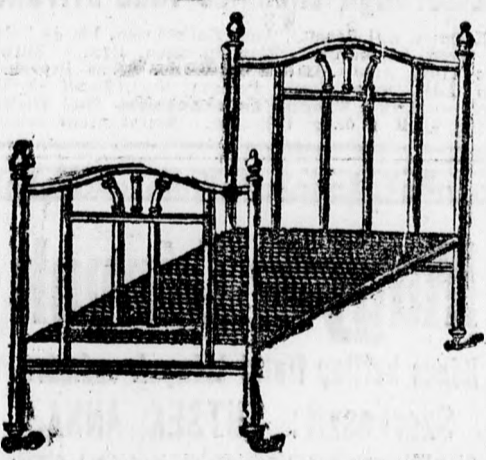
(Király-utca sarok, az Országos Zeneakadémia közelében.)

Telefonszám: 4-31.

Zongorák becseréltése, javítása, hangolása legkülönlegesen. Fejli rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek.

Rézágy 32 frt

Acélsodronnyágyat vaskerettel 5.30

Összesen kő vaságy máhacszal 8.75

Az itt bemutatott vaságy sodronnyal és rézdiszítéssel bármely színre emaillezve 16 frt.

Mindenemű vas- és rézbutort legelőkelőbb szállít

NÉMETH fémbutorgyára,

V., Kobáry-ut. 19a.

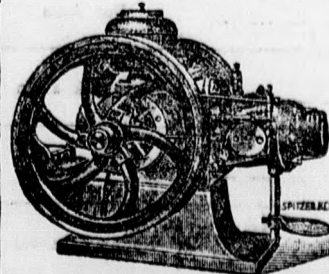
Szabó Emil és Társa

Budapest, V., Ferencz József-tér 6. sz.

— Gresham-palota, a Lánchíddal szemben. —

Telefon 78-48. :: Sürgőncim: Szabóék, Budapest.

Szállítunk BOLINDER nyersolajmotorokat, DOBRY-féle benzínmotorokat és cséplőgépeket, szivógázmotorokat és malomberendezéseket.

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Viszontelárusítók kerestetnek.

SZINHÁZAK.

Szerda, 1910. szeptember 14-én.

M. KIR. OPERAHÁZ

Carmen.

Dalmű 4 felvon. Zenejét szer-
zette: Bizet. Szövegét Merimee
Prosper beszéde után írta Meil-
hae és Halévy L. Fordította:
Abrányi Emil.

Személyek:
Don José Kornyev
Escamillo Rosa L.
Dancario Ney J.
Remendado Pichler
Zuniga Kornai
Morales Mihályi
Lillas Pastia Zolnai
Carmen Szamosi
Micaela Amuruso
Frasquita Payer M.
Mercedes Berts M.

Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Gavallérok.

Színmű 3 felvonásban. Irta:
Lohár Radólf és Sandk Hagó.
Fordította: Farago Jenő.

Személyek:
Obanov Mária Báthori G.
Zilahy Ervin Pártos
Flemming báró Törzs
Wittgenstein Papp
Tovisti Lajos Vágo
Vorebesné Fabián C.
Vojvoda Anni Loránt Irma
Hercsné P. Tarnokfi G.
Kösterlino Dergán
Evans zoké Z. Molnár
Kapor Sármat
Frachs Egon Vándori
Winter Dobi
Mertens Czobor
Lussignan Thuróczy
Bennike Kürti
Molnár Kormendy
Abali Huszar
Barát Csizsér

Kezdeté 1/8 órákor.

NEMZETI SZINHÁZ.

Amihez minden asszony ért.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta:
Barrie.

Személyek:
John Shand Odry
Alick Wylie Hajdu
David Pethes
James Somlay
Maggie Cs. Alszegey
Venables Horváth J.
De la Briège Rákosi Sz.
Lady Lybil Aczél I.
Szobaleány Kelemen

Kezdeté 1/8 órákor.

ROYAL-ORFEUM.

VII. Erzsébet-körút 31.

Este pont 8 órákor színház

és varieté-előadás

A nagyherceg

Laszky Béla operettje.

Akhbar-Kilbic

egy fekete herceg párisi

kalandjai (French Bill-

wood mint vendég).

Trézi

egy vidéki kávéházból.

Czirkusz

új aktualitásokkal.

A markiz és a rabló

zenés bluet.

The Ritchies, Freres

Freres és az összes

atrakciók.

Vasárnap szeptember 18-án

két előadás, d. n. 3 1/2 és

este 8 órákor.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám.
Telefon: 14-22.
Főrendező: Rott Sándor.

Igazgatók: Leitner és Keleti.
Az előadás kezdete 1/8 órákor.

9 1/4 órákor: Ujdonság!

„Benősülés”

Vidéki társadalmi életkép. Irta: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Végül 11 órákor: Ujdonság!

„Huszarenliebe”

Katonai humoresk. Irta: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.

Jegyek elővételben: Folyos Caprice, Révay-utca 18.
d. n. 9-11-ig és d. n. 3-6-ig. Konti, különlegességi tőzsde
Andrássy-ut 29. és Szeponyi nagytőzsde Rákóczy-ut 1.
12 óra után az I-ső emeleti „Café de Paris”-ban
a világ legelső ének- és táncatrakciók fellépte.

Tokaji Bortermelők Társasága r.-t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5; Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felsőleges

tokaji szamorodni és aszu-boroknak.

Próbarendelésre alkalmas csoportok:

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló

szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit.

1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit.

1904. évi 2 puttonos aszu, 1 palack 0.5 lit. 1901. évi

4 puttonos aszu K 12.70

Ládában:

20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni

bor K 36.30

12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos

aszu bor K 40.25

20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi

szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi

2 puttonos aszu bor K 52.25

Hordóban:

60 liter 1908. évi tokaji asztali bor ... 59.40 kor.

60 " 1907. " " pecsenye bor ... 72.60 kor.

60 " 1904. " " szamorodni bor ... 59.10 kor.

60 " 1901. " " szamorodni bor ... 138.60 kor.

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit sem számítunk

fel. A megrendelő vasúti állomásig bérmentve küldünk minden

rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Vizonteladók kedvezményben részesülnek.

ROYALORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22.

Minden este pont 8 órákor.

Színházi és varieté-előadás

A művészi szenzációk műsora:

Akhbar Kilbic Trézi.

Párisi bohózat. Történet egy vidéki kávéházból.

CIRKUSZ! A márk és a rabló.

Uj aktualitásokkal. Laszky Béla bluetje.

The Ritchies Freres Freres.

Tohuvaobolu. Greek Gymnaszo.

Uj: Zerkowitz nóták. Szécsi, Solti, Parkadi uj

szöveggel. A nagyherceg, operett, stb.

Szabadalmazott amerikai szőlőzetés berendezés.

Kitűnő vendéglo. Igy még nem mulatott Budapest!

Mérsékelt árak. Vasárnap, szeptember hó 18-án délután 3 1/2 órákor mérsékelt árú

csafádi délutáni előadás a teljes nagy műsorról. — A telikertben

éjjelkor Royal-Cabaret. 34 uj tánc- és ének-attrakció.

Ball mabille, ének-, táncmulatság és cigányzene hajnali 5 óráig.

IX. évfolyam.

LÖWY MAYER

okleveles zene tanár

zeneakadémiai előkészítő hegedü-

tanfolyama és esti kurzusa

VI., Csengeri-utca 45. II. 14. (Aradi-u. sarok.)

alatt létezik. A tanítás szeptember 5-én kezdődik.

A beiratások d. e. 12, d. u. 3-6-ig eszközöltenek.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegye-

ket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben.)

Royal Cabaret
Erzsébet-körút 31. szám.
Telefon 110-22. Telefon 110-22.
Minden éjjel pont éjfélétől hajnalig.
34 elsőrangú ének- és tánc-attrakció

Miss Kathryn, Agi Renetta, Anna Christensen, Pia de Toloma, Ellen Wülf, La Marcella, Elma Sörensen, French Billwood, Sascha Trost, Ainé Aida, Semmel-trió, Selma Bressendorf, Váradi Adél, Szép Erzsé, Perényi Nusi, Mezei és Mezei stb. stb. — **Kakó Vincze és zenekara.** Bal Mabilie. Belepődjéj éjjeli 1 óráig 1 korona, azontul nincs belepődjéj.

Magyar Lányok
Répes hetilap fiatal leányok számára.
Szerkeszti: TUTSEK ANNA.

Fiatal leányoknak legnehezebb megfelelő olvasmányt találni és ebben a tekintetben szinte egyedül áll Tutsek Anna lapja a Magyar Lányok, melynek minden sora fiatal leányok számára íródik. Regényei, novellái és versei kitűnő írónői tollal kerülnek ki és olyan czikkeit is találunk még a lapban, amelyek szinte észrevétel nélkül, de mégis az iskola hívatását szolgálják. A háztartás sok sok apró-nagyobb titkaiba vezet be már most is a Magyar Lányok a jóvá gazdasszonyait, akik amellyel egész családjával kapják lapjukban a szórakoztató olvasmányokat is. Az új évfolyam október 1-én kezdődik.

Előfizetési ára negyedévre 3 korona.
Mutatványszámot kérésre ingyen küld a kiadóhivatal:
Budapest, VI., Andrássy-ut 10.

ÁGY és ÁGY BETÉTEK
Réz és vasbutor, kertisátor, pad, szék és asztalok, szőnyeg, függöny, ág- és asztalterítők, kárpitozott butor, paplan, matracz stb. nagy választékban készpénzért, valamint részlettörlesztésre is kapható.

Pfeffermann Imre utóda
GYÁRÁBÓL
Budapest, VII., Dohány-utca 58. sz.
Arjegyzéket bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küld.

60- és 70-as ágyak minden kivitelben.
Segétszék.
Erdőnyes kocsik minden méretben.
Összeoszakható vaságyak legjobb minőségben.
Erdőny-ágybetétek bármely nagyságban.
Eszeltek, Jalousinok és másrészt minden méretben kaphatók.

Heti műsor:

1910. szeptember hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Város- ligeti Színház	Fővárosi Nyári Színház	Uránia
15 Csütörtök	Don Juan	Találkozás	A kis cukros	A koncert	Luxemburg grófia	A muzsikuleány	A kard becsülete	Orosz-Japán háború
16 Péntek	A hegyek alján	Az arlesi lány	Csittulj szívem	Csákó és kalap	Luxemburg grófia	A muzsikuleány	A kard becsülete	Francia forradalom
17 Szombat	Tannhäuser	Az a lesi lány	A művész felesége	Rozmarn néni	Luxemburg grófia	A muzsikuleány	Hunyadi László	Az Országos szin- művészeti Akadémia női társ előadást.
18 Vasárnap	Hoffmann meséi	A vasgyáros	Ámor, a pénzügynök	A milliomas	fanczos huszárok	A postásfiú és huga	Az erdőzeleány	Náni

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII-IK KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32-İK SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN,

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálmokban szabadalmazott, különösen a nyári idényben páratlan ezélszerűségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötők**ről prospektust kérjenek. Ezen **SÉRVKÖTŐ** a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel **MŰLÁB** a lehető legjobb kivitelben **MŰKEZ** a legzölésesebb kiállításban **MŰFÜZŐ**

Támogatók, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jóállás mellett készülnek.

HYGIENIKUS KÜLÖNLÉGESSÉGEK! + KÉPES ÁRJEGYZÉKET kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

A már 55 év óta díjséretreméltólag ismert, s a 71012. sz. Bm. leirat követelményeinek teljesen megfelelő

UJ-VUKOVÁRI

arczisztító kenőcs szepülő himlőhely, sör, máifoltok, fakadékok, torrosági porszenések, orrvörösök és minden egyéb arczvirágások ellen, valamint az

uj-vukovári

bőrszépítő szappan mely az arczenőcsessel a használati utasítás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is v. r. u. o. s. fia al kinezest kölcsönöz

Egy nagy tégely ára 1 kor. 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzásoktól óvakodjunk! Csak Krajesovics által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajesovics, a készítő arczépe látható.

Főraktár: Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26., Török József gyógyszerháza.

Eredeti **Meidinger** töltő-, szellőző- és szabályozó kályhák központi fűtésre szolgáló kaloriferek, szellőző-részek minden nagyságban.

Folytonégő - Dauerbrand kályhák.

Legolcsóbb fűtés. A hideg beállítás egyszerű kell befűteni és egész télen át ég. A szobákban kellemes meleg.

Eisler és Vértes

Meidinger-kályhák gyára
Budapest, VI., Andrássy-ut 41. szám.
Árjegyzékek és költségvetések bérmentve.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János

Szegeden. Ca. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és másf. órák, főtárlója a remontoir ingóráknak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

OLAF GÁBOR: KORUNK HÓSE
Verses regény.
Ára 3 korona.
Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT
Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedésében (Wodianer F. és fia i. r.-t.), Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Fakult bőrkabátok
sötét színekre tartósan festetnek
Haltenberger Béla ruhafestő-gyárában Kassán.

Most Kristóf-tér 8. I., II., III. emelet liftszánnal. Telefon 171-38. szám. Mindenféle egyszerű és finom

BUTOR

nálunk olcsón és jól beszerezhető. Teljes lakberendezések vagy egyes butorok árak mellett adtnak el.

Varga Mihály és Társai Magyar butoripari társaság.
Ez előtt IV. Koronaherozeg-utca 2. és Kigyo-ter 4. szám Most: Kristóf-tér 8.
Nagy képes árjegyzék 60 fillér ellen frankó.

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 35 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakört (syphilit), borbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknek is, önfertőzést és annak utóbajait, ideg- és hátgerinczbajt, valamint minden női bajokat.

Rendel d. o. 13 órától d. n. 4-ig és este 7-9-ig.
Budapest, VIII., József-körut 2. szám.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. — Levél útján is biztos gyógyszer.

Telkek a Hűvösvölgyben

Vízgazdag területen, közútnak a telepen, villamos végállomás közelében előnyös fizetési feltételek mellett, olcsó áron kaphatók. Felvilágosítás nyerhető a Balázs-fele vendéglőben, a villamos végállomásnál. — Azonkívül telkek kaphatók 1 koronától felelő áronként a Szilágyi telepen 5 éves lefizetésre. Vonatközlekedés közvagóhídról. Felvilágosítás nyerhető a Szilágyi telepi vendéglőben. — Bővebb felvilágosítással a Budapest III-ik kerületi tsakarepöntár Lajos-u. 188. szolgálat.

készleznél, vagy részletfizetésre legolcsóbban

Butor EHRENTREU és FUCHS

testvéreknél
Budapest, VI., Teréz-körut 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

Heveny vagy idült bujakór - bántalmak

ur y görvölgykór, borbajok, rheuma, (izzag, fekélyek stb.) a romlott vértől származó egyéb bajoknál, mint mirigygyulladás, rheumatizmus, a száj, gége gyenédesei, daganatok, onostosis, tehetetlenség és mindenféle szerzett vagy örökös bujakóros bántalmak esetében, a legmegszőzöttebb és minden gyógykezeléssel dacoló betegségekből biztos és gyökeres gyógyulást nyújtanak.

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.

Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szert és már számos kitüntetésben részesült.

Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 62 darab tartalommal 11. — kor. Minta és prospektus rendelkezésre áll.

Raktár: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 22. szám.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(húgycsőfolyást, sebeket, syphilit és önfertőzésből támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férfiu gyengeségnél (impotentia) még öregebb egyéneknek is.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető.

Levelekre díjtalanul válasz. Kivánatra gyógyszerek.

Rendelés délelőtt 9-3 ig, és este 6-8-ig.

Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(Árjáróház a Pannónia szállóval szemben.)
Lépcsőházi bejárat. Külön városokból.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-és MŰR. IS
üzletében szerezhettek be

BUDAPEST, Erzsébet körut 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 FILLÁRRAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6-C.

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50 **Barla József** konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29315

Rizike gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.-; sóslében K 7.- **Barla József** konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29319

Asztalosok új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv. társ. Nagymező-utca E. 46.

Veres áfonya befőtt, szépségi, 5 kilós postakosár K 7. **Barla József** konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29317

Tisztviselői kölcsönt köztisztviselőknek és katonatisztnek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Felzárkólású 60 évre. Váltókölcsönt kereskedők, iparosok és magántisztviselőknek gyorsan és előnyösen folyósított. **Rigócz és Hartmann** bankiroda, Bózza-utca 29. sz. Telefon 94-66. 29100

Pénzszekrényeket tűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos-u. 4/h.

Vérpiros görögdiényének száza 14 től 20 koronáig ananász, turkesztán, Tiszagyöngye mázsája 16.-, paradicsom 12.-, alma, körtének 16-30. Fejleszközpontjának száza 16 K, tölthető paprikának 70 fillér, 5 kgr. kényt bármelyikből 1.40, saszelela muskotály szőlőből 3.20. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Csemegeszőlő saszelela, muskotály postakosárként 3 koronáért, mázsánként 48.-, paradicsomnak 12.-, ananász kajszinbarackok lekvarnak kilóját 2.60. Császárkörte és csemegéalma postakosárként 2.40. — Gyümölcskivitel Csongrádról.

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírói (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirás magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre, beiratkozási díj sponkint. Beiratási díj mincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. **GLOGOWSKY és TÁRSA,** Andrássy-ut 12. és Révay-utca 6. szán. 29344

Vigyázzon ha meghült és vásároljon valódi Réthy-féle csukorkát 60 fillérért.

Természeredményei ha Zehetmayr művelési módszerével lényeges előnyök megkaptarítás mellett fokozni óhajtja, úgy kérem **Szűcs Ödön** Budapest, Nagymező-utca 66. szám alatti cégéhez fordulni, mely ismertetéssel és a szükséges gépekre vonatkozó legolcsóbb ajánlattal felszólításra ingyen szolgál. 29363

Alkalmi butor eladás esődtömegek és felosztott butorüzletekből származott legjobb minőségű asztalos és kárpitos butorok, a legdivatosabb kivitelben rendkívül olcsón eladó. IV. Kristóf-tér 8. I. em. 29426

Kézimunka himzésokhoz, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca E. 46.-szám.

Saját gyártmányú fűthető fürdőkádak hőmelegítő kályhakkal hullám-űf-fotel és gyermek-kádak, valamint az e szakmába való higiénikus órák, jég-szekrények, szőlő és moderna kivitelben, nagy választékban jutányos áron. **WOLLNER M. H.** Budapest, V., Arany János-utca 22. (Bálvány-u. sarok) Telefon 86-62. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOR részletfizetésre vagy meghatározott időre, szőlő árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Minden bank-összekötés nélkül, miáltal a kamat elesik. Felvilágosítással szolgál. **LISZT ISTVÁN BUDAPEST,** most Kristóf-tér 8. I. em. Váci-utca mellett butor-raktárban. Telefon 171-28. Több mint 500 képpel ellátott árjegyzékünket bárkinek 60 fillér ellen franko elküldjük.

Zenekedvelőknek Ingyen és bérmentve küldi most megjelent képes főárjegyzéket az összes hangszerekről **Marnitz Frigyes** műhangszerkészítő BUDAPEST, VIII./ József-körút 37-39. Óriási raktár gramofon és lemezekben. Kérjen kiön árjegyzéket.

Vetőgépszkűségletét mielőtt fedezné, kérem forduljon a világhírű „Kin-csem” tolórendszerű vetőgépek kizárólagos képviselőjéhez **Szűcs Ödön**, Budapest, VI., Nagymező-utca 66. sz. a. cégéhez. Felszólításra ingyen küld árjegyzéket előnyös ajánlattal. 29303

Kitűnő zongorista haladók vagy kezdők tanítását vállalja. Czím T. H. Rottenbiller-utca 1. II/14. 5974

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor.-tól feljebb; fűthető kádak 60 kortól feljebb. Elváltatok mindenféle kutszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron. **LEFKOVICS ADOLF** Budapest, VII., Wesselényi-u. 51/E. Telefon 113-46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Soványosság Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. **William Hartley** tanár amerikai orvostudomány. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek kóbit. Hat hét alatt 20 kilo gyarapadásért jótállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kiténtve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 ftt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: **Balázs Mór E.** Budapest, VII., István-ut 11, II/1. Telefon 156-80.

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította **Markovics Iván** 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a **Gabelsberger** szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezétektől s más hirdetésünket utánozó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68. Beiratások egész napon át.

Zálogcédulákat vesznek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem. **Singer Jakob** ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27553

25 koronaért készülnek saját műhelyemben már-ték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férfiöltönyök vagy felöltők finom szövetekből, **Lichtman Sándor** férfiszabómester Budapest, Rottenbiller-utca 4-A. sz. Vidékre postátominták bérmentve helyben szabásminták kívánatra házhoz küldöm. 29692

Pénzt akar Ön azonnal bntofra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindennemű kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi **Tauber** cégéhez, Baross-tér 15. sz. Telefon 149-00. 29387

ÜGYNÖKÖK Minden szakmabeli egyének tetemes keresetre tehetnek szert törvényesen engedélyezett sorsjegyek eladásával. A legmagasabb jutalékok, később esetleg fix általányt fizetünk. Ajánlatok: **Értékpapírbank, Rotten,** Budapest, V., Honvéd-utca 4.

3 szó **Tiller** önkéntesi egyenruha **Budapest**

3 szó **Tiller** Breeches-nadrág **Budapest**

3 szó **Tiller** diszmagyarruha **Budapest**

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 telemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uriszobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett miniaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82-13. 28589

Csemegeszőlő, legnemesebb fajokban muskotályai 5 kilót 2 1/2 koronáért, őszibarackot 3, vékonyhéjú diót 2 1/2, almát, körtét, szilvát, birset 2 koronáért szállít **Müller J.** szőlőbirtokos Kiskunhalas.

Veres áfonya befőzésre 5 kilós postakosár 5 kor. Rizikesalátá-gomba 5 kilós hordó 6 koronáért **Meleghy Aladár** Kassa. 5975

Zálogcédulát, Brillantot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiséget vesznek. **Alt-Wien** porcellán, régi bronz, osztrágyakat, szobrokat és félfestményeket vesznek. **Kertész ékszerész és régiségeskereskedő Király-u. 85.** — Telefon 95-48. — Meghívásra jövek.

Nevelőnőket német, francia, angolokat zene nyelvismerettel, bonneokat azonnali belépésre ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelvismerettel sürgősen keresek. **Szegheőné S. Lujza** intézete Budapest, VI., Deseffy-utca 22. 29324

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók **Wiener A. utódánál** BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80. Alapított 1886-ban.

Zálogcédulákat vesznek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736 **SCHILLER ISZIDOR** ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. sz.

Baccarat Ő felsége Nemrég hagyta el a saját **Szomaházy** István szerkesztésében megjelenő **Aktuális Könyvtár** legújabb kötete. Szerzője **Palásthy** Marcell libellineső mese keretében egy játékos izgató tragédiáját rajzolja meg. Ezt a könyvet mindenkinek el kell olvasnia, különösen mostan, mikor a baccaratjáték annyira sok tragédiának lett az okozója. A pompásan kiállított vas-kos könyv ára 2 K. Kapható minden könyvkereskedésben és vasutállomáson. Az összeg előleges beküldésénél (helyvegekben is) portómentesen küldi az **Aktuális Könyvtár** kiadóhivatala Budapest, 27. Veres Pálné-utca 16. sz.

SZÜLŐK! Iskolákról, nevelőintézetekről (belföldi és külföldiek) felvilágosítást ad, iskolai beiratásokat, nevelőintézetben, vagy családoknál felvilágosítást ad, elhelyezéseket ellát. Mindennemű tanügyet elintéző **Magyar Tanügyi Intézet** Budapest, VII., Rottenbiller u. 5/a. Leányból kitűnő gazdaságot nevel a miniszteriel engedélyezett hól gazdasági, háztartási ipari és kereskedelmi iskola. Hat elemi végzett leányokat már felvesz. Az iskola internatusai kapcsolatos. Tanítás kezdte október hó 1-én. Felvilágosítást az iskoláról kizárólag a **Magyar Tanügyi Intézet** ad. Budapest, VII., Rottenbiller utca 5/a.

Irodai foglalkozást keres Budapestben bármily irodában, egy jó írású családos ember, a maga és 18 éves, IV. polgárit végzett jó írású leánya számára. **P. I. Bpest, II., Zárda-u. 7.**

Kis műkedvelők részére most jelent meg a **Franklin-Társulat** kiadásában:

Gyermek-Színház. Nyolc eredeti színű leányok és fiúk számára. **Iria Rudnyánszky Gyula.** Ára kötve 1 K 80 f. **Tartalom:** A tavasz tündére. — A karácsonyfa. — Alom az erdőben. — A hazug. — A fehér ruha. — A varázsgyűrű. — Egyszerű. — A kályha titka. Kapható: **Lampel R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.ú. Budapest, VI., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

BUTOR üzletünk feloszlata folytán minden elfogadható áron kiarsítjuk úgy a raktáron, valamint a még munkában levő **asztalos- és kárpitos-butorokat, bútor-szöveteket, különféle függönyöket** és anyagokat és az üzlethez tartozó tárgyakat. **Patyí Testvérek** BUDAPEST, VIII., Rákóczy-ut 7. sz. Pannónia-szálloda mellett.

VALÓDI FRANCZIA GUMMI ÉS HALHOLYAGOK tucija 175/2, 3, 10 Kgr. 3 db. legfinomabb mintát **STERYL** törvényvédett legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSÉG csak csemegeként kapható. **NEUMAYER LIPÓT** BUDAPEST VI. VÁCI-KÖRÚT 332. AUERFÉNYHÁZ